

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 30 czerwca 2015 r.

Poz. 925

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 25 czerwca 2015 r.

Regulamin urzędowania sądów powszechnych

Na podstawie art. 41 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 133, 509 i 694) zarządza się, co następuje:

DZIAŁ I

Przepisy wstępne

§ 1. Rozporządzenie określa wewnętrzną organizację, porządek funkcjonowania sądów powszechnych, zwanych dalej „sądami”, porządek czynności podejmowanych w sądach, porządek urzędowania organów sądów, wykonywania zadań przez sędziów pełniących funkcje kierownicze, tok czynności administracyjnych w sprawach należących do właściwości sądów, dopuszczalne systemy i rozkład czasu urzędowania oraz szczegółowe warunki udostępniania pomieszczeń dla uczestników postępowania, świadków i innych osób przebywających w sądach.

§ 2. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) komórka organizacyjna sądu – wydział, oddział, biuro, samodzielna sekcję, zespół kuratorskiej służby sądowej i inną wyodrębnioną jednostkę funkcjonującą w strukturze sądu;
- 2) sesja – ogół spraw rozpoznawanych przez jeden skład sądu w tym samym dniu na posiedzeniach jawnych lub rozprawach;
- 3) dzień sesyjny – dzień przeznaczony na odbycie sesji lub też dzień, w którym odbywa się sesja;
- 4) właściwy wydział – wydział, w którym dana sprawa jest lub powinna być rozpoznawana;
- 5) sprawy pilne:
 - a) sprawy w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania, sprawy osób tymczasowo aresztowanych oraz zatrzymanych, a także sprawy, w których orzeczono środek zabezpieczający, sprawy rozpoznawane w postępowaniu przyspieszonym oraz sprawy zagrożone przedawnieniem karalności czynu, sprawy w postępowaniu przygotowawczym, w których przesłuchanie świadka odbywa się przez sąd na podstawie art. 185a–185d ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.¹⁾),

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192 i Nr 226, poz. 1647 i 1648, z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 123, poz. 849 i Nr 128, poz. 903, z 2008 r. Nr 27, poz. 162, Nr 100, poz. 648, Nr 107, poz. 686, Nr 123, poz. 802, Nr 182, poz. 1133, Nr 208, poz. 1308, Nr 214, poz. 1344, Nr 225, poz. 1485, Nr 234, poz. 1571 i Nr 237, poz. 1651, z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 20, poz. 104, Nr 28, poz. 171, Nr 68, poz. 585, Nr 85, poz. 716, Nr 127, poz. 1051, Nr 144, poz. 1178, Nr 168, poz. 1323, Nr 178, poz. 1375, Nr 190, poz. 1474 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 7, poz. 46, Nr 98, poz. 626, Nr 106, poz. 669, Nr 122, poz. 826, Nr 125, poz. 842, Nr 182, poz. 1228 i Nr 197, poz. 1307, z 2011 r. Nr 48, poz. 245 i 246, Nr 53, poz. 273, Nr 112, poz. 654, Nr 117, poz. 678, Nr 142, poz. 829, Nr 191, poz. 1135, Nr 217, poz. 1280, Nr 240, poz. 1430, 1431 i 1438 i Nr 279, poz. 1645, z 2012 r. poz. 886, 1091, 1101, 1327, 1426, 1447 i 1529, z 2013 r. poz. 480, 765, 849, 1247, 1262, 1282 i 1650, z 2014 r. poz. 85, 384, 694, 1375 i 1556 oraz z 2015 r. poz. 21, 290 i 396.

- b) wnioski o udzielenie zabezpieczenia oraz wnioski o nadanie klauzuli wykonalności,
 - c) sprawy o ustalenie kontaktów z dziećmi, o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką, zarządzenie wydawane w trybie art. 109 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 r. poz. 583), sprawy, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375), sprawy dotyczące umieszczenia nieletniego w schronisku dla nieletnich, czynności z zakresu postępowania wykonawczego w sprawach rodzinnych i nieletnich oraz z zakresu postępowania w sprawach nieletnich,
 - d) sprawy z zakresu prawa pracy związane z uprawnieniami pracownika w razie nieuzasadnionego lub niezgodnego z prawem wypowiedzenia lub rozwiązania umowy o pracę przez pracodawcę oraz z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych dotyczące ustalenia prawa do emerytury lub renty,
 - e) skargi na czynności komornika,
 - f) sprawy o naruszenie posiadania,
 - g) sprawy z powództwa i przeciwko syndykowi,
 - h) sprawy o wykonanie pomocy sądowej,
 - i) sprawy, o których mowa w ustawie z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (Dz. U. z 2014 r. poz. 24 oraz z 2015 r. poz. 396);
- 6) zastępowanie sędziego lub referendarza sądowego – zastępowanie w czynnościach sędziego lub referendarza sądowego, o którym mowa w art. 45 § 1 oraz art. 151b § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, zwanej dalej „ustawą”;
 - 7) sprawa – sprawy zarejestrowane lub podlegające rejestracji w odpowiednich repertoriach lub wykazach prowadzonych na podstawie odrębnych przepisów;
 - 8) referat – ogół spraw przydzielonych danemu sędziemu lub referendarzowi sądowemu;
 - 9) referent – sędziego lub referendarza sądowego, któremu przydzielono daną sprawę;
 - 10) przewodniczący posiedzenia lub rozprawy – sędziego przewodniczącego składowi rozpoznającemu sprawę albo sędziego rozpoznającego sprawę w składzie jednoosobowym;
 - 11) transkrypcja – również przekład w rozumieniu ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.

DZIAŁ II

Organizacja sądów

Rozdział 1

Nazwy sądów

§ 3. 1. Nazwę sądu apelacyjnego, okręgowego i rejonowego ustala się zgodnie z nazwą miejscowości stanowiącej jego siedzibę. W razie utworzenia sądu rejonowego obejmującego swoją właściwością dwie lub więcej miejscowości, z których jedna jest znacząco większa, ale nie stanowi jego siedziby, nazwę sądu można określić zgodnie z nazwą największej miejscowości, którą sąd obejmuje swoją właściwością.

2. Jeżeli dwa lub więcej sądów ma tę samą siedzibę, nazwy sądów uzupełnia się przez wskazanie co najmniej jednej jednostki administracyjnej położonej w obszarze właściwości miejscowej danego sądu lub części obszaru miejscowości lub innego elementu odróżniającego.

3. Nazwę sądu funkcjonującego w tymczasowej siedzibie uzupełnia się przez dodanie wyrazów: „z tymczasową siedzibą w ...”.

§ 4. Ośrodki zamiejscowe sądów okręgowych oraz wydziały zamiejscowe sądów okręgowych i rejonowych używają nazwy sądu z dodaniem odpowiednio wyrazów: „Ośrodek Zamiejscowy w ...”; „Wydział Zamiejscowy w ...”.

§ 5. Nazwy sądów, ustalone w sposób określony w § 3 i § 4, używane są na pieczęciach urzędowych, w orzeczeniach i dokumentach wydawanych przez sąd, umieszczane na aktach spraw i w pismach wychodzących z sądu, a także na stronach internetowych sądu.

§ 6. W orzeczeniach, na aktach spraw sądowych oraz w pismach wychodzących z poszczególnych wydziałów lub innych komórek organizacyjnych sądu, oprócz sygnatury akt i nazwy sądu, podaje się również nazwę właściwego wydziału lub innej komórki organizacyjnej.

Rozdział 2

Urządzenia zewnętrzne i wewnętrzne sądu

§ 7. 1. Na zewnątrz budynku, w którym mieści się sąd, w widocznym miejscu umieszcza się tablicę z nazwą sądu oraz godłem państwowym. Jeżeli nazwa sądu jest określona zgodnie z § 3 ust. 2, na tablicy można pominąć stanowiące część nazwy osobne wskazanie miejscowości będącej siedzibą sądu.

2. Jeżeli w budynku mieści się więcej niż jeden sąd, dla każdego sądu na zewnątrz budynku umieszcza się odrębną tablicę, o której mowa w ust. 1.

§ 8. Na budynkach, w których mieszczą się tymczasowe siedziby oraz ośrodki i wydziały zamiejscowe sądów, umieszcza się napis wskazujący stałą siedzibę sądu oraz jego siedzibę tymczasową lub odpowiednio – stałą i tymczasową siedzibę ośrodka lub wydziału zamiejscowego.

§ 9. 1. Budynek sądu powinien w miarę możliwości posiadać co najmniej dwa odrębne wejścia: jedno dla sędziów i pracowników sądu oraz drugie dla innych osób.

2. Przy wejściu do sądu przeznaczonym dla innych osób niż sędziowie i pracownicy sądu powinny znajdować się, w miarę możliwości technicznych i stosownie do potrzeb, urządzenia umożliwiające kontrolę osób wchodzących do sądu oraz kontrolę ich bagażu, a także innych przedmiotów wnoszonych do sądu.

§ 10. 1. Wewnątrz budynku, przy wejściu, umieszcza się tablicę informacyjną, wskazującą nazwy wydziałów i innych komórek organizacyjnych sądu oraz oznaczenia numerów pomieszczeń, w których mieści się każda z tych komórek.

2. Na tablicy informacyjnej podaje się godziny przyjęć interesantów.

3. Na tablicy informacyjnej w sądzie rejonowym powinny być ponadto zamieszczone informacje o komornikach przy tym sądzie, ze wskazaniem siedziby i godzin przyjmowania interesantów. Informacje o terytorialnym zakresie działania komorników działających przy danym sądzie są udostępniane w oddziale administracyjnym sądu, o czym zamieszcza się stosowną wzmiankę na tablicy informacyjnej.

4. Tablice informacyjne mogą być prowadzone w formie elektronicznej.

§ 11. 1. Sądy prowadzą strony internetowe, na których udostępnia się co najmniej:

- 1) nazwę, siedzibę i adres sądu;
- 2) informacje o osobach pełniących funkcje: prezesa, wiceprezesa, przewodniczących wydziałów i ich zastępców oraz kierowników sekcji, wizytatorów, członków kolegium danego sądu, dyrektora sądu i jego zastępcy, kierowników sekretariatów i kierowników oddziałów;
- 3) numery telefonów kontaktowych sekretariatów wydziałów i oddziałów;
- 4) informacje o właściwości miejscowej i rzeczowej sądu i wydziałów;
- 5) listę sędziów i referendarzy sądowych z podaniem wydziałów, w których orzekają oraz wskazaniem ich delegacji poza właściwy sąd na podstawie art. 77 § 1, 2, 2a, 3, 3a i 8 ustawy;
- 6) informacje o godzinach urzędowania i przyjmowania interesantów przez poszczególne jednostki organizacyjne;
- 7) roczne i półroczne sprawozdania statystyczne dotyczące działalności sądu sporządzane w ramach programu badań statystycznych statystyki publicznej;
- 8) informacje o sposobie składania skarg i wniosków, w tym również drogą elektroniczną;
- 9) informacje o działającym w sądzie zespole lub zespołach kuratorskiej służby sądowej ze wskazaniem imienia i nazwiska kierownika zespołu oraz jego numeru telefonu;
- 10) odesłanie do strony internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości w zakresie informacji o sposobach wszczynania postępowań, podstawowych dokumentach, które należy złożyć, kosztach sądowych, procedurze ubiegania się o zwolnienie od kosztów sądowych, przesłankach ustanowienia obrońcy lub pełnomocnika z urzędu, rodzajach środ-

ków odwoławczych i terminach do ich wniesienia, jak również informacji dla osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz dotyczących mediacji.

2. Strona internetowa sądu zapewnia dostęp do elektronicznej skrzynki podawczej sądu w rozumieniu art. 3 pkt 17 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2014 r. poz. 1114), przez wykorzystanie elektronicznej platformy usług administracji publicznej.

§ 12. 1. W sali rozpraw część przeznaczona dla publiczności powinna być w miarę możliwości oddzielona od części, w której znajduje się stół sędziowski oraz miejsca dla osób uczestniczących w rozprawie.

2. Obok sali rozpraw należy w miarę możliwości wydzielić pomieszczenie przeznaczone na pokój narad. Jeden pokój narad może przypadać na więcej niż jedną salę rozpraw.

3. W sądzie wydziela się odrębne, odpowiednio zabezpieczone, pomieszczenia dla doprowadzonych do sądu osób pozbawionych wolności.

4. Przy salach rozpraw w miarę możliwości wydziela się pomieszczenie dla świadków, jak również odrębne pomieszczenie dla pokrzywdzonych.

Rozdział 3

Pieczenie sądowe oraz znaki opłaty sądowej

§ 13. 1. Sądy używają pieczęci urzędowych z nazwą sądu i wizerunkiem orła ustalonym dla godła Rzeczypospolitej Polskiej oraz pieczęci służbowych z danymi sądów i jednostek organizacyjnych sądu oraz z danymi osób podpisujących pisma.

2. Wydziały sądu mogą używać osobnych egzemplarzy pieczęci. Pieczęcie urzędowe o jednakowej treści są oznaczone numerami rozpoznawczymi umieszczonymi w otoku pieczęci.

3. Prezes sądu lub dyrektor sądu, każdy w zakresie swojej właściwości, nadzorują przechowywanie i sposób używania pieczęci w sądzie.

4. Za przechowywanie i używanie pieczęci wydanych do użytku wydziałów odpowiadają kierownicy sekretariatów tych wydziałów.

§ 14. 1. Minister Sprawiedliwości powierza jednemu sądowi wykonywanie czynności związanych ze zlecaniem druku i dystrybucją znaków opłaty sądowej dla wszystkich sądów.

2. Inne zadania z zakresu gospodarki znakami opłaty sądowej wykonują sądy.

Rozdział 4

Wewnętrzna struktura organizacyjna sądów

§ 15. 1. Liczba wydziałów w sądzie powinna być uzależniona od liczby i rodzaju spraw wpływających do sądu oraz limitu etatów sędziów lub limitu etatów referendarzy sądowych. Wydziały rozpoznające sprawy jednego rodzaju tworzą piony: karny, cywilny, rodzinny i nieletnich, gospodarczy, pracy i ubezpieczeń społecznych oraz wieczystoksięgowy. Jeżeli jest to uzasadnione przewidywanym wpływem spraw oraz limitem etatów sędziów lub limitem etatów referendarzy sądowych w poszczególnych pionach można utworzyć więcej niż jeden wydział rozpoznający sprawy tego samego rodzaju.

2. Liczba etatów sędziów lub referendarzy sądowych tworzonego wydziału, z wyjątkiem wydziału wizytacji, nie może być mniejsza niż 5 sędziów lub referendarzy sądowych, łącznie z przewodniczącym, chyba że w danym sądzie, z uwagi na niewielką liczbę etatów sędziów lub referendarzy sądowych, jest konieczne utworzenie wydziałów składających się z mniejszej liczby etatów.

§ 16. 1. W sądzie apelacyjnym tworzy się wydział wizytacji do wykonywania czynności z zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego nad działalnością administracyjną sądów oraz współpracy szkoleniowej z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury.

2. Obowiązki przewodniczącego wydziału wizytacji pełni prezes lub wiceprezes sądu.

§ 17. 1. W sądzie okręgowym może być utworzony wydział wizytacji lub referat do spraw wizytacji do wykonywania czynności z zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego nad działalnością administracyjną sądów.

2. Obowiązki przewodniczącego wydziału wizytacji lub kierownika referatu do spraw wizytacji pełni prezes lub wiceprezes sądu.

3. Referat do spraw wizytacji jest samodzielną komórką organizacyjną, podległą prezesowi sądu.

§ 18. 1. Poszczególne wydziały sądu oznacza się kolejnymi cyframi rzymskimi.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do zespołów kuratorskiej służby sądowej.

§ 19. 1. Jeżeli liczba spraw określonego rodzaju jest znaczna lub systematycznie wzrasta, a ponadto są odpowiednie warunki kadrowe i lokalowe, w ramach wydziałów mogą być tworzone sekcje wydziału.

2. Kierownikiem sekcji wydziału jest wyznaczony przez prezesa jeden z sędziów orzekających w wydziale.

§ 20. Jeżeli warunki organizacyjne za tym przemawiają, w sekretariacie wydziału może być utworzona sekcja sekretariatu wydziału, którą stanowi wyodrębniona grupa pracowników do wykonywania określonych czynności.

§ 21. 1. Sekcje wydziału tworzy prezes sądu apelacyjnego, za zgodą Ministra Sprawiedliwości, przy czym w wydziałach sądów okręgowych i rejonowych z obszaru właściwości sądu okręgowego – na wniosek prezesa sądu okręgowego.

2. Sekcję wydziału znosi prezes sądu apelacyjnego, po zasięgnięciu opinii prezesa właściwego sądu bądź na jego wniosek, informując o tym Ministra Sprawiedliwości.

§ 22. 1. Prezesi sądów apelacyjnych i okręgowych nie powinni pełnić funkcji przewodniczącego wydziału, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w § 16 ust. 2 i § 17 ust. 2.

2. Wiceprezesi sądów apelacyjnych mogą pełnić funkcję przewodniczącego wydziału.

3. Wiceprezesi sądów okręgowych powinni pełnić funkcję przewodniczącego wydziału, a w sądach o limicie etatów sędziowskich do 50 pełnią funkcję przewodniczącego wydziału.

4. Prezesi sądów rejonowych mogą pełnić funkcję przewodniczącego wydziału, a w sądach o limicie etatów sędziowskich do 15 pełnią funkcję przewodniczącego wydziału.

5. Wiceprezesi sądów rejonowych mogą pełnić funkcję przewodniczącego wydziału, a w sądach o limicie etatów sędziowskich do 35 pełnią funkcję przewodniczącego wydziału.

§ 23. 1. W każdym wydziale tworzy się sekretariat.

2. Sekretariatem wydziału kieruje kierownik sekretariatu.

§ 24. 1. W sądzie apelacyjnym tworzy się oddziały: administracyjny, finansowy, kadr i gospodarczy.

2. W sądzie apelacyjnym tworzy się oddział informatyczny lub sekcję informatyczną w ramach oddziału administracyjnego.

3. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z prezesami sądów apelacyjnych może powierzyć prezesowi jednego sądu apelacyjnego wykonywanie czynności związanych z projektowaniem, wdrażaniem i utrzymywaniem systemów informatycznych obsługujących sądy powszechne.

§ 25. 1. W sądzie okręgowym tworzy się oddziały administracyjny i finansowy.

2. W razie potrzeby uzasadnionej rozmiarem zadań, w szczególności ze względu na liczbę stanowisk sędziowskich, referendarskich i urzędniczych w tym sądzie, liczbę nadzorowanych sądów rejonowych oraz liczbę stanowisk sędziowskich, referendarskich i urzędniczych w tych sądach, w sądzie okręgowym można utworzyć oddziały: kadr, gospodarczy i informatyczny.

§ 26. 1. W sądach apelacyjnych i okręgowych w ramach oddziału administracyjnego albo wydziału wizytacji mogą być tworzone zespoły do spraw analiz i organizacji pracy.

2. W razie potrzeby uzasadnionej rozmiarem zadań w sądach apelacyjnych i okręgowych może być utworzony samodzielny oddział do spraw analiz i organizacji pracy.

§ 27. 1. W sądzie rejonowym tworzy się oddział administracyjny, a w sądzie rejonowym o limicie etatów sędziowskich poniżej 10 – tylko samodzielną sekcję administracyjną.

2. W razie potrzeby uzasadnionej rozmiarem zadań, w szczególności ze względu na liczbę stanowisk sędziowskich, referendarskich i urzędniczych, w sądzie rejonowym można utworzyć oddziały: finansowy, kadr, gospodarczy i informatyczny.

§ 28. 1. W sądzie, w ramach oddziału administracyjnego lub jako odrębną komórkę organizacyjną, tworzy się biuro obsługi interesantów, zwane dalej „biurem”, chyba że nie jest to celowe z uwagi na realizację zadań w zakresie informowania zainteresowanych w wydziałach sądu lub z innych ważnych względów. Jeżeli sąd zajmuje więcej niż jeden budynek biuro powinno funkcjonować we wszystkich budynkach, chyba że byłoby to niecelowe z uwagi na zakres zadań realizowanych w poszczególnych budynkach sądu. Zadania z zakresu obsługi interesantów może realizować wyznaczony pracownik biura podawczego w punkcie informacyjnym.

2. W przypadku usytuowania kilku sądów w jednym budynku, w strukturze jednego z sądów możliwe jest utworzenie biura obsługi interesantów, jako odrębnej komórki organizacyjnej, wspólnego dla kilku sądów.

3. Biuro powinno być usytuowane w pobliżu wejścia do budynku sądu. Jeżeli nie ma możliwości takiej lokalizacji, jego usytuowanie powinna wskazywać tablica kierunkowa.

4. W biurze należy zapewnić miejsca siedzące oraz stoły dla interesantów.

5. Do zadań biura należy w szczególności:

- 1) udzielanie informacji o stanie postępowania w sprawie na podstawie danych z sądowych systemów informatycznych;
- 2) wydawanie odpisów dokumentów na podstawie sądowych systemów informatycznych lub akt sądowych po ich otrzymaniu z właściwego wydziału;
- 3) wydawanie zapisu dźwięku albo obrazu i dźwięku z posiedzenia lub rozprawy sądu;
- 4) kierowanie interesantów do odpowiednich komórek organizacyjnych, jeżeli załatwienie ich spraw w biurze nie będzie możliwe;
- 5) udzielanie pomocy podczas pobytu w sądzie świadkom i pokrzywdzonym między innymi przez informowanie, odprowadzanie do odpowiednich pomieszczeń, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych;
- 6) udostępnianie informacji o lekarzach sądowych, mediatorach oraz instytucjach, których działalność wiąże się z ochroną praw człowieka;
- 7) udostępnianie formularzy sądowych i wzorów pism;
- 8) informowanie o strukturze organizacyjnej sądu, jego właściwości oraz lokalizacji, numerach telefonów, godzinach urzędowania, adresie strony internetowej, poczty elektronicznej, a także adresach innych sądów, organów i urzędów centralnych oraz kierowanie do właściwych sal rozpraw.

§ 29. 1. Oddział administracyjny lub samodzielna sekcja administracyjna podlegają:

- 1) prezesowi sądu w zakresie zapewnienia właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądu, a w sądach, w których nie utworzono oddziału kadr – także w zakresie zwierzchnictwa służbowego nad sędziami, referendarzami sądowymi, asystentami sędziów i kuratorami sądowymi oraz w zakresie innych spraw niezastrzeżonych do wyłącznej kompetencji dyrektora sądu;
- 2) dyrektorowi sądu w zakresie zapewnienia odpowiednich warunków techniczno-organizacyjnych oraz majątkowych, a w sądach, w których nie utworzono oddziału kadr – także w zakresie zwierzchnictwa służbowego nad pracownikami sądu, z wyłączeniem sędziów, referendarzy sądowych, asystentów sędziów i kuratorów sądowych.

2. Oddział kadr podlega:

- 1) prezesowi sądu w zakresie zwierzchnictwa służbowego nad sędziami, referendarzami sądowymi, asystentami sędziów oraz kuratorami sądowymi;
- 2) dyrektorowi sądu w pozostałym zakresie.

3. Oddziały: finansowy, gospodarczy i informatyczny podlegają dyrektorowi sądu.

4. Jeżeli oddział do spraw analiz i organizacji pracy lub biuro utworzono w sądzie jako odrębną komórkę organizacyjną, podlegają one dyrektorowi sądu.

§ 30. 1. W sądzie, ze szczególnych względów uzasadnionych potrzebami sądu, można utworzyć oddziały, samodzielne sekcje lub sekcje w ramach oddziałów inne niż wymienione w § 24, § 25 i § 27.

2. Oddziały utworzone na podstawie ust. 1 można łączyć z oddziałami, o których mowa w § 24, § 25 ust. 2 i § 27 ust. 2.

3. Prezes sądu tworzy:

- 1) oddziały w sądzie apelacyjnym;

- 2) oddział administracyjny i oddział finansowy w sądzie okręgowym;
 - 3) oddział administracyjny lub samodzielną sekcję administracyjną w sądzie rejonowym.
4. Pozostałe oddziały, samodzielne sekcje, sekcje w ramach oddziałów, zespoły i biura tworzy prezes sądu w uzgodnieniu z Ministrem Sprawiedliwości.

§ 31. Komórki organizacyjne o których mowa w § 25–30, mogą być tworzone również w ośrodkach zamieszkowych sądów okręgowych oraz w wydziałach zamieszkowych sądów rejonowych.

§ 32. 1. W sądach, w których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.²⁾) istnieje obowiązek prowadzenia audytu wewnętrznego, do przeprowadzania audytu wewnętrznego zatrudnia się audytorów wewnętrznych, wykonujących zadania określone w tej ustawie.

2. Wykonując zadania w obszarach określonych w art. 31a § 1 pkt 2 ustawy, audytor wewnętrzny podlega dyrektorowi sądu, wykonując pozostałe zadania – prezesowi sądu.

3. Dyrektor sądu zapewnia audytorowi wewnętrznemu organizacyjną odrębność oraz warunki do wykonywania zadań.

4. Szczegółowe zadania audytorów wewnętrznych określają odrębne przepisy.

5. W razie niezatrudnienia w sądzie audytora wewnętrznego możliwe jest powierzenie, po uzyskaniu zgody Ministra Sprawiedliwości, prowadzenia audytu wewnętrznego przez niezatrudnionego w sądzie usługodawcę.

§ 33. 1. Zadania związane ze współpracą sądu ze środkami masowego przekazu wykonuje prezes lub wiceprezes sądu.

2. W sądzie apelacyjnym i okręgowym do wykonywania zadań, o których mowa w ust. 1, może być powołany rzecznik prasowy.

3. Rzecznik prasowy w zakresie działalności informacyjnej podlega bezpośrednio prezesowi sądu.

Rozdział 5

Czynności prezesa oraz dyrektora sądu

§ 34. 1. Wykonując czynności w zakresie działalności administracyjnej sądu, prezes sądu w szczególności:

- 1) podejmuje działania dotyczące obsady wolnych stanowisk sędziowskich;
- 2) organizuje przekazywanie akt sądowych, pism oraz innych dokumentów do innych sądów w przypadku zmiany obszaru właściwości;
- 3) współpracuje z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury w zakresie szkoleń oraz organizuje szkolenia dla sędziów, referendarzy sądowych, asystentów sędziów, kuratorów sądowych i ławników;
- 4) przyjmuje interesantów w sprawach skarg i wniosków dotyczących pracy sądu;
- 5) prowadzi wymianę informacji z kierownikami jednostek organizacyjnych prokuratury odpowiadających szczeblem prezesom sądów, w zakresie wykorzystywanych środków techniczno-organizacyjnych, służących zapewnieniu udziału prokuratora wskazanego jako referent sprawy w posiedzeniu lub rozprawie;
- 6) zapewnia przestrzeganie przez podległych pracowników zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów przeciwpożarowych;
- 7) zapewnia przestrzeganie przez podległych pracowników zasad ochrony i bezpieczeństwa obiektów sądowych;
- 8) ustala zasady korzystania z list ławników przez poszczególne wydziały sądu, zapewniające ich równomierny udział w czynnościach, a także prowadzi ewidencję udziału w rozprawach ławników;
- 9) współpracuje z radą ławniczą;
- 10) udziela informacji na wnioski kierowane w trybie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2014 r. poz. 782 i 1662);

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 938 i 1646 oraz z 2014 r. poz. 379, 911, 1146, 1626 i 1877 oraz z 2015 r. poz. 238 i 532.

- 11) wykonuje obowiązki administratora danych osobowych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1182 i 1662);
- 12) wykonuje zadania wynikające z ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2015 r. poz. 827);
- 13) wykonuje zadania wynikające z ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 182, poz. 1228 oraz z 2015r. poz. 21);
- 14) przedstawia na żądanie uprawnionych podmiotów informacje o stanie sprawy prowadzonej w sądzie;
- 15) sprawuje nadzór nad jakością i terminowością sporządzania sprawozdań i innych dokumentów statystycznych;
- 16) podejmuje czynności w sprawach bieżących, związane ze sprawnym funkcjonowaniem sądu w zakresie swoich kompetencji.

2. Czynności prezesa sądu związane ze sprawowaniem nadzoru administracyjnego nad działalnością administracyjną sądu regulują odrębne przepisy.

3. Prezes sądu może powierzyć wykonywanie czynności i obowiązków określonych w ust. 1 wiceprezesom sądu albo wyznaczonemu sędziemu w sądzie, w którym nie ma stanowiska wiceprezesa.

§ 35. 1. Czynności dyrektora sądu w zakresie działalności administracyjnej sądu oraz zadań przypisanych kierownikowi komórki w zakresie finansowym, gospodarczym, kontroli finansowej, gospodarowania mieniem Skarbu Państwa oraz audytu wewnętrznego regulują odrębne przepisy.

2. Czynności dyrektora sądu obejmują w szczególności:

- 1) nadzorowanie pracy komórek organizacyjnych sądu niezwiązanych bezpośrednio z działalnością orzeczniczą;
- 2) koordynowanie działalności komórek organizacyjnych sądu oraz organizowanie w porozumieniu z prezesem sądu współpracy pomiędzy wydziałami orzeczniczymi i pozostałymi jednostkami organizacyjnymi sądu;
- 3) zapewnienie przestrzegania przez podległych pracowników zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów przeciwpożarowych;
- 4) zapewnienie przestrzegania przez podległych pracowników zasad ochrony i bezpieczeństwa obiektów sądowych;
- 5) zapewnienie ławnikom odpowiednich warunków i narzędzi pracy w celu umożliwienia prawidłowego wykonywania obowiązków orzecznich;
- 6) wykonywanie czynności z zakresu gospodarki znakami opłaty sądowej;
- 7) współpracę z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury w zakresie szkoleń oraz organizację szkoleń podległych pracowników.

§ 36. 1. Prezes sądu przedstawia dyrektorowi sądu swoją ocenę potrzeb sądu, o której mowa w art. 21 § 3 ustawy, w nawiązaniu do potrzeb zgłoszonych przez sędziów.

2. Potrzeby, o których mowa w ust. 1, powinny w szczególności obejmować zidentyfikowanie baz informacji prawnej, literatury i publikacji niezbędnych w pracy oraz środków technicznych służących zapewnieniu sprawnej organizacji działalności, o której mowa w art. 1 § 2 i 3 ustawy.

3. Dyrektor sądu dokonuje analizy informacji o potrzebach sądu i na podstawie planu finansowego sądu ocenia możliwości zaspokojenia zgłaszanych potrzeb, a następnie przedstawia prezesowi harmonogram ich realizacji.

§ 37. 1. Prezes sądu, dyrektor sądu, a także przewodniczący wydziału i kierownik sekcji, przed zakończeniem sprawowania funkcji przekazują swojemu następcy, w formie pisemnej, informację o stanie komórek organizacyjnych sądu, którymi zarządzali.

2. Informacja powinna dotyczyć przede wszystkim spraw niezakończonych oraz dokumentacji będącej w dyspozycji osoby dotychczas pełniącej daną funkcję. Na żądanie przyjmującego informację, uzupełnia ją osoba dotychczas pełniąca funkcję.

Rozdział 6

Czynności związane z tworzeniem i znoszeniem sądów lub zmianą obszaru właściwości

§ 38. 1. W razie zniesienia sądu prezes sądu nadzrędnego, a w przypadku zniesienia sądu apelacyjnego – Minister Sprawiedliwości, zarządza niezwłoczne przekazanie akt spraw sądowych i innych dokumentów właściwemu sądowi.

2. Przekazanie akt i dokumentów, o których mowa w ust. 1, jest dokumentowane protokołem zdawczo-odbiorczym, który powinien zawierać w szczególności datę przekazania, wskazanie osoby przekazującej i przyjmującej oraz ich podpisy, a także sygnatury przekazywanych akt i dokumentów.

3. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w razie zniesienia lub podziału wydziałów, z tym że przekazanie akt spraw sądowych i innych dokumentów następuje na zarządzenie prezesa właściwego sądu.

4. Od czynności wskazanych w ust. 1 można odstąpić w odniesieniu do wszystkich spraw sądowych i dokumentów albo też spraw i dokumentów poszczególnych wydziałów, jeżeli skutkiem zniesienia sądu jest jego przyłączenie do innego sądu, a wydział sądu przejmowanego staje się wydziałem sądu przejmującego.

§ 39. Jeżeli w wyniku zmian organizacyjnych nastąpiła zmiana obszaru właściwości sądu, prezes sądu niezwłocznie zarządza dokonanie przeglądu akt oraz podjęcie czynności administracyjnych niezbędnych do ich przekazania.

Rozdział 7

Czas urzędowania, urlopy

§ 40. 1. Prezes sądu ustala godziny urzędowania sądu i godziny przyjęć interesantów.

2. Godziny urzędowania sądów dla rozpoznawania spraw w postępowaniu przyspieszonym oraz godziny urzędowania punktów informacyjnych Biura Informacyjnego Krajowego Rejestru Karnego działających przy sądach, w celu zapewnienia dostępu do danych zgromadzonych w Krajowym Rejestrze Karnym w związku z rozpoznawaniem spraw w postępowaniu przyspieszonym, określają § 334–336.

3. Komórki organizacyjne sądu zajmujące się obsługą interesantów przyjmują ich co najmniej przez 7 godzin w czasie urzędowania sądu, a w każdy poniedziałek do godz. 18⁰⁰. Interesanci przyjmowani są w kolejności zgłaszania się do właściwej komórki.

4. Punkty informacyjne Biura Informacyjnego Krajowego Rejestru Karnego działające przy sądach, oddziały Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego, ekspozytury centralnej informacji o zastawach rejestrowych oraz ekspozytury Centralnej Informacji Ksiąg Wieczystych przyjmują interesantów co najmniej przez 7 godzin w czasie urzędowania sądu, a w każdy poniedziałek do godz. 18⁰⁰.

5. Kasy sądowe lub punkty kasowe będące komórkami organizacyjnymi sądu, jak i prowadzone przez podmioty zewnętrzne, są czynne w godzinach urzędowania sądu, z wyłączeniem czasu niezbędnego do dokonania rozliczeń gotówkowych.

§ 41. Osoby pełniące funkcje kierownicze w sądzie powinny być obecne w godzinach urzędowania sądu.

§ 42. 1. Prezes sądu udziela urlopu sędziom, referendarzom sądowym, kuratorom zawodowym, asystentom sędziów i dyrektorowi sądu, zaś pozostałym pracownikom sądu – dyrektor sądu.

2. Minister Sprawiedliwości udziela urlopu prezesom sądów apelacyjnych, prezes sądu apelacyjnego udziela urlopu prezesom sądów okręgowych, a prezes sądu okręgowego udziela urlopu prezesom sądów rejonowych.

DZIAŁ III

Czynności sądów apelacyjnych, okręgowych i rejonowych

Rozdział 1

Przepisy wspólne dla wszystkich rodzajów spraw

§ 43. 1. Pisma wychodzące z wydziału są podpisywane wraz ze wskazaniem funkcji lub stanowiska służbowego osoby podpisującej, a w przypadku ich sporządzania z upoważnienia przewodniczącego wydziału lub kierownika sekretariatu – ze wskazaniem upoważnienia.

2. Pisma sporządzane i wysyłane w poszczególnych sprawach na zarządzenie sędziego lub referendarza sądowego są podpisywane przez kierownika sekretariatu, sekretarza sądowego lub asystenta sędziego ze wskazaniem, że czyni on to na zarządzenie sędziego lub referendarza sądowego, chyba że na podstawie odrębnych przepisów wymagany jest podpis sędziego lub referendarza. Pisma w sprawie nadesłania dokumentów i przedmiotów podpisuje kierownik sekretariatu lub upoważniony pracownik.

3. Pisma kierowane do naczelnych organów państwowych i urzędów centralnych podpisują sędzia lub referendarz sądowy.

4. Inne pisma wychodzące z wydziału podpisuje kierownik sekretariatu lub upoważniony pracownik, chyba że przewodniczący wydziału określi odmienne reguły podpisywania pism.

§ 44. Jeżeli przy utworzeniu w sądzie rejonowym dwóch lub więcej wydziałów cywilnych, karnych, rodzinnych, gospodarczych, ksiąg wieczystych, pracy lub pracy i ubezpieczeń społecznych, zakres spraw przekazanych tym wydziałom określony został według części obszaru właściwości miejscowej sądu, podział spraw między tymi wydziałami następuje według zasad określonych w przepisach o właściwości miejscowej, z wyjątkiem przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.³⁾), zwanej dalej „K.p.c.”, o właściwości przemiennej.

§ 45. 1. Jeżeli pismo wszczynające postępowanie wpłynęło do wydziału, który nie jest właściwy w sprawie, przewodniczący wydziału, przed jego rejestracją w danym wydziale, zarządza niezwłoczne przekazanie pisma zgodnie z właściwością, chyba że rejestracja pisma następuje w biurze podawczym sądu.

2. W przypadkach budzących wątpliwości wydział właściwy do rozpoznania sprawy wyznacza prezes sądu.

§ 46. 1. Sprawy powinny być rozpoznawane według kolejności ich wpływu do sądu, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

2. Poza kolejnością, określoną w ust. 1, na terminy rozpraw lub posiedzeń należy kierować sprawy pilne.

3. W szczególnie uzasadnionych wypadkach przewodniczący wydziału może zarządzić rozpoznanie sprawy lub spraw poszczególnych kategorii poza kolejnością określoną w ust. 1.

Rozdział 2

Czynności przewodniczącego wydziału, przewodniczącego posiedzenia lub rozprawy i sędziów

§ 47. 1. Przewodniczący wydziału kieruje całokształtem pracy w wydziale w zakresie spraw sądowych, a w szczególności:

- 1) nadaje bieg pismom wpływającym do wydziału;
- 2) przekazuje prezesowi sądu pisma stanowiące skargi lub wnioski dotyczące postępowań sądowych i czynności podjętych przez sędziów;
- 3) rozdziela pracę pomiędzy sędziów i referendarzy sądowych oraz wyznacza przewodniczącego posiedzenia lub rozprawy – jeżeli sam nie przewodniczy posiedzeniu lub rozprawie, a w miarę potrzeby wyznacza również sędziego sprawozdawcę oraz członków składu orzekającego;
- 4) układa plan sesji (posiedzeń i rozpraw);
- 5) wyznacza terminy w poszczególnych sprawach, o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej;
- 6) organizuje narady sędziów wydziału, w szczególności w celu przedstawienia zagadnień prawnych budzących wątpliwości oraz zagadnień, w których orzecznictwo wydziału jest niejednolite, ponadto informuje o bieżącym orzecznictwie Sądu Najwyższego;
- 7) przedstawia prezesowi sądu wnioski co do potrzeby analizy orzecznictwa i ewentualnego wystąpienia do Sądu Najwyższego z informacją, o której mowa w art. 22 § 1 pkt 2 ustawy;
- 8) kontroluje zasadność odraczania i przerywania rozpraw i posiedzeń oraz bieg spraw, w których postępowanie jest przewlekłe;
- 9) sprawuje stały nadzór nad sprawami zawieszonymi;
- 10) dba o przydzielanie asystentów sędziów, w szczególności sędziom rozpoznającym sprawy skomplikowane i wielowątkowe oraz o właściwe obciążenie obowiązkami asystentów sędziów.

2. Przewodniczący wydziału może upoważnić sędziów do wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 5.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 293, 379, 435, 567, 616, 945, 1091, 1161, 1296, 1585, 1626, 1741 i 1924 oraz z 2015 r. poz. 2, 4, 218 i 539.

3. Do obowiązków przewodniczącego wydziału, w którym stosowane są systemy informatyczne, należy sprawowanie nadzoru nad działaniem tych systemów, a w szczególności:

- 1) kontrola prawidłowości funkcjonowania systemów pod kątem zabezpieczenia potrzeb pracy kierowanego wydziału;
- 2) nadzór nad właściwym zabezpieczeniem danych;
- 3) zgłaszanie właściwym jednostkom awarii lub usterek systemu niezwłocznie po ich stwierdzeniu.

4. W celu realizacji obowiązków, o których mowa w ust. 1 i 3, kierownik sekretariatu współpracuje z przewodniczącym wydziału i niezwłocznie przekazuje mu niezbędne informacje.

§ 48. 1. Przewodniczący wydziału ustala grafik dyżurów sędziów, zapewniając, by w dni robocze w godzinach urzędowania, a w poniedziałki do godziny 18⁰⁰, w wydziale był obecny sędzia dyżurny niemający w tym czasie wyznaczonego posiedzenia jawnego lub rozprawy, gotowy do podjęcia niezbędnych czynności w sprawie pilnej bądź zastępstwa. Obowiązkiem pełnienia dyżuru w wydziale objęci są również sędziowie pełniący funkcje, chyba że prezes sądu zarządzi inaczej.

2. Prezes sądu może ograniczyć obowiązek pełnienia dyżuru w poniedziałki do godziny 18⁰⁰, zapewniając obecność w sądzie co najmniej jednego sędziego, a jeżeli sąd zlokalizowany jest w kilku budynkach obecność co najmniej jednego w każdym budynku sądowym, chyba że budynki sąsiadują ze sobą.

§ 49. Przewodniczący wydziału w sądzie pierwszej instancji zapewnia sprawny przebieg postępowania odwoławczego, aż do przedstawienia akt sprawy sądowi odwoławczemu. Po zwrocie akt zapoznaje się z orzeczeniami sądu odwoławczego i zarządza, aby z orzeczeniami tymi zapoznali się sędziowie, którzy wydali zaskarżone orzeczenie, a w razie, gdy orzeczenie dotyczy zagadnienia prawnego, w którym orzecznictwo było niejednolite – wszyscy sędziowie wydziału.

§ 50. Przewodniczący wydziału w sądzie drugiej instancji zapewnia sprawne kierowanie do rozpatrzenia zaskarżonych orzeczeń, a także, w przypadku wniesienia kasacji, skargi kasacyjnej, skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia – sprawne wykonanie czynności z zakresu tych postępowań, aż do przedstawienia akt Sądowi Najwyższemu lub załatwienia sprawy w inny sposób.

§ 51. 1. W razie nieprzybycia sędziego lub referendarza na posiedzenie, przewodniczący wydziału, kierując się względami celowości, zarządza wykonanie tej czynności przez innego sędziego lub referendarza (w razie wyznaczenia dyżurów zgodnie z § 48 przez sędziego dyżurnego) albo odwołuje posiedzenie w sprawie. Jeżeli zachodzi potrzeba wyznaczenia sędziego lub referendarza z innego wydziału, przewodniczący zwraca się w tej sprawie do prezesa sądu.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do innych czynności sądowych, także w razie nieprzybycia na posiedzenie lub rozprawę ławnika.

§ 52. 1. Do zakresu czynności przewodniczącego posiedzenia lub rozprawy należy w szczególności:

- 1) wydawanie zarządzeń w związku z przygotowaniem posiedzenia lub rozprawy i zarządzeń w toku postępowania;
- 2) zapewnienie członkom składu orzekającego możliwości zapoznania się z aktami sprawy;
- 3) dbanie o punktualne rozpoczęcie posiedzenia lub rozprawy oraz o niezwłoczne rozstrzygnięcie złożonych na posiedzeniu lub rozprawie wniosków stron i uczestników postępowania;
- 4) spowodowanie, aby protokół został podpisany, a akta zwrócone do sekretariatu bezpośrednio po zakończeniu posiedzenia lub rozprawy, zaś w wyjątkowych wypadkach najpóźniej w ciągu 3 dni roboczych po zakończeniu posiedzenia lub rozprawy.

2. Czynności wymienione w ust. 1 pkt 1, 3 i 4 należą również do zakresu czynności referendarza sądowego w postępowaniu karnym.

3. Przewodniczący posiedzenia lub rozprawy sądu drugiej instancji zarządza odbycie narady wstępnej, jeżeli w sprawie występują skomplikowane zagadnienia faktyczne lub prawne.

Rozdział 3

Przygotowanie posiedzenia lub rozprawy

§ 53. 1. Planując przebieg czynności zmierzających do rozpoznania sprawy w miarę potrzeby wyznacza się posiedzenie organizacyjne w celu ustalenia ze stronami, uczestnikami postępowania nieprocesowego i ich pełnomocnikami oraz obrońcami terminów posiedzeń i rozpraw, na których sprawa ma być rozpoznana.

2. Jeżeli rozpoznanie sprawy wymaga więcej niż jednego terminu posiedzenia jawnego lub rozprawy, przewodniczący wyznacza w miarę możliwości od razu wszystkie terminy posiedzeń lub rozpraw, planując je, o ile nie ma ku temu przeszkód w kolejnych dniach sesyjnych. W razie odbycia posiedzenia organizacyjnego terminy te powinny być w miarę możliwości uzgodnione na tym posiedzeniu.

3. Czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, są obowiązkowe w wypadku wskazanym w art. 349 § 1 K.p.k.

§ 54. O wyznaczeniu posiedzenia lub rozprawy poza budynkiem sądu zawiadamia się prezesa sądu, z wyjątkiem przypadku, gdy posiedzenie wyznacza się w celu przeprowadzenia dowodu z oględzin lub przesłuchania osoby, która nie może stawić się w sądzie.

§ 55. W pomieszczeniu, w którym ma się odbywać posiedzenie jawne lub rozprawa, powinien być przygotowany stół sędziowski i zawieszone godło państwowe.

§ 56. 1. Dla każdej sprawy wyznaczonej na posiedzenie lub rozprawę wyznacza się godzinę rozpoczęcia, uwzględniając czas przeznaczony na rozpoznanie spraw poprzedzających, warunki komunikacyjne, w tym dostępność środków komunikacji, z której korzystają osoby zamieszkałe poza siedzibą sądu oraz możliwość ich dotarcia do sądu na wyznaczoną godzinę, a także określa planowaną godzinę zakończenia posiedzenia lub rozprawy.

2. W sprawach karnych o przestępstwa przed sądem pierwszej instancji, wyznaczając termin posiedzenia lub rozprawy, należy, w miarę możliwości, uwzględnić udział prokuratora wskazanego jako referent sprawy oraz pozostałych stron i ich obrońców i pełnomocników.

3. Sprawy z udziałem prokuratora (oskarżyciela publicznego) oraz sprawy, w których występują te same osoby, należy w miarę możliwości wyznaczać na ten sam dzień i w następującej po sobie kolejności.

§ 57. 1. Ławników zawiadamia się o terminie posiedzenia lub rozprawy co najmniej na 7 dni przed posiedzeniem lub rozprawą, a tylko wyjątkowo w terminie krótszym, jednocześnie zawiadamia się pracodawcę zatrudniającego ławnika.

2. O każdym przypadku nieusprawiedliwionego nieprzybycia ławnika na posiedzenie lub rozprawę przewodniczący składu orzekającego zawiadamia w terminie 3 dni prezesa sądu, a nadto może zawiadomić radę ławniczą.

§ 58. W razie przewidywanego przybycia licznej publiczności, prezes sądu może zarządzić wydanie kart wstępu na salę rozpraw. W miarę możliwości powinien również wyznaczyć odpowiednio dużą salę rozpraw, a także miejsce dla przedstawicieli prasy i innych środków masowego przekazu.

Rozdział 4

Wokandy sądowe

§ 59. 1. Sekretariat sporządza wokandę przed terminem posiedzenia lub rozprawy w formie papierowej lub w postaci elektronicznej.

2. Przed salą, w której odbywa się posiedzenie jawne lub rozprawa, umieszcza się egzemplarz wokandy w formie papierowej, chyba że wokanda sporządzona jest w postaci elektronicznej i wyświetlana na monitorze umieszczonym przed salą.

3. Na wokandzie wskazuje się zaistniałe zmiany planowanego czasu rozpoznania danej sprawy oraz zaznacza numery spraw rozpoznanych w danym dniu niezwłocznie po zakończeniu każdej z nich.

4. Na stronie internetowej sądu umieszcza się bieżące zestawienie spraw rozpoznawanych w danym dniu. Zestawienie to obejmuje imiona i nazwiska sędziów i ławników oraz sygnatury akt wszystkich spraw wyznaczonych na posiedzenie lub rozprawę w danym sądzie wraz z informacją o miejscu i czasie, w którym się odbywają.

§ 60. 1. Wokanda zawiera imiona i nazwiska sędziów oraz ławników, sygnatury akt spraw wyznaczonych do rozpoznania w danym dniu, oznaczenie godzin, na które sprawy wyznaczono, imiona i nazwiska, nazwy lub firmy stron lub uczestników postępowania nieprocesowego. W postępowaniu karnym i w sprawach o wykroczenia podaje się ponadto sygnaturę akt oskarżyciela publicznego.

2. W razie wezwania na posiedzenie lub rozprawę świadków, biegłych i tłumaczy na wokandzie wskazuje się ich imiona i nazwiska wraz z oznaczeniem godziny, na którą są wezwani.

3. W sprawach opiekuńczych osób małoletnich, rozpoznawanych przy drzwiach zamkniętych, nie podaje się na wokandzie danych małoletniego.

4. Z uwagi na ochronę moralności, bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego oraz ze względu na ochronę życia prywatnego lub inny ważny interes prywatny, a szczególnie dobro małoletniego pokrzywdzonego przestępstwem,

można odstąpić od podania na wokandzie imion i nazwisk stron lub uczestników postępowania nieprocesowego lub wezwanych osób. W takiej sytuacji podaje się wyłącznie ich inicjały lub nie zamieszcza się żadnych danych identyfikujących te osoby.

§ 61. O ograniczeniu treści wokandy, stosownie do § 60 ust. 4, decyduje przewodniczący wydziału, przewodniczący posiedzenia lub rozprawy lub sędzia, któremu przydzielono daną sprawę.

§ 62. 1. Do wokand z posiedzeń niejawnych w sprawach cywilnych nie stosuje się § 59 ust. 2–4, § 60 i §61.

2. Wokanda z posiedzenia niejawnego w sprawie cywilnej zawiera: imiona i nazwiska sędziów i ławników, sygnatury akt spraw wyznaczonych do rozpoznania oraz oznaczenie godzin, na które sprawy wyznaczono.

Rozdział 5

Doręczenia

§ 63. Dyrektor sądu przy wskazywaniu i wyborze wykorzystywanych w sądzie sposobów doręczania przesyłek sądowych uwzględnia koszty i skuteczność doręczeń.

§ 64. 1. Przewodniczący lub referent może zarządzić doręczenie przesyłki sądowej określając sposób doręczenia, w szczególności wtedy, gdy w konkretnych okolicznościach taki sposób doręczenia okaże się bardziej efektywny.

2. Zarządzenie o sposobie doręczenia jest wiążące dla dyrektora sądu niezależnie od wykorzystywanych ogólnych sposobów doręczenia wybranych zgodnie z § 63.

§ 65. Jeżeli obecny w sądzie adresat wykazał swoją tożsamość, pismo doręcza się mu bezpośrednio, za potwierdzeniem odbioru.

§ 66. 1. Wezwania i zawiadomienia o terminach rozpraw oraz posiedzeń powinny być wysyłane w terminach umożliwiających, w przypadku stwierdzenia przeszkód w doręczeniu, ponowne ich doręczenie albo odwołanie posiedzenia lub rozprawy i zawiadomienie o tym osób, którym te wezwania lub zawiadomienia zostały już skutecznie doręczone.

2. W zawiadomieniach i wezwaniach należy zamieścić informacje, w jakiej sprawie, w jakim charakterze, miejscu i czasie ma stawić się zawiadamiana lub wzywana osoba, czy jej stawiennictwo jest obowiązkowe. Ponadto należy uprzedzić o skutkach niestawiennictwa oraz poinformować, że sąd ustala tożsamość osoby wezwanej lub zawiadomionej na podstawie dowodu osobistego lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość.

§ 67. Jeżeli pismo podlegające doręczeniu zostało złożone w czasie uniemożliwiającym doręczenie przed terminem posiedzenia lub rozprawy, pismo to doręcza się na posiedzeniu lub rozprawie, odnotowując fakt doręczenia w protokole lub notatce.

§ 68. Jeżeli na posiedzeniu lub rozprawie dokonuje się doręczenia pisma adresatowi w innej sprawie niż ta, której dotyczy posiedzenie lub rozprawa, do potwierdzenia odbioru stosuje się § 65.

Rozdział 6

Przechowywanie dowodów rzeczowych lub przedmiotów oględzin oraz inne czynności w postępowaniu sądowym

§ 69. Przy zobowiązaniu strony lub uczestnika postępowania nieprocesowego do dokonania czynności należy w postanowieniu lub zarządzeniu oznaczyć termin jej wykonania i wskazać skutki uchybienia temu terminowi.

§ 70. Jeżeli przed wydaniem opinii zachodzi potrzeba obejrzenia przez biegłego rzeczy, należy w postanowieniu o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego zobowiązać jednocześnie osoby, w których posiadaniu jest rzecz, do jej udostępnienia.

§ 71. 1. Dokumenty w postaci weksli, czeków, warrantów i rewersów powinny być przechowywane ze szczególną starannością, w miejscu wyznaczonym przez prezesa sądu, posiadającym odpowiednie zabezpieczenia techniczne, uniemożliwiające ich zniszczenie lub usunięcie przez osoby do tego nieuprawnione.

2. Do akt sprawy dołącza się uwierzytelnione kopie dokumentów, o których mowa w ust. 1, z adnotacją o miejscu przechowywania oryginałów dokumentów. Uwierzytelnienie polega na sporządzeniu kopii dokumentu i potwierdzeniu jej zgodności z oryginałem przez pracownika sekretariatu.

§ 72. 1. Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, złożone lub zatrzymane w związku z postępowaniem przedmioty załącza się do akt sprawy, a w miarę potrzeby umieszcza się w kopercie wszytej do akt, na której opisuje się jej zawartość i datę przyjęcia przedmiotu oraz nazwę organu lub imię i nazwisko osoby, która go złożyła.

2. Jeżeli przedmioty złożone lub zatrzymane w związku z postępowaniem nie mogą być załączone do akt sprawy ze względu na ich właściwość lub znaczenie, przechowuje się je w biurze podawczym, kasie sądowej lub innym miejscu odpowiednio zabezpieczonym.

§ 73. 1. Sposób przechowywania przedmiotów i substancji stwarzających niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia, a w szczególności broni, amunicji, materiałów wybuchowych lub łatwopalnych, materiałów radioaktywnych, substancji trujących, duszących lub parzących, środków odurzających, substancji psychotropowych lub prekursorów określają przepisy odrębne.

2. W sądzie nie przechowuje się artykułów spożywczych.

§ 74. Dyrektor sądu zapewnia odpowiednie warunki przechowywania przedmiotów złożonych do sądu lub zatrzymanych w związku z postępowaniem, uwzględniając ich rodzaj i wartość materialną.

§ 75. 1. W celu ustalenia, czy nie zachodzi przypadek zbędnego przechowywania przedmiotów, prezes sądu lub wyznaczony sędzia przeprowadza co najmniej raz na 6 miesięcy kontrolę przechowywania przedmiotów na podstawie ewidencji przechowywanych przedmiotów, a w miarę potrzeby, także na podstawie akt. W razie stwierdzenia potrzeby podjęcia czynności w związku z przechowywanymi przedmiotami prezes sądu zwraca się do właściwego wydziału sądu.

2. Dyrektor sądu co najmniej raz na 6 miesięcy zleca przeprowadzenie kontroli stanu magazynowego przechowywanych przedmiotów.

§ 76. 1. Przekazanie akt sprawy innemu sądowi następuje łącznie z przedmiotami przechowywanymi w związku ze sprawą. Jeżeli przedmiot nie jest przechowywany w biurze podawczym lub kasie sądowej, o przekazaniu zawiadamia się osobę bezpośrednio odpowiedzialną za przechowanie danego przedmiotu.

2. Przedmiotów przechowywanych w związku z daną sprawą nie załącza się do akt sprawy przekazywanych sądowi odwoławczemu, chyba że przewodniczący wydziału sądu pierwszej instancji lub przewodniczący wydziału sądu odwoławczego zarządzi inaczej.

3. W razie zwrotu sprawy prokuratorowi w związku z nieuwzględnieniem wniosku, o którym mowa w art. 335 § 1 K.p.k., o zwrocie zawiadamia się przechowującego przedmioty złożone lub zatrzymane w związku z postępowaniem w tej sprawie, jeżeli nie są przechowywane w sądzie. Przechowywane przedmioty przekazuje się oskarżycielowi publicznemu na jego żądanie lub po upływie 3 miesięcy od daty zwrotu akt, jeżeli sprawa ponownie nie wpłynęła.

Rozdział 7

Przebieg i porządek posiedzenia lub rozprawy

§ 77. 1. Przewodniczący składu orzekającego zajmuje miejsce środkowe za stołem sędziowskim, a pozostali członkowie miejsca obok przewodniczącego, przy czym drugi sędzia po lewej stronie przewodniczącego.

2. W razie wyznaczenia sędziego dodatkowego lub sędziów dodatkowych, oni także zajmują miejsca za stołem sędziowskim. O wyznaczeniu sędziego dodatkowego przewodniczący składu orzekającego informuje na pierwszym terminie rozprawy.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio w razie wyznaczenia ławnika dodatkowego lub ławników dodatkowych.

4. Protokolant zajmuje miejsce przy stole sędziowskim po lewej stronie sądu.

5. Prokurator, oskarżyciel inny niż prokurator, powód, wnioskodawca lub przedstawiciel społeczny zajmują miejsca przed stołem sędziowskim po prawej stronie sądu, a oskarżony, pozwany i inni uczestnicy postępowania – po lewej stronie sądu. Interwient uboczny zajmuje miejsce obok strony, do której przystąpił.

§ 78. 1. Wszyscy obecni na sali rozpraw, nie wyłączając uczestniczących w posiedzeniu lub rozprawie prokuratora (oskarżyciela publicznego) i protokolanta, powstają z miejsc w czasie wejścia sądu na salę, odbierania przez sąd przyrzeczenia, ogłaszania wyroku oraz w czasie opuszczania sali przez sąd.

2. W czasie posiedzenia lub rozprawy każda osoba powstaje z miejsca, gdy przemawia do sądu lub gdy sąd zwraca się do niej. W uzasadnionych przypadkach, a zwłaszcza gdy przemawiają za tym względy zdrowotne, długotrwałość wypowiedzi lub konieczność prawidłowego utrwalenia dźwięku albo obrazu i dźwięku, przewodniczący posiedzenia lub

rozprawy może zezwolić każdej osobie na pozostawanie w pozycji siedzącej, gdy przemawia ona do sądu lub gdy sąd zwraca się do niej.

3. Osoba przesłuchiwana zajmuje pozycję w miejscu umożliwiającym niezakłóconą obserwację przebiegu przesłuchania przez sąd, strony, uczestników postępowania nieprocesowego, obrońców lub pełnomocników.

§ 79. Przewodniczący składu orzekającego w celu zachowania porządku na sali rozpraw może używać młotka i krążka rezonansowego, jeżeli znajdują się na wyposażeniu sądu.

§ 80. 1. W razie naruszenia przez adwokata, radcę prawnego, aplikanta adwokackiego lub aplikanta radcowskiego występujących jako pełnomocnicy procesowi lub obrońcy w sprawie obowiązków wynikających z przepisów postępowania sądowego, a w szczególności w razie nieusprawiedliwionego niestawiennictwa na posiedzenie lub rozprawę lub niewykonania postanowień i zarządzeń sądu w wyznaczonym terminie, na skutek czego doszło do przewlekłości postępowania, sąd lub prezes sądu zawiadamia o tym dziekana okręgowej rady adwokackiej lub dziekana okręgowej izby radców prawnych.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do radców i starszych radców Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa. Zawiadomienie kieruje się do Prezesa Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa.

§ 81. 1. W trakcie posiedzenia jawnego lub rozprawy trwającego dłużej niż 3 godziny należy po upływie tego czasu zarządzić przerwę celem odpoczynku osób obecnych.

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach przewodniczący składu orzekającego może odstąpić od wymogów wskazanych w ust. 1.

§ 82. Przed przesłuchaniem sprawdza się dane osobowe przesłuchiwanego na podstawie dowodu osobistego lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość, czyniąc o tym stosowną wzmiankę w protokole. W razie braku dokumentu, o przeprowadzeniu czynności z udziałem tej osoby, decyduje przewodniczący składu orzekającego. Informację o braku dokumentu pozwalającego stwierdzić tożsamość należy odnotować w protokole.

§ 83. 1. W razie odroczenia lub przerwania posiedzenia jawnego lub rozprawy należy ogłosić obecnym osobom kolejny termin posiedzenia jawnego lub rozprawy, chyba że ze względu na przyczynę odroczenia lub przerwy niezwłoczne wyznaczenie kolejnego terminu nie jest możliwe.

2. W razie ogłoszenia kolejnego terminu posiedzenia lub rozprawy, należy pouczyć osoby zainteresowane o tym, które z nich mają obowiązek stawić się na kolejny termin posiedzenia lub rozprawy bez osobnego wezwania oraz o skutkach niestawiennictwa. Na żądanie osoby zainteresowanej należy wydać jej pismo wskazujące termin stawienia się w sądzie.

3. Przepisu ust. 2 zdanie pierwsze nie stosuje się do terminów rozprawy wyznaczonych na podstawie art. 349 § 7 K.p.k.

§ 84. 1. Protokół sporządza się – stosownie do przepisów postępowania sądowego – za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk lub w formie pisemnej.

2. Protokół pisemny powinien być sporządzony w formie wydruku komputerowego. W wyjątkowych sytuacjach protokół można sporządzić pismem maszynowym lub odręcznie.

3. Jeżeli czynność nie jest protokołowana za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk, w miarę możliwości jej przebieg może być dodatkowo utrwalony przez wyznaczonego pracownika sądu przez nagranie dźwięku albo obrazu i dźwięku. Zapis nagrania podlega w takim przypadku włączeniu do akt obok sporządzonego protokołu pisemnego.

§ 85. Przewodniczący składu orzekającego czuwa nad prawidłowym zapisem dźwięku albo obrazu i dźwięku, w tym celu w szczególności może zarządzić, aby osoba zwracająca się do sądu lub odpowiadająca na pytania sądu znajdowała się w sali rozpraw we wskazanym miejscu.

Rozdział 8

Orzeczenia

§ 86. 1. Na wstępie wyroku zamieszcza się wyrazy: „W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej”, poprzedzone wizerunkiem orła określonym dla godła Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Orzeczenie sporządza się w formie wydruku komputerowego bądź na druku pismem maszynowym. W razie braku takich możliwości orzeczenie sporządza się odręcznie.

3. Uzasadnienie orzeczenia sporządzone pisemnie powinno być utrwalone w formie wydruku komputerowego bądź pismem maszynowym.

§ 87. 1. Orzeczenie i jego uzasadnienie sporządza przewodniczący posiedzenia lub rozprawy lub sędzia sprawozdawca.

2. W razie gdy sporządzenie uzasadnienia orzeczenia przez przewodniczącego posiedzenia lub rozprawy lub sędziego sprawozdawcę nie jest możliwe lub napotyka przeszkody, których czasu trwania nie można przewidzieć, uzasadnienie sporządza inny sędzia lub ławnik, który brał udział w wydaniu orzeczenia. Jeżeli sporządzenie uzasadnienia jest niemożliwe, przewodniczący wydziału czyni o tym wzmiankę w aktach sprawy.

3. W składach wieloosobowych orzeczenie i jego uzasadnienie podpisuje się imieniem i nazwiskiem, w przypadku skróconej formy podpisu potwierdza się go imienną pieczęcią lub nadrukiem danych o imieniu i nazwisku.

4. Jeżeli uzasadnienie sporządza ławnik, przewodniczący wydziału w razie potrzeby wyznaczy sędziego do udzielenia pomocy ławnikowi przy sporządzaniu uzasadnienia.

§ 88. 1. Po uprawomocnieniu się postanowienia o sprostowaniu orzeczenia, na oryginale orzeczenia niezwłocznie umieszcza się wzmiankę o sprostowaniu. Wzmiankę tę podpisuje kierownik sekretariatu wydziału.

2. Wzmiankę o sprostowaniu zamieszcza się również na tekście orzeczenia zamieszczonym w sądowym systemie telexinformatycznym. W systemie tym zamieszcza się również tekst orzeczenia uwzględniający sprostowanie.

3. Odpisy sprostowanego orzeczenia wydaje się w brzmieniu uwzględniającym sprostowanie, a na żądanie strony lub uczestnika postępowania nieprocesowego umieszcza się wzmiankę o sprostowaniu na doręczonych im wcześniej odpisach i wypisach.

4. Do sprostowania i uzupełnienia uzasadnienia stosuje się odpowiednio przepisy ust. 1–3.

Rozdział 9

Udzielanie informacji, udostępnianie akt sądowych i dokumentów z akt, przesyłanie akt

§ 89. 1. Pracownicy sądów pod numerami telefonów wskazanymi jako numery kontaktowe udzielają telefonicznie bez ustalania tożsamości osób telefonujących następujących informacji jawnych o toczących się sprawach:

- 1) tożsamyh z udostępnianymi na wokandzie sądowej; w sytuacji przewidzianej w § 60 ust. 4 ujawnia się dane przeznaczone do zamieszczenia na wokandzie;
- 2) o terminie i o tym czy sprawa została rozstrzygnięta.

2. Udzielenie informacji, o których mowa w ust. 1, następuje po wskazaniu przez osobę telefonującą:

- 1) sygnatury albo
- 2) oznaczenia stron lub co najmniej jednego uczestnika postępowania nieprocesowego i przedmiotu sprawy.

3. Pracownik udzielający informacji powinien przedstawić się osobie telefonującej, podając imię i nazwisko oraz zajmowane stanowisko.

4. Osobie przedstawiającej się jako świadek w danej sprawie udziela się telefonicznie informacji o miejscu i terminie jej przesłuchania, jeżeli skierowano do niej wezwanie do stawienia.

5. Informacji dotyczących spraw, których akta są jawne i powszechnie dostępne, w szczególności dotyczących spraw rozpoznawanych w wydziałach rejestrowych, udziela się bez potrzeby uzyskiwania danych osobowych.

6. Prezes sądu, jeśli warunki techniczne na to pozwalają, może zdecydować o nagrywaniu rozmów telefonicznych kierowanych do sądu.

7. W razie nagrywania rozmów telefonicznych osoba telefonująca powinna być uprzedzona przez pracownika sądu lub przez odtworzenie w oczekiwaniu na połączenie odpowiedniego nagrania, o tym, że:

- 1) rozmowa telefoniczna jest nagrywana;
- 2) warunkiem kontynuowania rozmowy telefonicznej jest złożenie oświadczenia o wyrażeniu zgody na jej nagrywanie;
- 3) niezłożenie oświadczenia o wyrażeniu zgody na nagrywanie rozmowy telefonicznej spowoduje przerwanie połączenia.

8. Pracownik sądu przerywa rozmowę telefoniczną, jeżeli osoba telefonująca nie złoży oświadczenia o wyrażeniu zgody na nagrywanie tej rozmowy.

§ 90. 1. Osoba będąca stroną, uczestnikiem postępowania lub ich pełnomocnikiem albo obrońcą, może otrzymać informacje o sprawie, inne niż wskazane w § 89 ust. 1, do których uzyskania uprawniona jest ta osoba, bez konieczności osobistego stawiennictwa w sądzie, tylko wówczas, gdy złoży do sądu zapytanie skierowane drogą elektroniczną, podpisane:

- 1) za pomocą bezpiecznego podpisu elektronicznego weryfikowanego przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu albo też poprzez profil zaufany ePUAP;
- 2) innym rodzajem podpisu elektronicznego, niż określony w pkt 1, jeżeli zapytanie zostało przesłane z adresu poczty elektronicznej, który został uprzednio wskazany przez tę osobę w piśmie procesowym skierowanym do sądu lub osobiście przed sądem albo urzędnikiem sądowym jako adres służący do otrzymywania informacji jawnych o toczących się sprawach.

2. W zapytaniu należy podać również swoje imię i nazwisko oraz sygnaturę akt sprawy. Odpowiedź powinna być udzielona drogą elektroniczną, chyba że wymaga przesłania odpisu pisma w formie papierowej.

3. Jeżeli wskazanie adresu poczty elektronicznej jako adresu do korespondencji, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, następuje w formie ustnej, sędzia albo urzędnik sądowy sporządza notatkę urzędową stwierdzającą ten fakt, chyba że wskazanie nastąpiło do protokołu posiedzenia lub rozprawy. Notatkę urzędową włącza się do akt sprawy.

§ 91. Na zapytania skierowane do sądu drogą elektroniczną, inne niż te, o których mowa w § 90, podpisane:

- 1) za pomocą bezpiecznego podpisu elektronicznego weryfikowanego przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu albo też poprzez profil zaufany ePUAP należy udzielić informacji drogą elektroniczną tak jak na zapytanie złożone drogą pisemną, z podpisem własnoręcznym; § 90 ust. 2 stosuje się;
- 2) innym rodzajem podpisu elektronicznego, niż określony w pkt 1, należy udzielić informacji zgodnie z przepisami § 89 ust. 1–5, 7 i 8, chyba że istnieje pewność co do tożsamości osoby zwracającej się z zapytaniem z określonego adresu poczty elektronicznej.

§ 92. 1. W toku postępowania można wydać stronie lub innej uprawnionej osobie złożony przez nią dokument lub przedmiot tylko na zarządzenie przewodniczącego składu orzekającego lub sędziego sprawozdawcy.

2. Po prawomocnym zakończeniu postępowania w sprawie, wydanie dokumentu lub przedmiotu następuje na zarządzenie przewodniczącego wydziału.

3. Wydanie dokumentu następuje po sporządzeniu i włączeniu do akt kopii dokumentu, uwierzytelnionej przez pracownika sekretariatu jako zgodnej z wydanym dokumentem.

§ 93. 1. Weksle, czek, warrandy i rewery, na podstawie których został wydany nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym po zakończeniu postępowania, na zarządzenie przewodniczącego wydziału, podlegają włączeniu do akt sprawy, po uprzednim umieszczeniu na nich adnotacji określającej sąd, w którym toczyło się postępowanie, sygnaturę akt sprawy, z której je wydano, datę i sposób zakończenia postępowania. Dokumenty te przechowywane są w aktach w zabezpieczonej kopercie z adnotacją o jej zawartości i oznaczonej kolejnym numerem strony.

2. Dokumenty, o których mowa w ust. 1, mogą być wydane po prawomocnym zakończeniu postępowania wyłącznie z adnotacją określającą sąd, w którym toczyło się postępowanie, sygnaturę akt sprawy, z której je wydano, datę i sposób zakończenia postępowania.

§ 94. Sąd rejestrowy wydaje w zakresie określonym w art. 10 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1203, z późn. zm.⁴⁾), zwanej dalej „ustawą o K.R.S.”, po uiszczeniu opłaty kancelaryjnej, kopie bądź poświadczone odpisy dokumentów znajdujących się w aktach rejestrowych.

§ 95. 1. Udostępnienie akt i zawartych w nich dokumentów w celu przejrzenia lub samodzielnego utrwalenia ich obrazu, a także wydanie przedmiotów lub dokumentów złożonych w sprawie albo wydanie dokumentów na podstawie akt stronie lub uczestnikowi postępowania nieprocesowego może nastąpić po wykazaniu przez nich tożsamości, a co do innych osób – po wykazaniu ponadto istnienia uprawnienia wynikającego z przepisów postępowania sądowego.

2. Przeglądanie akt spraw oraz samodzielne utrwalanie ich obrazu odbywa się w obecności pracownika sądowego, a akt, do których złożono testament, pod jego kontrolą.

§ 96. 1. Zapoznanie się przez stronę lub uczestnika postępowania nieprocesowego z zapisem dźwięku albo obrazu i dźwięku z posiedzenia, rozprawy lub innej czynności procesowej może nastąpić w siedzibie sądu w przeznaczonym do

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 1161, 1306 i 1924 oraz z 2015 r. poz. 4 i 238.

tego pomieszczeniu po wykazaniu przez nich tożsamości, a co do innych osób – po wykazaniu ponadto istnienia uprawnienia wynikającego z przepisów postępowania sądowego. Niedopuszczalne jest samodzielne kopiowanie tego zapisu.

2. Na wniosek strony lub uczestnika postępowania nieprocesowego lub ich przedstawiciela sąd wydaje kopię zapisu dźwięku albo obrazu i dźwięku za pomocą systemu teleinformatycznego albo na nośniku danych. Jeżeli zostały sporządzone adnotacje, zapis wydaje się wraz z adnotacjami.

3. Wydanie kopii zapisu dźwięku albo obrazu i dźwięku następuje po uiszczeniu opłaty, chyba że według przepisów postępowania sądowego czynność ta nie podlega opłacie albo wnioskodawca został zwolniony od obowiązku jej uiszczenia.

§ 97. 1. Ograniczenia w udostępnianiu akt nie mają zastosowania w wydziałach prowadzących rejestry sądowe w odniesieniu do akt tych spraw, do których powszechną dostępność regulują odrębne przepisy.

2. Udostępnianie akt ksiąg wieczystych regulują przepisy działu IV rozdziału 8.

§ 98. 1. Prezes sądu może zarządzić udostępnienie danych o sprawie, treści protokołów oraz pism sądowych i procesowych stronom lub uczestnikom postępowania nieprocesowego i ich przedstawicielom za pośrednictwem kont w systemie teleinformatycznym.

2. Po uwierzytelnieniu konta strona lub uczestnik postępowania nieprocesowego lub ich przedstawiciel uzyskują dostęp do danych o sprawie.

§ 99. 1. Akta sprawy lub akta księgi wieczystej przesyła się upoważnionym do otrzymania akt z mocy odrębnych przepisów organom lub instytucjom. Akta spraw w toku przesyła się, jeżeli pozwala na to bieg sprawy, po podjęciu niezbędnych czynności.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do akt rejestrowych.

3. W razie gdy bieg sprawy nie pozwala na przesłanie akt, można przesłać odpisy dokumentów wskazanych przez organ zwracający się o ich nadesłanie.

4. Zarządzając przesłanie akt sprawy niezakończonych, potrzebnych w celach dowodowych w innej sprawie, przewodniczący wydziału określa termin zwrotu akt, uwzględniając czas potrzebny do dokonania odpowiednich czynności przez organ wzywający.

5. Akta spraw zakończonych mogą być udostępniane państwowym jednostkom organizacyjnym prowadzącym działalność naukową lub badawczo-rozwojową.

6. Akta księgi wieczystej powinny zostać zwrócone do sądu w terminie nieprzekraczającym miesiąca.

7. Termin określony w ust. 6 nie dotyczy przypadku przesłania akt księgi wieczystej do sądu okręgowego w celu rozpoznania środka odwoławczego lub do Sądu Najwyższego w związku z rozpoznawaniem skargi kasacyjnej lub skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

§ 100. 1. W elektronicznym postępowaniu upominawczym sąd odwoławczy uzyskuje dostęp do akt sprawy za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego to postępowanie wraz z przekazaniem środka odwoławczego.

2. W razie konieczności udostępnienia akt sprawy innym upoważnionym podmiotom sąd prowadzący elektroniczne postępowanie upominawcze przesyła im wytworzony przez system teleinformatyczny kod, umożliwiający uzyskanie dostępu do akt sprawy za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

3. Pomocniczy zbiór dokumentów znajdujący się w sądzie prowadzącym elektroniczne postępowanie upominawcze, w przypadkach wskazanych w ust. 1 i 2, przesyła się na żądanie.

§ 101. W razie przekazania sprawy innemu sądowi sąd ten otrzymuje dostęp do protokołu z posiedzenia jawnego lub rozprawy sporządzonego za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk, za pomocą systemu teleinformatycznego, o którym mowa w § 98 ust. 1, wraz z informacją o przekazaniu sprawy albo też otrzymuje zapis protokołu na informatycznym nośniku danych.

§ 102. 1. Na wniosek osób uprawnionych przewodniczący wydziału może zarządzić przesłanie akt do sądu rejonowego właściwego dla miejsca zamieszkania tych osób w celu ułatwienia im przejrzenia akt i sporządzenia z nich odpisów.

2. Jeżeli osoba uprawniona do przejrzenia akt jest pozbawiona wolności, przewodniczący wydziału może zarządzić, na jej wniosek, przesłanie akt do zakładu karnego lub aresztu śledczego, chyba że szczególne względy przemawiają za umożliwieniem tej osobie przejrzenia akt w sekretariacie.

3. Przeglądanie akt w zakładzie karnym lub areszcie śledczym odbywa się w oddzielnym pomieszczeniu pod nadzorem funkcjonariusza Służby Więziennej.

4. Przewodniczący posiedzenia lub rozprawy może zarządzić wydanie lub przesłanie akt biegłemu, jeżeli wymagają tego okoliczności sprawy i wyznacza termin, w którym akta powinny być zwrócone.

5. W przypadku protokołu sporządzonego za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk osobom uprawnionym udostępnia się zapis dźwięku albo obrazu i dźwięku za pomocą urządzenia służącego do odtworzenia zapisu, za pomocą konta w systemie teleinformatycznym albo na informatycznym nośniku danych.

§ 103. 1. Przedstawienia akt sądowi odwoławczemu na skutek wniesionego środka odwoławczego dokonuje się niezwłocznie po skutecznym doręczeniu środka odwoławczego stronie przeciwnej lub pozostałym uczestnikom postępowania nieprocesowego, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej. Równocześnie z przedstawieniem akt sądowi odwoławczemu sąd pierwszej instancji przesyła wersję elektroniczną uzasadnienia wydanego orzeczenia.

2. W przypadku utrwalenia przebiegu posiedzenia jawnego lub rozprawy za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk sąd odwoławczy oraz Sąd Najwyższy uzyskują dostęp do zapisu za pomocą systemu teleinformatycznego, o którym mowa w § 98 ust. 1, lub na informatycznym nośniku danych.

3. Sąd odwoławczy może zwrócić akta sprawy sądowi pierwszej instancji w celu sporządzenia odpisów protokołów lub innych dokumentów znajdujących się w aktach, jeżeli są one nieczytelne, dołączenia do akt brakujących dokumentów, w szczególności zwrotnych potwierdzeń doręczenia pism sądowych lub odpisów orzeczeń, oraz załączników.

§ 104. Zwrot akt następuje na podstawie zarządzenia przewodniczącego wydziału odwoławczego lub postanowienia sądu orzekającego w drugiej instancji. Zwracając akta sąd odwoławczy przekazuje sądowi pierwszej instancji wersję elektroniczną wydanego orzeczenia wraz z uzasadnieniem.

§ 105. 1. Poza przypadkami określonymi w § 99 i § 102, akta spraw sądowych oraz akta ksiąg wieczystych nie powinny być wnoszone poza siedzibę sądu. Akta ksiąg wieczystych prowadzonych w wydziale zamiejscowym nie powinny być wnoszone poza siedzibę wydziału zamiejscowego.

2. Sędzia sprawozdawca, za zgodą przewodniczącego wydziału, może wynieść akta sądowe poza siedzibę sądu, informując o tym fakcie kierownika sekretariatu.

§ 106. 1. W sprawach, o których mowa w art. 15 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 i 82 Traktatu (Dz. U. UE L z 2003 r. Nr 1, str. 1, z 2004 r. Nr 68 str. 1 oraz z 2006 r. Nr 269, str. 1), sąd z urzędu doręcza Komisji Europejskiej wydane w takich sprawach orzeczenia kończące postępowanie.

2. Orzeczenie, łącznie z uzasadnieniem, jeżeli zostało sporządzone, doręcza Komisji Europejskiej niezwłocznie sąd, który je wydał. Sąd drugiej instancji doręcza w ten sposób także orzeczenie Sądu Najwyższego, wydane na skutek skargi kasacyjnej od zaskarżonego orzeczenia.

3. Minister Sprawiedliwości na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości udostępnia aktualne dane adresowe właściwej agencji Komisji Europejskiej, której należy przysyłać orzeczenia wskazane w ust. 1.

Rozdział 10

Pomoc sądowa

§ 107. Jeżeli w sądzie wezwanym nie utworzono wydziału rozpoznającego sprawy takie, jak sprawa, której dotyczy czynność z zakresu pomocy sądowej, czynność ta wykonywana jest przez wydział wskazany przez prezesa sądu.

§ 108. 1. We wniosku lub zleceniu przeprowadzenia dowodu lub dokonania innej czynności przez sąd wezwany, zwanych dalej „odezwą”, należy dokładnie określić, jakie czynności mają być dokonane, oznaczyć wyczerpująco fakty i okoliczności podlegające stwierdzeniu przez poszczególne osoby, a w razie potrzeby – przytoczyć fakty i okoliczności, na które należy zwrócić szczególną uwagę. W odezwie należy również wskazać adresy osób, które mają być przesłuchane lub zawiadomione o terminie i podać, które z osób mają być przesłuchane po odebraniu przyrzeczenia.

2. Odezwę podpisuje przewodniczący posiedzenia lub rozprawy.

3. Do odezwę dołącza się w razie potrzeby odpisy z akt sprawy; akta w całości lub w części dołącza się tylko w razie konieczności i jeżeli nie wstrzyma to biegu postępowania.

4. Jeżeli wykonanie czynności zależne jest od uiszczenia zaliczki, sąd wzywający powinien zażądać od strony lub uczestnika postępowania nieprocesowego złożenia zaliczki i przekazać ją sądowi wezwanemu równocześnie z odezwą, chyba że względy ekonomii postępowania przemawiają za tym, aby do złożenia zaliczki wezwał stronę lub uczestnika postępowania nieprocesowego bezpośrednio sąd wezwany. W odezwie należy podać wysokość przekazanej zaliczki.

§ 109. 1. Odezwa może być przesłana również drogą elektroniczną. W takim przypadku nie stosuje się wymogu przesłania odezwy z własnoręcznym podpisem przewodniczącego posiedzenia lub rozprawy.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, odezwa jest przesyłana za pomocą systemów teleinformatycznych lub za pomocą służbowych adresów poczty elektronicznej poszczególnych sądów z oznaczeniem domeny „gov.pl” i wskazaniem sądów.

3. Jeżeli pomoc sądowa wykonywana jest na wezwanie sądu prowadzącego elektroniczne postępowanie upominawcze, prośba o jej udzielenie przesyłana jest właściwemu sądowi drogą elektroniczną.

§ 110. 1. Jeżeli odległość od miejsca zamieszkania świadka jest mniejsza do siedziby sądu orzekającego niż do siedziby sądu, w którego okręgu świadek zamieszkuje, zlecenie przeprowadzenia dowodu temu sądowi nie jest dopuszczalne, chyba że uzasadniają to szczególne warunki komunikacyjne.

2. Nie należy także zwracać się o przesłuchanie świadków do innego sądu, jeżeli odległość między miejscem ich zamieszkania a siedzibą sądu orzekającego nie przekracza 50 km, chyba że równocześnie świadkowie mają być obecni w czasie oględzin lub też nie mogą się stawić w siedzibie sądu orzekającego z powodu przeszkód trudnych do usunięcia.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do przesłuchania stron, uczestników postępowania nieprocesowego i biegłych.

§ 111. 1. Zlecenie przeprowadzenia dowodu wiąże sąd wezwany. Jeżeli jednak odezwa nie czyni zadość warunkom przewidzianym w § 108 i gdy wskutek tego udzielenie pomocy sądowej nie jest możliwe, sąd wezwany zwraca ją sądowi wzywającemu w celu uzupełnienia.

2. Jeżeli zlecenie przeprowadzenia dowodu zostało wydane z naruszeniem warunków określonych w § 110, sąd wezwany, przesyłając swoje akta sądowi wzywającemu po wykonaniu zlecenia, zawiadamia prezesa tego sądu o stwierdzonym uchybieniu.

3. Odezwę skierowaną omyłkowo do sądu miejscowo niewłaściwego, sąd wezwany przekazuje sądowi właściwemu i zawiadamia o tym sąd wzywający.

4. Jeżeli sąd wezwany przyznał osobom biorącym udział w postępowaniu wynagrodzenie lub zwrot kosztów podróży, powinien wypłacić je z zaliczki na wydatki. W razie braku zaliczki – wypłata następuje ze środków budżetowych Skarbu Państwa, a wezwanie sądu wzywającego o zwrot tych wydatków dołącza się do akt sprawy.

§ 112. Odezwa powinna być wykonana niezwłocznie.

§ 113. Jeżeli strony lub uczestnicy postępowania nieprocesowego biorący udział w przeprowadzaniu przez sąd wezwany lub sędziego wyznaczonego dowodu z opinii biegłych albo w czynnościach wyjaśniających, połączonych z przeprowadzeniem takiego dowodu zgłoszą uwagi co do treści złożonej opinii, sąd wezwany lub sędzia wyznaczony powinien, stosownie do potrzeb, zażądać od biegłych wyjaśnień lub uzupełnienia opinii. Jeżeli jednak niezwłoczne uzupełnienie opinii nie byłoby możliwe, sąd wezwany lub sędzia wyznaczony wyznacza biegłym inny termin.

§ 114. 1. W sprawach:

- 1) karnych i o wykroczenia,
- 2) o roszczenia alimentacyjne, o ustalenie pochodzenia dziecka i roszczenia z tym związane,
- 3) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego niewymienionych w pkt 2, w których postępowanie może być wszczęte z urzędu,
- 4) nieletnich,
- 5) o ochronę zdrowia psychicznego, w których postępowanie może być wszczęte z urzędu,
- 6) w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu, środków odurzających i psychotropowych,
- 7) o roszczenia pracowników z zakresu prawa pracy oraz z zakresu ubezpieczeń społecznych

– sąd wezwany w razie otrzymania wiadomości, że osoba, która ma być przesłuchana, nie mieszka pod wskazanym adresem, powinien podjąć czynności celem ustalenia aktualnego adresu tej osoby.

2. Czynności, o których mowa w ust. 1, powinny polegać w szczególności na:

- 1) uzyskaniu danych z systemu PESEL;
- 2) zwróceniu się do właściwego terenowo organu do spraw ewidencji ludności lub Centrum Personalizacji Dokumentów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych;
- 3) zwróceniu się do Krajowego Rejestru Karnego lub Centralnego Zarządu Służby Więziennej o udzielenie informacji czy osoba, która ma być przesłuchana, przebywa w areszcie śledczym lub w zakładzie karnym.

3. W razie stwierdzenia, że osoba, która ma być przesłuchana, przebywa w okręgu innego sądu, pismo o udzielenie pomocy sądowej przesyła się sądowi właściwemu według miejsca pobytu tej osoby, zawiadamiając o tym sąd wzywający.

§ 115. Ściągnięcie kar o charakterze pieniężnym nałożonych przez sąd wezwany należy do tego sądu. W tym celu sąd wezwany wyłącza postanowienie o nałożeniu kary z akt i czyni o tym wzmiankę w aktach.

DZIAŁ IV

Czynności w sprawach cywilnych, gospodarczych, wieczystoksięgowych, rodzinnych i nieletnich, pracy i ubezpieczeń społecznych oraz w postępowaniu zabezpieczającym i egzekucyjnym

Rozdział 1

Przepisy wspólne

Oddział 1

Czynności wstępne

§ 116. 1. Jeżeli pismo wszczynające postępowanie nie odpowiada warunkom formalnym, a z treści pisma wynika, że podlega ono odrzuceniu albo że sprawę należy przekazać innemu sądowi lub innemu organowi, przewodniczący posiedzenia wyznacza posiedzenie niejawnie bez wzywania strony lub uczestnika postępowania nieprocesowego do usunięcia braków formalnych pisma, chyba że bez ich usunięcia nie można wydać postanowienia w przedmiocie odrzucenia pisma lub przekazania sprawy.

2. W przypadku określonym w ust. 1 nie zachodzi również potrzeba sprawdzenia wartości przedmiotu sporu, chyba że od wartości tej zależy właściwość sądu. Nie wzywa się także do uiszczenia opłat sądowych ani nie rozpoznaje wniosku o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych, chyba że składający pismo wniósł środek odwoławczy od postanowienia o odrzuceniu pisma lub przekazaniu sprawy.

§ 117. Jeżeli pismo nie jest opłacone, bądź jest opłacone w wysokości innej niż wymagana, a ponadto zawiera braki, wezwanie do ich usunięcia i uiszczenia opłaty należy objąć jednym zarządzeniem.

§ 118. W razie, gdy pomimo wezwania pismo nie zostało w zakreślonym terminie opłacone, poprawione lub uzupełnione i nie może otrzymać biegu tylko co do niektórych żądań, przewodniczący posiedzenia nadaje bieg pismu w części, co do której nie zachodzą przeszkody formalne. Zwrotu pozostałej części pisma dokonuje się przez doręczenie stronie lub uczestnikowi postępowania nieprocesowego odpisu zarządzenia o jego zwrocie.

§ 119. 1. W razie wydania zaskarżalnego zarządzenia o zwrocie pisma, fizyczny zwrot pisma z załącznikami następuje niezwłocznie po uprawomocnieniu się zarządzenia.

2. W razie wydania niezaskarżalnego zarządzenia o zwrocie pisma fizyczny zwrot pisma z załącznikami dokonywany jest wraz z doręczeniem zarządzenia.

3. W sprawach, w których możliwe jest tylko łączne rozpoznanie zgłoszonych roszczeń, w razie nieusunięcia braków formalnych pisma dotyczącego jednego z nich, zwrotowi podlega całe pismo wraz z załącznikami.

§ 120. Przewodniczący posiedzenia zarządza niezwłoczne doręczenie stronom lub uczestnikom postępowania nieprocesowego odpisów opinii biegłego złożonej przed posiedzeniem lub zawiadomienie stron lub uczestników postępowania nieprocesowego w sposób określony w art. 472 K.p.c. o możliwości zapoznania się z treścią opinii złożonej do akt sprawy, z pouczeniem o uprawnieniu do zgłoszenia uwag jeszcze przed posiedzeniem.

Oddział 2

Strony i uczestnicy postępowania nieprocesowego

§ 121. 1. W razie stwierdzenia, że w procesie nie występują wszystkie osoby, których łączny udział jest konieczny, albo że uczestnikami postępowania nieprocesowego nie są wszyscy zainteresowani w sprawie, należy zażądać od powoda lub wnioskodawcy informacji o tych osobach i ich adresach, a także zażądać odpisów pism procesowych i załączników dla każdej z nich.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w razie konieczności zawiadomienia o toczącym się postępowaniu osoby wskazanej przez powoda lub uczestnika postępowania nieprocesowego albo wezwania do udziału w sprawie osoby, która powinna lub mogła być pozwana, a także wówczas, gdy to wezwanie ma być dokonane z urzędu. W tym ostatnim przypadku, w razie niezłożenia przez powoda odpisów pism i załączników, przewodniczący posiedzenia zarządza sporządzenie tych odpisów przez sekretariat.

3. Osobie zawiadomionej o toczącym się procesie oraz wezwanej do udziału w sprawie doręcza się odpisy pism wymienionych w ust. 1, wraz z odpisem postanowienia, a po przystąpieniu do sprawy dokonuje się dalszych doręczeń.

4. Przy pierwszym doręczeniu należy pouczyć osobę zawiadamianą o toczącym się procesie, wyznaczając jej stosowny termin, liczony od doręczenia zawiadomienia, w którym przystąpić może do sprawy w charakterze powoda przez złożenie pisma procesowego lub oświadczenia do protokołu na posiedzeniu, jeżeli zostało wyznaczone, a osoba ta o jego terminie była zawiadomiona.

§ 122. W razie, gdy strona przypozwała osobę trzecią, należy, niezależnie od doręczenia tej osobie odpisu pisma wniesionego przez stronę, zawiadomić ją o terminie najbliższego posiedzenia. Dalszych doręczeń tej osobie dokonuje się tylko w razie przystąpienia w charakterze interwenienta ubocznego.

§ 123. O wskazanie kandydata na kuratora można zwrócić się do odpowiednich organów.

Oddział 3

Protokoły

§ 124. 1. W sprawach, których charakter zezwala na zawarcie ugody, protokół posiedzenia powinien zawierać wzmiankę o tym, czy strony były nakłaniane do ugody.

2. Wszelkie sprostowania i uzupełnienia treści protokołu sporządzonego pisemnie należy omówić w końcowej części protokołu przed jego podpisaniem albo w osobnej uwadze podpisanej przez protokolanta i przewodniczącego posiedzenia.

§ 125. Przewodniczący posiedzenia uprzedza uczestniczące w posiedzeniu osoby o sposobie sporządzania protokołu, a strony i uczestników postępowania występujących w sprawie bez zawodowych pełnomocników – o zasadach jego udostępniania.

§ 126. Przewodniczący posiedzenia lub prezes sądu zarządzając sporządzenie transkrypcji wskazuje fragment protokołu podlegający transkrypcji oraz oczekiwany termin wykonania transkrypcji.

Oddział 4

Ogłoszenia sądowe

§ 127. W postanowieniu lub zarządzeniu o dokonaniu ogłoszenia należy podać pełną treść ogłoszenia i sposób jego publikacji.

§ 128. 1. Tekst ogłoszenia przeznaczonego do opublikowania w Monitorze Sądowym i Gospodarczym przesyła się do publikacji po uiszczeniu przez stronę lub uczestnika postępowania nieprocesowego opłaty na rachunek bieżący dochodów Ministerstwa Sprawiedliwości. Tekst ogłoszenia przeznaczonego do opublikowania w prasie przesyła się redakcji czasopisma po wpłaceniu przez stronę lub uczestnika postępowania nieprocesowego opłaty za zamieszczenie ogłoszenia albo po złożeniu dowodu jej przekazania bezpośrednio do redakcji czasopisma, chyba że strona lub uczestnik postępowania nieprocesowego są zwolnieni od kosztów sądowych.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy ogłoszeń w postępowaniu o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego.

§ 129. Ogłoszenia sądowe wywiesza się w lokalu urzędu gminy właściwej ze względu na ostatnie miejsce zamieszkania lub pobytu osoby nieobecnej, a w innych przypadkach – gminy właściwej ze względu na siedzibę sądu, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Rozdział 2

Posiedzenia

Oddział 1

Czynności w postępowaniu apelacyjnym

§ 130. W razie uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania innemu sądowi pierwszej instancji sąd odwoławczy, przesyłając akta temu sądowi, przesyła równocześnie sądowi, który wydał uchylone orzeczenie, odpis swego orzeczenia z uzasadnieniem.

Oddział 2

Czynności z zakresu postępowania cywilnego

§ 131. Jeżeli w orzeczeniu zasądzono należność, której ze względu na jej rodzaj przysługuje pierwszeństwo egzekucji, sąd wymienia w sentencji orzeczenia także rodzaj należności.

§ 132. 1. W razie złożenia przez stronę lub uczestnika postępowania nieprocesowego oświadczenia o zrzeczeniu się doręczenia postanowienia, czyni się o tym wzmiankę w aktach sprawy, którą podpisuje strona lub uczestnik postępowania nieprocesowego zrzekający się doręczenia postanowienia.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w przypadku zrzeczenia się doręczenia uzasadnienia orzeczenia przez stronę lub uczestnika postępowania nieprocesowego lub prawa do wniesienia apelacji przez stronę w postępowaniu uproszczonym.

§ 133. W razie przekazania sprawy przez sąd rejonowy sądowi okręgowemu na podstawie art. 18 K.p.c. i przejęcia przez ten sąd sprawy do rozpoznania, sąd okręgowy zawiadamia sąd rejonowy o sposobie rozstrzygnięcia sprawy przez przesłanie temu sądowi odpisu orzeczenia z uzasadnieniem, o ile było sporządzone.

§ 134. Jeżeli z orzeczenia sądowego lub z ugody sądowej wynikają zmiany co do osoby właściciela nieruchomości albo w zakresie obszaru i granic nieruchomości, odpis prawomocnego orzeczenia lub ugody sąd przesyła do właściwego organu prowadzącego ewidencję gruntów i budynków w celu uwidocznienia tych zmian w ewidencji.

Rozdział 3

Sprawy z zakresu prawa rzeczowego

§ 135. W postanowieniu stwierdzającym zasiedzenie własności nieruchomości lub służebności gruntowej lub o stwierdzenie przez sąd nabycia własności nieruchomości rolnych na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 27, poz. 250 oraz z 1975 r. Nr 16, poz. 91) w związku z art. 4 ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz o uchyleniu ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 11, poz. 81, z 1990 r. Nr 34, poz. 198 oraz z 1991 r. Nr 107, poz. 464) należy określić nieruchomość według zasad określonych w przepisach o prowadzeniu ksiąg wieczystych. Jeżeli nieruchomość ma urządzoną księgę wieczystą lub zbiór dokumentów, a przedmiotem nabycia jest cała nieruchomość, wystarcza określenie nieruchomości według oznaczenia księgi lub zbioru. W postanowieniu stwierdzającym zasiedzenie własności nieruchomości lub służebności gruntowej należy wskazać również datę zasiedzenia.

§ 136. 1. W postępowaniu o zniesienie współwłasności rzeczy należy sprawdzić, czy między współwłaścicielami toczy się postępowanie o prawo własności rzeczy wspólnej, o prawo żądania zniesienia współwłasności rzeczy lub o wzajemne roszczenia współwłaścicieli z tytułu posiadania rzeczy wspólnej. W razie stwierdzenia, że postępowanie takie toczy się w innym sądzie, sąd rozpoznający sprawę o zniesienie współwłasności rzeczy zwraca się o przekazanie mu tych spraw. W żądaniu tym należy określić przedmiot i uczestników postępowania o zniesienie współwłasności rzeczy.

2. W postępowaniu o prawo własności rzeczy wspólnej, o prawo żądania zniesienia współwłasności rzeczy albo o wzajemne roszczenia współwłaścicieli z tytułu posiadania rzeczy wspólnej należy sprawdzić, czy toczy się postępowanie o zniesienie współwłasności rzeczy.

§ 137. W razie zbiegu postępowania o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności ustawowej z postępowaniem o ustalenie nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym, o zwrot wydatków, nakładów i innych świadczeń z majątku wspólnego na rzecz majątku odrębnego lub z majątku odrębnego na rzecz majątku wspólnego albo o rozstrzygnięcie sporu między małżonkami, czy poszczególne rzeczy lub prawo wchodzi w skład majątku wspólnego, stosuje się odpowiednio przepis § 136.

Rozdział 4

Sprawy z zakresu prawa spadkowego

§ 138. Jeżeli składający oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku nie złożył odpisu aktu zgonu spadkodawcy, sąd określa mu odpowiedni termin. Do czasu złożenia tego dokumentu nie dokonuje się zawiadomień określonych w art. 643 K.p.c.

§ 139. Jeżeli oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku składane jest przez pełnomocnika, pełnomocnictwo dołącza się do akt.

§ 140. Oryginał testamentu nie wydaje się osobom zainteresowanym ani w toku postępowania spadkowego, ani po jego ukończeniu.

§ 141. 1. Jeżeli ogłoszenia testamentu dokonuje sąd w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku, należy sporządzić oddzielny protokół otwarcia i ogłoszenia testamentu.

2. Po uprawomocnieniu się postanowienia kończącego postępowanie w sprawie, w której sąd dokonał ogłoszenia testamentu, testament z odpisem protokołu otwarcia i ogłoszenia zabezpiecza się w sądzie w przeznaczony do tego celu kasie pancernej. Oryginał protokołu pozostaje w aktach sprawy.

§ 142. Protokół przesłuchania świadków testamentu ustnego przechowuje się tak, jak oryginał testamentu. Kopie protokołu pozostawia się w aktach sprawy.

§ 143. W razie zbiegu postępowania o dział spadku z postępowaniem o istnienie zapisów, o wzajemne roszczenia pomiędzy współspadkobiercami z tytułu posiadania poszczególnych przedmiotów spadkowych, pobranych pożytków i nakładów poczynionych na spadek i spłaconych długów spadkowych, o istnienie uprawnienia do żądania działu spadku albo o rozstrzygnięcie sporu między współspadkobiercami, czy poszczególna rzecz lub prawo należy do spadku, stosuje się odpowiednio przepis § 136.

Rozdział 5

Przepisy szczególne w sprawach rozpoznawanych w wydziałach gospodarczych

Oddział 1

Sprawy rejestrowe

§ 144. Rejestry sądowe, do których nie mają zastosowania przepisy ustawy o K.R.S. oraz przepisy ustawy z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (Dz. U. z 2009 r. Nr 67, poz. 569, z późn. zm.⁵⁾), są prowadzone w systemach informatycznych lub w postaci formularzy książkowych.

§ 145. 1. Do obowiązków przewodniczącego wydziału w sądzie, przy którym utworzono Oddział Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego lub ekspozyturę centralnej informacji o zastawach rejestrowych, należy nadzór nad organizacją pracy tych jednostek, chyba że sprawuje ten nadzór bezpośrednio prezes lub wiceprezes sądu.

2. W razie istnienia w sądzie więcej niż jednego wydziału rejestrowego prezes sądu może powierzyć sprawowanie nadzoru, o którym mowa w ust. 1, przewodniczącemu jednego z tych wydziałów.

§ 146. 1. Akta rejestrowe obejmują akta wszystkich spraw dotyczących poszczególnych podmiotów wpisanych do rejestru bądź pozycji rejestru w tym także spraw w toku. W skład akt rejestrowych nie wchodzi akta sprawy błędnie zarejestrowane w odpowiednich urządzeniach ewidencyjnych, jak również akta spraw wyłączone na podstawie art. 10 ust. 4 ustawy o K.R.S.

2. W aktach rejestrowych są przechowywane wszystkie dokumenty i pisma przyjęte do tych akt w poszczególnych sprawach, dołączone do rozpoznawanych w nich wniosków bądź pism procesowych albo też uzyskane przez sąd z urzędu. Wzory podpisów przyjmowane do akt rejestrowych na podstawie art. 11 ustawy o K.R.S. w brzmieniu obowiązującym do dnia 15 stycznia 2015 r. są częścią akt rejestrowych i podlegają udostępnieniu jak pozostałe dokumenty znajdujące się w tych aktach.

3. Akta rejestrowe są przechowywane we właściwym sądzie rejestrowym i nie mogą być wynoszone poza miejsce ich przechowywania, z wyjątkiem przypadku przesłania akt lub ich części sądowi odwoławczemu w razie wniesienia

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 69, poz. 595 i Nr 215, poz. 1663.

środka odwoławczego. Wraz ze środkiem odwoławczym należy przesłać akta sprawy, której dotyczy, a pozostałą część akt rejestrowych tylko wtedy, gdy jest ona niezbędna do rozpoznania tego środka.

4. Akta rejestrowe są udostępniane zainteresowanym pod nadzorem upoważnionego pracownika sądownego w sądzie rejestrowym, jak również w razie przesłania ich sądowi odwoławczemu.

§ 147. W razie oddalenia wniosku o złożenie do akt rejestrowych dokumentów zawierających dane, których zgłoszenia sądowi rejestrowemu wymagają właściwe przepisy, sąd zwraca dokumenty podmiotowi wnioskującemu.

§ 148. 1. W postępowaniu o wpis do rejestru sąd ustala treść wpisu w sposób umożliwiający wprowadzenie tego wpisu do systemu, w którym prowadzony jest rejestr.

2. W przypadkach uzasadnionych, zwłaszcza gdy wpis jest bardzo obszerny, sąd może w treści wpisu powołać się na dokument złożony do akt rejestrowych, o ile przepisy szczególne tak stanowią. Dokument ten uważa się wówczas za objętą treścią wpisu.

3. W postępowaniu o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego ust. 2 nie stosuje się. Treść wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego powinna zostać ujawniona bez powoływania się na dokumenty złożone do akt rejestrowych.

§ 149. 1. Każdy wpis do rejestru sądowego innego niż rejestr zastawów i Krajowy Rejestr Sądowy oznacza się numerem wynikającym z kolejności wpisów i opatruje datą wpisu, wskazując w rubryce „uwagi” sygnaturę akt sprawy i numer karty, na której znajduje się odnośne postanowienie sądu. W rubryce tej wpisuje się też nazwisko sekretarza sądowego, który czynność wykonał, o ile przepis szczególny nie wymaga podpisu sędziego lub referendarza sądowego.

2. Datą wpisu do rejestru jest data wydania postanowienia sądu w przedmiocie wpisu.

§ 150. Na odpisie statutu sąd rejestrowy zaświadcza, że odpowiada on co do treści statutowi objętemu treścią wpisu. Wydając kopie statutu, sąd nie dokonuje poświadczenia.

§ 151. W postępowaniu o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego oraz do rejestru zastawów projekt orzeczenia przedkłada się sędziemu lub referendarzowi sądowemu rozpoznającemu sprawę. W przypadku konieczności dokonania zmian w przedłożonym projekcie sędziego lub referendarza sądowego powinien wskazać dział, rubrykę, podrubrykę i pole, w których należy dokonać korekty projektu orzeczenia.

§ 152. W postępowaniu o wpis do rejestru dłużników niewypłacalnych sąd, doręczając dłużnikowi odpis wniosku o wpis, określa mu termin do złożenia oświadczenia w przedmiocie tego wniosku.

§ 153. W aktach rejestrowych podmiotu wpisanego do Krajowego Rejestru Sądowego oraz do rejestru zastawów zamieszcza się wzmiankę o dacie i godzinie dokonania wpisu w rejestrze.

§ 154. 1. Jeżeli nabycie lub objęcie udziałów bądź akcji przez cudzoziemca podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorców, a sąd posiada informację, iż podmiot wpisywany jest cudzoziemcem, przesyła odpis postanowienia o wpisie ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

2. Odpisy orzeczeń przesłanych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych są ewidencjonowane w wykazie prowadzonym w sekretariacie wydziału.

§ 155. W przypadku, gdy w toku postępowania w przedmiocie wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego zachodzi konieczność ustalenia danych rejestrowych innego podmiotu niż ten, którego dotyczy rozpoznawana sprawa, a mających wpływ na jej rozstrzygnięcie, sąd rejestrowy uzyskuje informację z systemu informatycznego Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego, do którego posiada dostęp i zamieszcza ją w aktach rejestrowych.

§ 156. 1. Sąd rejestrowy prowadzi kontrolę terminowości składania sprawozdań finansowych i innych dokumentów, o których mowa w art. 40 pkt 2–5 i 7 ustawy o K.R.S.

2. Kierownik sekretariatu, na podstawie danych uzyskanych z systemu informatycznego, zawiadamia przewodniczącego wydziału o każdym zaniebaniu w spełnieniu obowiązku, o którym mowa w ust. 1.

§ 157. Dokumenty związane z wpisem w dziale IV Krajowego Rejestru Sądowego wykreślonym na podstawie art. 46 ustawy o K.R.S. podlegają usunięciu z akt rejestrowych przez wyłączenie do odrębnego zbioru dokumentów, bez pozostawienia w aktach zarządzeń o ich usunięciu.

§ 158. 1. Tekst jednolity umowy lub statutu, o którym mowa w art. 9 ust. 4 ustawy o K.R.S. oraz w art. 10a ust. 2 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U.

Nr 121, poz. 770, z późn. zm.⁶⁾), jest składany w aktach rejestrowych podmiotu z uwzględnieniem wszystkich wprowadzonych do umowy lub statutu zmian. Jeżeli zmiana umowy lub statutu polega na uchwaleniu nowego tekstu umowy lub statutu, złożenie tego tekstu jest równoznaczne ze złożeniem tekstu jednolitego.

2. Niezłożenie tekstu jednolitego nie jest przeszkodą w dokonaniu wpisu zmian umowy lub statutu.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, sąd rejestrowy wzywa podmiot do złożenia tekstu jednolitego na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy o K.R.S.

4. Przyjmując tekst jednolity umowy lub statutu, sąd rejestrowy bada, czy uwzględnia on ostatnią zmianę ich treści oraz czy w pozostałym zakresie jest zgodny z poprzednio złożonym tekstem jednolitym.

5. Przepisy ust. 1 i 4 stosuje się odpowiednio w postępowaniach o wpis do innych rejestrów sądowych.

§ 159. 1. Zarządzenie dotyczące zamieszczenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym ogłoszenia lub obwieszczenia wpisu innego niż wpis do Krajowego Rejestru Sądowego sąd wydaje jednocześnie z postanowieniem o wpisie.

2. Obwieszczenie niepodlegające ogłoszeniu w Monitorze Sądowym i Gospodarczym umieszcza się na tablicy ogłoszeń w budynku sądowym oraz w lokalu urzędu właściwej gminy.

§ 160. W przypadku wpisu dokonywanego przez sąd z urzędu, w razie braku danych, o których mowa w art. 35 ustawy o K.R.S., sąd rejestrowy powinien ustalić dane identyfikacyjne wpisywanej osoby.

§ 161. Wnioski o zarejestrowanie spółki, której umowę zawarto przy wykorzystaniu wzorca umowy udostępnionego w systemie teleinformatycznym, złożone za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, są rozpoznawane w terminie 1 dnia roboczego od daty wpływu wniosku. Przepisu § 46 ust. 1 nie stosuje się.

§ 162. W sprawach inicjowanych w postępowaniu rejestrowym drogą elektroniczną doręczenia orzeczeń i pism sądowych są dokonywane elektronicznie przez przesłanie odpisu w postaci elektronicznej na adres nadawcy pisma w systemie teleinformatycznym, służącym do obsługi złożenia wniosku o wpis sądowi rejestrowemu.

Oddział 2

Sprawy upadłościowe i naprawcze

§ 163. 1. Przewodniczący wydziału (kierownik sekcji) dokonuje wstępnej analizy pism dotyczących postępowań upadłościowych i naprawczych oraz zarządza niezwłoczne ich przekazanie, zgodnie z właściwością, sądowi upadłościowemu lub sędziemu-komisarzowi.

2. W przypadku równoczesnego wpływu pism dotyczących czynności sądu upadłościowego lub sędziego-komisarza, akta sprawy wraz z tymi pismami przedstawia się sędziemu-komisarzowi, który decyduje o ich dalszym biegu.

§ 164. Po przeprowadzeniu wstępnego zgromadzenia wierzycieli sędzia przewodniczący temu zgromadzeniu przedstawia akta sprawy sądowi w celu podjęcia dalszych czynności.

§ 165. W razie odrzucenia albo oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości przez sąd okręgowy w sprawie, w której sąd rejonowy wydał postanowienie o ogłoszeniu upadłości, albo uchylecia do ponownego rozpoznania postanowienia o ogłoszeniu upadłości sąd okręgowy niezwłocznie zawiadamia o tym sąd upadłościowy.

§ 166. Po uprawomocnieniu się postanowienia o odwołaniu syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy lub po zwrocie akt sądowi pierwszej instancji sąd niezwłocznie wyznacza nowego syndyka, nadzorcę sądowego albo zarządcę i odwołuje zarządcę albo nadzorcę tymczasowego.

§ 167. 1. W przypadku orzeczenia zakazu, o którym mowa w art. 373 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2015 r. poz. 233), zwanej dalej „Pr.u.n.”, sąd upadłościowy, wraz z odpisem postanowienia przesyła do Krajowego Rejestru Sądowego dane niezbędne do dokonania wpisu do Rejestru Dłużników Niewypłacalnych (RDN).

2. W razie braku danych, o których mowa w ust. 1, sąd upadłościowy prowadzący postępowanie, w wyniku którego powstał obowiązek zawiadomienia wydziału gospodarczego sądu rejonowego prowadzącego Krajowy Rejestr Sądowy o wpisie do RDN, zobowiązany jest do ustalenia numeru PESEL dłużnika.

⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 114, poz. 1194, z 2002 r. Nr 1, poz. 2, z 2003 r. Nr 217, poz. 2125, z 2010 r. Nr 106, poz. 671, z 2013 r. poz. 1622 oraz z 2014 r. poz. 1924.

§ 168. Po upływie terminu określonego w art. 494 ust. 3 Pr.u n. sąd na wniosek dłużnika wydaje zaświadczenie, w którym stwierdza, że nie zakazano wszczęcia postępowania naprawczego.

§ 169. Po upływie terminu określonego w art. 519 Pr.u.n. sąd wydaje postanowienie, w którym stwierdza, że postępowanie uległo z mocy prawa umorzeniu.

§ 170. Ogłoszenia lub obwieszczenia orzeczeń, podlegające na podstawie Pr.u n zamieszczeniu w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, powinny obejmować sentencję orzeczenia oraz istotne elementy komparycji orzeczenia.

Rozdział 6

Przepisy szczególne w sprawach rozpoznawanych w wydziałach pracy oraz wydziałach pracy i ubezpieczeń społecznych

§ 171. O wezwaniu dokonanym na podstawie art. 472 K.p.c. należy uczynić wzmiankę w aktach sprawy.

§ 172. W razie dokonania przez pracownika lub ubezpieczonego, działającego bez adwokata lub radcy prawnego, zgłoszenia w trybie art. 466 K.p.c. zgłoszenie przyjmuje kierownik sekretariatu, przez zapisanie danych osobowych pracownika lub ubezpieczonego oraz treści zgłoszonego żądania ze wskazaniem, przeciwko komu jest skierowane, i przedstawia je niezwłocznie przewodniczącemu wydziału.

§ 173. W przypadku, gdy do akt sprawy dołączono akta osobowe pracownika sąd zwraca je niezwłocznie po prawomocnym zakończeniu postępowania.

Rozdział 7

Przepisy szczególne w postępowaniu zabezpieczającym i egzekucyjnym

§ 174. 1. Wydając wierzycielowi tytuł wykonawczy na podstawie postanowienia w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia, sąd dołącza również odpis tego postanowienia z uzasadnieniem, o ile zostało sporządzone, w celu przekazania go organowi egzekucyjnemu dla doręczenia dłużnikowi.

2. W sprawach, w których wydanie postanowienia następuje z urzędu, odpis postanowienia z uzasadnieniem przeznaczonym dla dłużnika sąd przesyła bezpośrednio organowi egzekucyjnemu.

§ 175. 1. Postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności łączy się trwale z tytułem egzekucyjnym. Jeżeli na tytule egzekucyjnym nie można zapisać klauzuli wykonalności z powodu braku miejsca, klauzulę zamieszcza się na karcie trwale połączonej z tytułem egzekucyjnym, z tym że początek tekstu klauzuli powinien być umieszczony na tytule egzekucyjnym.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w przypadku określonym w art. 783 § 3 K.p.c.

§ 176. 1. Klauzulę wykonalności umieszcza się na wypisie orzeczenia sądu pierwszej instancji. Jeżeli jednak w postępowaniu odwoławczym orzeczenie to zostało zmienione lub zasądzono dalsze koszty postępowania, wypis orzeczenia sądu pierwszej instancji powinien obejmować także treść rozstrzygnięcia w drugiej instancji.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w przypadku, gdy sąd rozpoznawał sprzeciw od wyroku zaocznego lub zarzuty przeciwko nakazowi zapłaty wydanemu w postępowaniu nakazowym.

§ 177. Jeżeli tytułem egzekucyjnym jest ugoda zawarta przed sądem lub innym organem, klauzulę wykonalności umieszcza się na wypisie protokołu obejmującego treść ugody.

§ 178. Jeżeli tytuł wykonawczy wydaje się wierzycielowi, który w postępowaniu rozpoznawczym zwolniony był od kosztów sądowych, na tytule zamieszcza się adnotację: „wierzyciel zwolniony od kosztów sądowych”.

§ 179. 1. W tytule wykonawczym wymienia się osobę, której tytuł został wydany.

2. W razie wydania kilku tytułów wykonawczych, należy je oznaczyć kolejnymi numerami.

§ 180. 1. Wzmianka o nadaniu klauzuli wykonalności umieszczona na oryginale orzeczenia lub protokołu ugody zawiera wskazanie osoby, której wydano tytuł wykonawczy z podpisem kierownika sekretariatu i datę wydania.

2. Wzmiankę o wydaniu tytułu wykonawczego zamieszcza się na oryginale orzeczenia sądu pierwszej instancji, jednakże w razie gdy orzeczenie sądu pierwszej instancji zostało zmienione przez sąd odwoławczy, wzmiankę o wydaniu tytułu wykonawczego zamieszcza się również na oryginale orzeczenia sądu odwoławczego, a gdy sądem tym był Sąd

Najwyższy – na dołączonym do akt sprawy odpisie orzeczenia tego sądu. Klauzuli wykonalności, postanowieniu w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia lub nieprawomocnemu wyrokowi, których wykonanie uzależnione jest od złożenia zabezpieczenia przez wierzyciela, nadaje się ze wzmianką o dacie złożenia zabezpieczenia.

3. W razie nadania klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu przez sąd z urzędu we wzmiance zamieszcza się wyrazy: „z urzędu”.

§ 181. W przypadku wniesienia skargi na czynności komornika w toku postępowania egzekucyjnego z nieruchomości, przewodniczący, niezwłocznie po zarejestrowaniu skargi, przedstawia ją sędziemu rozpoznającemu wcześniej zarejestrowaną sprawę w przedmiocie nadzoru nad egzekucją z nieruchomości.

§ 182. 1. Odpis prawomocnego postanowienia wydanego na skutek skargi na czynności komornika sąd przesyła komornikowi, na którego czynności skargę wniesiono.

2. Sąd z urzędu przesyła komornikowi odpis postanowienia o zawieszeniu postępowania egzekucyjnego, postanowienia wydanego w trybie art. 759 § 2 K.p.c., postanowień o których mowa w art. 767² § 2 K.p.c., prawomocnego postanowienia o przysądzeniu własności oraz prawomocnego postanowienia w przedmiocie planu podziału.

§ 183. W postępowaniu o wyjawienie majątku stosuje się odpowiednio § 167.

§ 184. W postanowieniu o przysądzeniu własności nieruchomości sąd stwierdza, czy cała cena nabycia została uiszczona, albo czy na jej poczet zaliczona została wiarytelność nabywcy lub innego wierzyciela, jak też obowiązek dłużnika wydania nieruchomości nabywcy oraz wydaje zarządzenie w przedmiocie utrzymania w mocy służebności.

Rozdział 8

Przepisy szczególne w sprawach wieczystoksięgowych

§ 185. 1. Jeżeli nieruchomość położona jest na obszarach właściwości dwóch lub więcej sądów rejonowych, sąd właściwy do prowadzenia księgi wieczystej wyznacza prezes sądu okręgowego, a jeżeli położona jest na obszarach właściwości dwóch lub więcej sądów okręgowych – prezes sądu apelacyjnego.

2. Jeżeli właściwość do prowadzenia księgi wieczystej przejdzie na inny sąd albo jeżeli do prowadzenia księgi wieczystej wyznaczony zostanie inny sąd, sąd, który przejął prowadzenie księgi wieczystej, zawiadamia o tym właściciela wpisanego w księdze oraz osoby, którym służą prawa lub roszczenia wpisane w księdze wieczystej, a także organ prowadzący ewidencję gruntów i budynków.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się, jeżeli zmiana właściwości miejscowej sądu obejmuje cały obszar właściwości lub oznaczoną jego część.

§ 186. 1. W sądzie, który przejął księgę hipoteczną (gruntową, wieczystą) założoną przed dniem 1 stycznia 1947 r., dokonuje się nowego oznaczenia tej księgi. Dane dotychczasowe poprzedza się wyrazem „dawna” i podkreśla czerwoną linią, a obok zamieszcza nowe oznaczenie księgi wieczystej.

2. W zawiadomieniach, o których mowa w § 185 ust. 2, podaje się numer właściwego repertorium wynikający z nowego oznaczenia księgi wieczystej.

§ 187. 1. Jeżeli zmiana właściwości miejscowej sądu do prowadzenia księgi wieczystej nastąpiła na skutek zmiany przepisów w zakresie właściwości sądów prowadzących księgi wieczyste, akta księgi wieczystej zawierające wnioski nierozpoznane przekazuje się niezwłocznie sądowi właściwemu do prowadzenia księgi wieczystej według nowych przepisów.

2. Przepis ust. 1 stosuje się do księgi hipotecznej (gruntowej, wieczystej) założonej przed dniem 1 stycznia 1947 r., z tym że przekazaniu podlega także księga.

§ 188. 1. O założeniu księgi wieczystej dla nieruchomości, zmianach wpisów w dziale I i II księgi wieczystej sąd zawiadamia, oprócz uczestników postępowania, także właściwy organ prowadzący ewidencję gruntów i budynków.

2. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, przesłane organowi prowadzącemu ewidencję gruntów i budynków, nie zawiera pouczeń o środkach zaskarżenia.

§ 189. 1. O założeniu księgi wieczystej dla spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu oraz o wpisie hipoteki do księgi wieczystej założonej dla tego prawa sąd zawiadamia, oprócz uczestników postępowania, właściwą spółdzielnię mieszkaniową.

2. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, przesłane spółdzielni mieszkaniowej, nie zawiera pouczenia o środkach zaskarżenia.

§ 190. 1. Jeżeli wniosek o wpis podlega zwrotowi, a z treści załączonych do niego dokumentów wynika, że nastąpiła zmiana w prawie własności, sąd, po dokonaniu wpisu ostrzeżenia o niezgodności księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, zwraca wyłącznie wniosek, pozostawiając w aktach dokumenty, które stanowiły podstawę wpisu ostrzeżenia.

2. Jeżeli w przypadku, o którym mowa w ust. 1, wniosek zawarty jest w akcie notarialnym, sąd załącza do akt księgi wieczystej wypis z aktu notarialnego przesłany przez notariusza, a wnioskodawcy doręcza się jedynie zarządzenie o zwrocie wniosku.

3. Zarządzenie o zwrocie wniosku z powodu braku stałej opłaty powinno zawierać dodatkowo pouczenie, że w razie uiszczenia brakującej opłaty w terminie tygodniowym od dnia doręczenia zarządzenia wniosek wywołuje skutek od daty pierwotnego wniesienia.

§ 191. Jeżeli zawiadomienie o dokonanych wpisach zawiera treść niezgodną z treścią wpisów dokonanych w księdze wieczystej lub nastąpiła w jego treści niedokładność, błąd pisarski albo rachunkowy lub inne oczywiste omyłki, które nie dotyczą treści wpisu w księdze wieczystej, sąd sporządza ponownie w sposób prawidłowy zawiadomienie i przesyła je wnioskodawcy i uczestnikom postępowania z adnotacją „poprawiono” oraz pouczeniem, że jest to pierwsze prawidłowe zawiadomienie.

§ 192. W razie przedstawienia akt księgi wieczystej sądowi okręgowemu w celu rozpoznania środka odwoławczego, do akt dołącza się odpis zupełny księgi wieczystej, której dotyczy zaskarżone orzeczenie, a w przypadku księgi hipotecznej (gruntowej, wieczystej) założonej przed dniem 1 stycznia 1947 r. – kserokopię tej księgi.

§ 193. 1. Wniosek o wydanie odpisu księgi wieczystej, której treść nie została przeniesiona do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie informatycznym, księgi hipotecznej (gruntowej, wieczystej) założonej przed dniem 1 stycznia 1947 r. lub zaświadczenia ze zbioru dokumentów lub z księgi zamkniętej, poza ogólnymi wymogami przewidzianymi dla pism procesowych, powinien zawierać oznaczenie księgi lub wskazanie dokumentu umożliwiającego ustalenie jej treści, a w przypadku złożenia wniosku przez zainteresowanego, którego prawa nie są ujawnione w danej księdze, również uzasadnienie potrzeby uzyskania przez niego odpisu lub zaświadczenia.

2. Odpis księgi wieczystej, której treść nie została przeniesiona do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie informatycznym, księgi hipotecznej (gruntowej, wieczystej) założonej przed dniem 1 stycznia 1947 r. powinien również zawierać wpisy nieprawomocne oraz adnotacje w postaci wzmianek o wnioskach, środkach zaskarżenia oraz sprawach wszczętych z urzędu wpisanych w odpowiednich działach księgi wieczystej.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do odpisów zawierających wpisy wykreślone.

4. Odmowa wydania dokumentów, o których mowa w ust. 1, następuje na piśmie poprzez umieszczenie na wniosku adnotacji „odmawiam”, zaopatrzonej w datę i czytelny podpis przewodniczącego wydziału. Na odmowę wydania dokumentów przysługuje skarga do prezesa sądu rejonowego.

§ 194. 1. Na zarządzenie przewodniczącego wydziału może zostać wydany z akt księgi wieczystej tylko dokument, który nie stanowił podstawy wpisu.

2. Wydanie dokumentu następuje na żądanie osoby zainteresowanej po złożeniu przez nią do akt księgi wieczystej uwierzytelnionego odpisu lub wypisu z dokumentu albo jego kserokopii poświadczonej notarialnie.

3. Przewodniczący wydziału może zwolnić osobę zainteresowaną od obowiązku wskazanego w ust. 2 i zarządzić sporządzenie odpisu lub kserokopii dokumentu na jej koszt. Tak sporządzony odpis lub kserokopia zaopatrzone w pieczęć urzędową, datę i czytelny podpis sędziego lub referendarza sądowego składany jest do akt księgi wieczystej w miejsce wydanego dokumentu, o czym sędzia lub referendarz sądowy zamieszcza notatkę w aktach.

4. Na żądanie osoby zainteresowanej i zarządzenie przewodniczącego wydziału sporządza się odpis dokumentu załączonego do akt księgi wieczystej i wydaje tej osobie, po uprzednim zaopatrzeniu w pieczęć urzędową, datę i czytelny podpis osoby sporządzającej.

5. Na żądanie osoby zainteresowanej i zarządzenie przewodniczącego wydziału, upoważnionego przez niego sędziego lub referendarza sądowego, sporządza się kserokopię dokumentu załączonego do akt księgi wieczystej i wydaje tej osobie.

§ 195. 1. Do obowiązków przewodniczącego wydziału ksiąg wieczystych w sądzie, przy którym utworzono ekspozyturę Centralnej Informacji Ksiąg Wieczystych, należy nadzór nad organizacją pracy tej jednostki, chyba, że nadzór ten sprawuje bezpośrednio prezes lub wiceprezes sądu.

2. W razie istnienia w sądzie więcej niż jednego wydziału ksiąg wieczystych prezes sądu może powierzyć sprawowanie nadzoru, o którym mowa w ust. 1, przewodniczącemu jednego z tych wydziałów.

Rozdział 9

Przepisy szczególne w sprawach rozpoznawanych w wydziałach rodzinnych i nieletnich

Oddział 1

Przepisy wstępne

§ 196. Do zakresu czynności przewodniczącego wydziału rodzinnego i nieletnich, poza określonymi w dziale III rozdziale 2, należy:

- 1) koordynacja współpracy sędziów z zespołem kuratorskiej służby sądowej, terenowymi organami administracji publicznej, instytucjami oraz organizacjami społecznymi, do których zadań należą sprawy rodziny, dzieci i młodzieży;
- 2) zapewnienie możliwości podejmowania przez sędziego czynności w sprawach niecierpiących zwłoki, również poza godzinami urzędowania sądu.

§ 197. 1. W celu umożliwienia poinformowania o potrzebie podjęcia czynności w sprawach wskazanych w § 196 pkt 2 przewodniczący wydziału przesyła informację o służbowych numerach telefonów kontaktowych sędziów dyżurujących do wiadomości:

- 1) właściwej miejscowo jednostce prokuratury;
- 2) właściwej miejscowo jednostce Policji;
- 3) oddziałowi Straży Granicznej, jeżeli taki ma swoją siedzibę w obszarze właściwości sądu;
- 4) właściwemu ośrodkowi pomocy społecznej;
- 5) właściwemu powiatowemu centrum pomocy rodzinie;
- 6) właściwemu organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej;
- 7) właściwej policyjnej izbie dziecka;
- 8) szpitalom, również psychiatrycznym, z obszaru właściwości danego sądu;
- 9) kierownikowi zespołu kuratorskiej służby sądowej;
- 10) placówkom opiekuńczo-wychowawczym, regionalnym placówkom opiekuńczo-terapeutycznym i interwencyjnym ośrodkom preadopcyjnym z obszaru właściwości danego sądu;
- 11) właściwym schroniskom dla nieletnich i zakładom poprawczym.

2. Służbowy numer telefonu kontaktowego wskazany w ust. 1 powinien zapewniać możliwość nawiązania kontaktu całodobowo.

§ 198. Sędzia oraz sąd rodzinny współpracują z organami, instytucjami i organizacjami społecznymi zajmującymi się na danym terenie problematyką rodziny, dzieci i młodzieży, sprawami oświaty i wychowania oraz zdrowia.

§ 199. Sędzia oraz sąd rodzinny współpracują z kuratorem zawodowym, a za jego pośrednictwem z kuratorami społecznymi.

Oddział 2

Sprawy z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego

§ 200. 1. W sprawach o roszczenia alimentacyjne, o ustalenie pochodzenia dziecka i roszczenia z tym związane, o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką, jak również w sprawach osób uzależnionych od alkoholu bądź od środków odurzających lub psychotropowych, w razie niewskazania w wyznaczonym terminie przez powoda lub wnioskodawcę prawidłowego adresu pozwanego lub uczestnika postępowania, przewodniczący przed zarządzeniem zwrotu pozwu lub wniosku podejmuje czynności w celu ustalenia tego adresu.

2. W każdej sprawie, w której postępowanie może być wszczęte z urzędu, przewodniczący posiedzenia, przed zawieszeniem postępowania, podejmuje czynności w celu ustalenia właściwego adresu osób, których to postępowanie dotyczy.

§ 201. W orzeczeniach stanowiących podstawę wpisu w aktach stanu cywilnego oraz w protokołach uznania ojcostwa sąd określa dane osobowe stron.

§ 202. Odpis protokołu uznania ojcostwa sąd niezwłocznie przesyła urzędowi stanu cywilnego właściwemu dla sporządzenia aktu urodzenia dziecka.

§ 203. 1. Jeżeli matka dziecka nie była obecna przy składaniu oświadczenia, sąd który przyjął oświadczenie, niezwłocznie zawiadamia ją o tym i wzywa do złożenia oświadczenia o potwierdzeniu ojcostwa.

2. Przed przyjęciem oświadczenia i potwierdzenia koniecznego do uznania ojcostwa sąd ustala, czy we właściwym sądzie nie toczy się postępowanie w sprawie o ustalenie ojcostwa, o informację w tym zakresie zwraca się w szczególności do urzędu stanu cywilnego właściwego dla sporządzenia aktu urodzenia dziecka.

3. Protokoły z przyjęcia oświadczeń o uznaniu ojcostwa, podpisują uznający oraz matka dziecka.

§ 204. W razie uznania ojcostwa przed sądem, który nie był właściwy miejscowo, odpis protokołu o uznaniu ojcostwa przesyła się do sądu właściwego oraz do urzędu stanu cywilnego właściwego dla sporządzenia aktu urodzenia dziecka.

§ 205. W przypadku braku zgodnych oświadczeń co do nazwiska dziecka w sprawie o przyjęcie oświadczeń koniecznych do uznania ojcostwa lub w sprawie o ustalenie ojcostwa, sąd zawiadamia o tym urząd stanu cywilnego właściwy dla sporządzenia aktu urodzenia dziecka, przysyłając odpis protokołu przyjęcia oświadczeń koniecznych dla uznania ojcostwa lub prawomocnego wyroku o ustaleniu ojcostwa.

§ 206. O wszczęciu postępowania w sprawie o ustalenie ojcostwa sąd niezwłocznie zawiadamia urząd stanu cywilnego właściwy dla sporządzenia aktu urodzenia dziecka.

§ 207. 1. Jeżeli małżonkowie wnoszą o pozostawienie im obojgu władzy rodzicielskiej, a nie przedłożyli porozumienia, o którym mowa w art. 58 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 r. poz. 583), zwanej dalej „K.r.o.”, sąd poucza o konieczności przedłożenia porozumienia.

2. Jeżeli małżonkowie nie przedstawili porozumienia na piśmie, tylko zgłosili je ustnie do protokołu rozprawy, są zobowiązani je podpisać.

§ 208. W razie wydania postanowienia nakazującego wypłatę wynagrodzenia za pracę lub innych należności przypadających jednemu małżonkowi do rąk drugiego małżonka, odpis tego postanowienia przesyła się pracodawcy lub dłużnikowi innej wierzytelności z wezwaniem, aby przypadające od nich wynagrodzenie za pracę lub inne należności wypłacali w całości lub w części wyłącznie do rąk drugiego małżonka.

§ 209. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 569 § 2 K.p.c., w razie wydania zarządzeń przez sąd, który nie jest właściwy miejscowo, należy zawiadomić o tym sąd właściwy, przysyłając odpisy wydanych zarządzeń.

2. Po ustaniu konieczności działania sądu, który nie jest właściwy miejscowo, akta sprawy przesyła się do sądu właściwego.

§ 210. O wszczęciu przez sąd opiekuńczy postępowania z urzędu zawiadamia się uczestników postępowania, określając jego rodzaj, oraz poucza o możliwości zgłaszania wniosków dowodowych.

§ 211. Rodzice, którzy wyrazili zgodę na przysposobienie dziecka bez wskazania osoby przysposabiającego lub odwołali taką zgodę, podpisują protokół zawierający ich oświadczenie o wyrażeniu zgody lub o jej odwołaniu.

§ 212. O wyrażeniu przez rodziców zgody na przysposobienie dziecka bez wskazania osoby przysposabiającego lub o odwołaniu takiej zgody zawiadamia się właściwy ośrodek adopcyjny, prowadzący wojewódzki bank danych o dzieciach oczekujących na przysposobienie.

§ 213. W przypadku zastosowania przepisu art. 118 § 3 K.r.o., sąd czyni o tym stosowną wzmiankę w protokole posiedzenia.

§ 214. W postanowieniu o przysposobieniu sąd wskazuje rodzaj przysposobienia przez zamieszczenie wzmianki: „przysposobienie pełne nierozwiązywalne”, „przysposobienie pełne” lub „przysposobienie niepełne”. W przypadku zastosowania prawa obcego, sąd odstępuje od określenia rodzaju przysposobienia, a w sentencji orzeczenia przytacza podstawę prawną z zastosowanego prawa obcego.

§ 215. Informację o wyrażeniu przez rodziców zgody na przysposobienie bez wskazania osoby przysposabiającego zamieszcza się w komparycji postanowienia obok imienia i nazwiska małoletniego, którego postępowanie dotyczy.

§ 216. 1. Zabezpieczając, przed urodzeniem się dziecka, przyszłe roszczenia alimentacyjne związane z ustaleniem ojcostwa, należy określić oddzielnie kwoty zabezpieczone na rzecz matki i oddzielnie kwoty zabezpieczone na rzecz dziecka.

2. Termin płatności kwot dla matki określa się datą ścisłą. Termin płatności kwot dla dziecka określa się datą urodzenia dziecka, którą należy wskazać w postępowaniu egzekucyjnym.

Oddział 3

Sprawy nieletnich

§ 217. W sprawach nieletnich stosuje się odpowiednio przepisy niniejszego rozporządzenia dotyczące czynności w sprawach karnych, o ile nie pozostają w sprzeczności z przepisami o postępowaniu w sprawach nieletnich.

§ 218. W razie otrzymania ustnego zawiadomienia o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego albo o okolicznościach świadczących o jego demoralizacji, sporządza się protokół.

§ 219. 1. Prowadząc postępowanie, sąd rodzinny powinien dążyć do objęcia postępowaniem w danej sprawie wszystkich nieletnich, którzy brali udział w popełnieniu czynu, oraz wszystkich czynów popełnionych przez tych nieletnich.

2. Sąd rodzinny przekazuje albo wyłącza z akt sprawy i przekazuje Policji te materiały, które nie doprowadziły do ustalenia sprawcy czynu.

§ 220. Orzeczeń, zarządzeń, zawiadomień i odpisów pism nie doręcza się nieletniemu, który nie ukończył 13 lat oraz ubezwłasnowolnionemu całkowicie.

§ 221. Zlecając Policji dokonanie określonych czynności lub dokonanie czynności w określonym zakresie, sąd rodzinny wymienia w zarządzeniu rodzaj tych czynności oraz sposób i termin ich wykonania.

§ 222. Ustanawiając tymczasowy nadzór organizacji młodzieżowej lub innej organizacji społecznej, zakładu pracy albo osoby godnej zaufania, jak również stosując nadzór kuratora, określa się częstotliwość składania sprawozdań.

§ 223. 1. W sprawie nieletniego umieszczonego tymczasowo w schronisku dla nieletnich sędzia rodzinny zawiadamia niezwłocznie dyrektora tego schroniska o terminach rozprawy, o jej odroczeniu oraz o treści orzeczenia kończącego postępowanie.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, można przekazać za pośrednictwem osoby doprowadzającej nieletniego do sądu.

§ 224. 1. Doprowadzenie do sądu nieletniego umieszczonego tymczasowo w odpowiednim zakładzie leczniczym w trybie art. 26 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r. poz. 382) w przypadku istnienia obawy jego ucieczki może nastąpić za pośrednictwem Policji.

2. W razie gdy nieletni przebywa w policyjnej izbie dziecka albo nie został doprowadzony przez rodziców bez usprawiedliwienia, a zachodzi obawa jego ucieczki, doprowadzenie następuje za pośrednictwem Policji.

3. Przy doprowadzaniu do sądu nieletniego umieszczonego w schronisku dla nieletnich lub zakładzie poprawczym stosuje się odpowiednio przepisy o doprowadzaniu do sądu osób pozbawionych wolności.

§ 225. 1. W razie uchylecia na rozprawie postanowienia o umieszczeniu nieletniego w schronisku dla nieletnich, należy zapewnić nieletniemu możliwość odbioru ze schroniska przedmiotów osobistych i pieniędzy stanowiących jego własność oraz rozliczenia się ze schroniskiem.

2. Nakaz zwolnienia ze schroniska dla nieletnich doręcza się osobie doprowadzającej nieletniego na rozprawę.

§ 226. 1. W razie zobowiązania nieletniego do przeproszenia pokrzywdzonego, sąd określa termin, w jakim przeproszenie ma nastąpić. Jeżeli przeproszenie następuje na sali sądowej w obecności sądu, należy o tym uczynić wzmiankę w protokole posiedzenia.

2. W razie zobowiązania nieletniego do naprawienia wyrządzonej szkody, do wykonania określonych prac lub świadczeń na rzecz pokrzywdzonego lub społeczności lokalnej, sąd określa sposób i termin wykonania tych obowiązków. Sąd określa także sposób i termin naprawienia szkody przez rodziców nieletniego.

§ 227. Odebranie poręczenia udzielonego przez organizację młodzieżową lub inną organizację społeczną, zakład pracy albo osobę godną zaufania następuje w formie pisemnej lub ustnej do protokołu.

Oddział 4

Sprawy osób uzależnionych od alkoholu, środków odurzających lub psychotropowych

§ 228. Wniosek o wszczęcie postępowania, złożony przez osobę nieuprawnioną, przewodniczący wydziału przesyła prokuratorowi lub gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, a w razie ustnego zgłoszenia wniosku, przesłaniu podlega notatka służbowa.

§ 229. 1. W razie gdy uczestnik postępowania odbywa karę pozbawienia wolności, sąd zawiadamia dyrektora zakładu karnego o wpłynięciu wniosku o zastosowanie obowiązku poddania się uczestnika, którego dotyczy wniosek, leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego i zwraca się o rozważenie możliwości zakwalifikowania tego uczestnika do leczenia odwykowego w zakładzie karnym. Po uzyskaniu informacji z zakładu karnego sąd podejmuje decyzję o dalszym postępowaniu w sprawie.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, gdy uczestnikiem postępowania jest wychowanek zakładu poprawczego lub nieletni umieszczony w schronisku dla nieletnich.

Oddział 5

Czynności w sprawach z zakresu ustawy o ochronie zdrowia psychicznego

§ 230. 1. Z wysłuchania przez sędziego wizytującego szpital osoby przyjętej do szpitala psychiatrycznego sporządza się protokół.

2. W protokole z wysłuchania osoby przyjętej do szpitala psychiatrycznego zamieszcza się wzmiankę o zapoznaniu się sędziego wizytującego z dokumentacją medyczną osoby, której postępowanie dotyczy, a także inne informacje istotne dla oceny zasadności jej pobytu w szpitalu.

§ 231. W razie zarządzenia natychmiastowego wypisania ze szpitala psychiatrycznego sędzia wizytujący zawiadamia o tym niezwłocznie ordynatora oraz osobę, której dotyczy postępowanie i odnotowuje to w protokole z wysłuchania osoby przyjętej do szpitala psychiatrycznego. W przypadku pozostawienia osoby wysłuchanej w szpitalu sędzia wizytujący informuje tę osobę oraz ordynatora o terminie i miejscu rozprawy.

§ 232. Jeżeli sąd opiekuńczy właściwy dla miejsca siedziby szpitala psychiatrycznego, w związku z prowadzonym postępowaniem, uzyska informacje o okolicznościach, które mogą uzasadniać podjęcie czynności przez inny sąd, prokuraturę lub inny organ, dokonuje stosownego zawiadomienia.

§ 233. W razie stwierdzenia w toku rozpoznawania sprawy uchybień w zakresie przestrzegania praw osób z zaburzeniami psychicznymi, przebywających w szpitalach psychiatrycznych i domach pomocy społecznej, sąd zawiadamia sędziego wizytującego, a w razie poważniejszych uchybień – prokuratora.

Oddział 6

Czynności w postępowaniu wykonawczym

§ 234. 1. W postępowaniu wykonawczym czynności związane z jego przebiegiem należą do prezesa sądu oraz do sędziego rodzinnego, z wyjątkiem czynności zastrzeżonych dla sądu.

2. Do wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1, w uzasadnionych przypadkach prezes sądu może upoważnić na piśmie przewodniczącego wydziału.

3. Jeżeli w związku z przebiegiem postępowania wykonawczego niezbędna jest zmiana wykonywanego orzeczenia lub inne rozstrzygnięcie sądu opiekuńczego, zawodowy kurator rodzinny może złożyć odpowiedni pisemny wniosek. Do wniosku kurator dołącza prowadzoną dokumentację z nadzoru.

§ 235. 1. Na posiedzenie wykonawcze można wezwać w szczególności osoby objęte nadzorem albo poddane opiece, kuratora sprawującego nadzór, rodziców lub opiekuna oraz inne osoby, których obecność sędziego rodzinnego uznał za niezbędną.

2. Wzywanie na posiedzenie sądowe wychowanka umieszczonego w zakładzie poprawczym lub młodzieżowym ośrodku wychowawczym należy ograniczyć do niezbędnej konieczności.

3. Jeżeli osobiste stawienie się wychowanka zakładu poprawczego lub młodzieżowego ośrodka wychowawczego jest konieczne, stosuje się odpowiednio § 224.

4. Jeżeli osoba, wobec której ustanowiono nadzór kuratora, nie stawiała się na wezwanie sądu lub kuratora zawodowego, a nie jest dopuszczalne przymusowe doprowadzenie tej osoby przez Policję, sąd rozważy potrzebę wszczęcia z urzędu postępowania o zmianę dotychczasowego postanowienia.

§ 236. Wykonując środek wychowawczy zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, także w przypadku gdy nieletni nie posiadał uprawnień do prowadzenia pojazdów mechanicznych, sąd zawiadamia właściwego starostę albo prezydenta miasta, przysyłając mu odpis orzeczenia.

§ 237. W razie orzeczenia nadzoru kuratora sądowego, organizacji młodzieżowej lub innej organizacji społecznej, zakładu pracy lub osoby godnej zaufania, o sprawującym nadzór zawiadamia się niezwłocznie nieletniego, jego rodziców lub opiekuna.

§ 238. 1. Oddanie nieletniego pod nadzór odpowiedzialny następuje przez zobowiązanie rodziców lub opiekuna do roztoczenia wzmożonej pieczy nad nieletnim oraz do składania okresowych sprawozdań z zachowania się nieletniego i określenie częstotliwości ich składania.

2. Jeżeli nieletni nie pozostaje pod pieczą obojga rodziców, nadzór odpowiedzialny powierza się temu z nich, który faktycznie wykonuje władzę rodzicielską.

§ 239. W sprawach, w których wykonanie orzeczenia sądu rodzinnego należy do kuratora sądowego, po wszczęciu postępowania wykonawczego odpis orzeczenia przekazuje się do zespołu kuratorskiej służby sądowej w celu jego wykonania i wydaje stosowne zarządzenia.

§ 240. 1. Niezwłocznie po wydaniu wykonalnego orzeczenia o umieszczeniu małoletniego w instytucjonalnej pieczy zastępczej lub nieletniego w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, sąd zwraca się do właściwego organu o skierowanie małoletniego lub nieletniego do odpowiedniej placówki lub ośrodka, a po otrzymaniu informacji o skierowaniu lub skierowaniu poleca doprowadzenie go zgodnie ze skierowaniem.

2. Sąd może zlecić rodzicom małoletniego lub nieletniego jego doprowadzenie, a nieletniemu może zezwolić wyjątkowo na samodzielne udanie się do ośrodka wskazanego w skierowaniu. W uzasadnionych przypadkach doprowadzenie nieletniego sąd może zlecić Policji. Sąd może także zlecić rodzicom małoletniego umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej jego doprowadzenie.

§ 241. 1. Niezwłocznie po wydaniu wykonalnego orzeczenia o umieszczeniu nieletniego w zakładzie poprawczym, sąd przesyła do Ministerstwa Sprawiedliwości wniosek o skierowanie nieletniego do odpowiedniego zakładu.

2. Po otrzymaniu skierowania sąd zleca rodzicom, a w razie potrzeby Policji, doprowadzenie nieletniego do zakładu wskazanego w skierowaniu.

3. W czynności doprowadzenia przez rodziców lub Policję może brać udział upoważniony pracownik zakładu wskazanego w skierowaniu.

4. W wyjątkowym przypadku sędzia może zezwolić nieletniemu na udanie się do zakładu wskazanego w skierowaniu bez udziału osób wymienionych w ust. 2.

§ 242. Sąd rodzinny, najpóźniej na 30 dni przed zwolnieniem nieletniego z zakładu poprawczego, rozstrzyga w przedmiocie wykonania orzeczonej wobec nieletniego kary ograniczenia wolności, zastępczej kary pozbawienia wolności oraz kary aresztu lub odstąpienia od ich wykonania. Odpis prawomocnego postanowienia przesyła się sądowi właściwemu do wykonania tych kar.

§ 243. 1. Przed wezwaniem do dobrowolnego stawienia się w zakładzie leczenia odwykowego osoby, w stosunku do której został prawomocnie orzeczony obowiązek poddania się leczeniu odwykowemu, sąd ustala we właściwym podmiocie leczniczym termin, w którym stawienie się powinno nastąpić.

2. Po ustaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu sąd postanowieniem umarza postępowanie i wydaje stosowne zarządzenia.

§ 244. Po ustaniu obowiązku leczenia i rehabilitacji osoby uzależnionej od środków odurzających lub psychotropowych sąd w postępowaniu wykonawczym umarza postępowanie i wydaje stosowne zarządzenia.

Rozdział 10

Przepisy szczególne w sprawach rozpoznawanych w elektronicznym postępowaniu upominawczym

§ 245. 1. W elektronicznym postępowaniu upominawczym akta sprawy są prowadzone w systemie teleinformatycznym.

2. Pisma w postaci papierowej są przekształcane na formę elektroniczną, a następnie są włączane do akt, o których mowa w ust. 1.

3. Po przekształceniu pisma w postaci papierowej przechowuje się w pomocniczym zbiorze dokumentów. Pomocniczy zbiór dokumentów jest udostępniany na zasadach analogicznych do zasad udostępniania akt sądowych.

§ 246. 1. Akta udostępnia się stronom i ich przedstawicielom za pośrednictwem kont w systemie teleinformatycznym.

2. Po uwierzytelnieniu na koncie pozwany lub jego przedstawiciel uzyskuje dostęp do akt po podaniu poufnego identyfikatora sprawy doręczanego pozwanemu wraz z odpisem nakazu zapłaty.

3. Strona, a także jej przedstawiciel, może za pośrednictwem systemu teleinformatycznego udzielić innym osobom posiadającym konta w tym systemie dostępu do akt, o ile osobom tym przysługuje uprawnienie do ich przeglądania. Dostęp jest ograniczony do przeglądania akt.

4. Strona, a także jej przedstawiciel, może za pośrednictwem systemu teleinformatycznego pozbawić dostępu do akt inne osoby, o których mowa w ust. 3, jeśli osobom tym przestało przysługiwać uprawnienie do ich przeglądania.

5. Jeżeli pozwany, który nie wniósł pisma drogą elektroniczną, składa w wybranym przez siebie sądzie rejonowym wniosek o udostępnienie akt, sąd prowadzący elektroniczne postępowanie upominawcze umożliwi drogą elektroniczną dostęp do akt sądowi wskazanemu przez pozwanego. Sąd wskazany przez pozwanego udostępnia mu akta.

6. Wydruk dokumentu z akt opatruje się kodem pozwalającym na dostęp do jego treści za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

§ 247. Zażalenie wniesione od orzeczeń wydanych w elektronicznym postępowaniu upominawczym jest przesyłane do rozpoznania sądowi odwoławczemu drogą elektroniczną.

§ 248. 1. W razie przekazania sprawy sądowi właściwości ogólnej sąd ten otrzymuje dostęp do akt poprzez swoje konto użytkownika w systemie teleinformatycznym wraz z informacją o przekazaniu sprawy.

2. Sąd właściwości ogólnej zakłada akta sprawy poprzez wydrukowanie akt prowadzonych w systemie teleinformatycznym.

3. Pomocniczy zbiór dokumentów podlega przesłaniu do sądu według właściwości ogólnej na żądanie tego sądu. Dokumenty te włącza się do akt sprawy.

4. Jeśli nie przesłano pomocniczego zbioru dokumentów sądowi właściwości ogólnej, sąd ten niezwłocznie powiadamia drogą elektroniczną sąd prowadzący elektroniczne postępowanie upominawcze o prawomocnym zakończeniu sprawy.

DZIAŁ V

Czynności w sprawach karnych o przestępstwa i wykroczenia

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 249. Wstępne czynności w sprawach karnych o przestępstwa i wykroczenia oraz o przestępstwa i wykroczenia skarbowe powinny zmierzać do tego, aby w każdej sprawie rozstrzygnięcie zapadło w miarę możliwości na pierwszej rozprawie lub posiedzeniu.

§ 250. 1. Prezes sądu, po wpłynięciu aktu oskarżenia, wniosku o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego, wniosku o rozpoznanie sprawy w postępowaniu przyspieszonym, wniosku o warunkowe umorzenie postępowania, wniosku o ukaranie lub innego pisma zastępującego akt oskarżenia, wydaje pisemne zarządzenie o:

- 1) zarejestrowaniu sprawy we właściwym urzędzie ewidencyjnym pod kolejnym numerem;
- 2) wszczęciu postępowania w sprawach o wykroczenia;
- 3) określeniu terminu przedawnienia karalności czynu;
- 4) wyznaczeniu sędziego, sędziów lub ławników do rozpoznania sprawy ze wskazaniem sędziego przewodniczącego składu orzekającego oraz sędziego sprawozdawcy;
- 5) rozpoznaniu sprawy we właściwym trybie.

2. Dokonując wstępnej kontroli aktu oskarżenia lub innego pisma zastępującego akt oskarżenia, prezes sądu zarządza wpisanie do kontrolki spraw zagrożonych przedawnieniem sygnatury każdej sprawy, w której termin ustania karalności czynu jest krótszy niż 2 lata, z wyłączeniem spraw o wykroczenia i o wykroczenia skarbowe.

3. W sprawach z oskarżenia prywatnego prezes sądu wydaje zarządzenie o wezwaniu oskarżyciela prywatnego do zapłaty zryczałtowanej równowartości wydatków z pouczeniem o skutkach niewykonania zarządzenia.

§ 251. 1. Przepis § 250 ust. 1 pkt 1, 4 i 5 stosuje się odpowiednio po wpłynięciu wniosku o wydanie wyroku łącznego.

2. W razie stwierdzenia, że zachodzą podstawy do wydania wyroku łącznego, w szczególności w związku z wpłynięciem zawiadomienia, o którym mowa w art. 12b ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.⁷⁾), zwanej dalej: „K k.w.”, prezes sądu wszczyna zarządzeniem postępowanie o wydanie wyroku łącznego. Przepis § 250 ust. 1 pkt 1, 4 i 5 stosuje się odpowiednio.

3. W wypadku, o którym mowa w ust. 2, do zarządzenia dołącza się dokumenty, z których wynika, że zachodzą podstawy do wydania wyroku łącznego. W razie potrzeby, przed wszczęciem postępowania o wydanie wyroku łącznego, prezes sądu powinien zwrócić się o przekazanie lub uzupełnienie tych dokumentów.

§ 252. Prezes sądu, po wpłynięciu innego pisma, niż wskazane w § 250 ust. 1, inicjującego odrębne postępowanie, wydaje pisemne zarządzenie o:

- 1) zarejestrowaniu sprawy we właściwym urzędzie ewidencyjnym pod kolejnym numerem;
- 2) wyznaczeniu sędziego lub sędziów do rozpoznania sprawy ze wskazaniem sędziego przewodniczącego składu orzekającego oraz sędziego sprawozdawcy.

§ 253. 1. Prezes sądu, w terminie 7 dni od wpływu pisma, o którym mowa w § 250 ust. 1, § 251 ust. 1 lub § 252, dokonuje wstępnej kontroli tego pisma w celu ustalenia, czy nie zachodzą braki formalne.

2. Wstępna kontrola aktu oskarżenia lub innego pisma, o którym mowa w § 250 ust. 1, powinna obejmować również sprawdzenie, czy zostały dokonane czynności, o których mowa w art. 321 K.p.k., i spełnione warunki wymienione w art. 334 K.p.k., sprawdzenie przekazanych dowodów rzeczowych, zwłaszcza ich rodzaju i przydatności w sprawie oraz określenie sposobu i kosztów ich przechowywania.

§ 254. Po dokonaniu czynności, o których mowa w § 253, a w wypadku gdy prezes sądu wydał zarządzenie o zwrocie aktu oskarżenia albo innego pisma, o którym mowa w § 250 ust. 1, lub o wezwaniu do usunięcia braku formalnego po wniesieniu poprawionego lub uzupełnionego aktu oskarżenia albo innego pisma, o którym mowa w § 250 ust. 1, prezes sądu lub referendarz sądowy zarządza doręczenie jego odpisu oskarżonym i ich obrońcom, wzywając do składania wniosków dowodowych w terminie 7 dni od doręczenia im aktu oskarżenia albo innego pisma, o którym mowa w § 250 ust. 1, a także dokonuje pouczeń, o których mowa w art. 338 § 1 i § 1a K.p.k. Jeżeli złożono wniosek, o którym mowa w art. 335 § 1 K.p.k., albo akt oskarżenia zawiera wniosek, o którym mowa w art. 335 § 2 K.p.k., jego odpis doręcza się również ujawnionemu pokrzywdzonemu.

§ 255. Jeżeli oskarżony jest tymczasowo aresztowany, prezes sądu bezzwłocznie kieruje sprawę na posiedzenie w celu rozstrzygnięcia kwestii wskazanych w art. 344 K.p.k.

§ 256. 1. Prezes sądu w terminie 7 dni od doręczenia aktu oskarżenia albo innego pisma, o którym mowa w § 250 ust. 1, dokonuje wstępnej kontroli tego aktu albo innego pisma w celu ustalenia, czy nie zachodzi potrzeba skierowania sprawy na posiedzenie w celu rozstrzygnięcia kwestii wskazanych w art. 339 K.p.k.

2. Jeżeli w toku wstępnej kontroli aktu oskarżenia zostanie ustalony podmiot spełniający warunki do zgłoszenia interwencji, prezes sądu zawiadamia ten podmiot o przysługującym mu uprawnieniu, chyba że nie można ustalić jego miejsca zamieszkania, pobytu lub siedziby.

⁷⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 60, poz. 701, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1318, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, Nr 111, poz. 1194 i Nr 151, poz. 1686, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 121, poz. 1033 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 142, poz. 1380 i Nr 179, poz. 1750, z 2004 r. Nr 93, poz. 889, Nr 210, poz. 2135, Nr 240, poz. 2405, Nr 243, poz. 2426 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 163, poz. 1363 i Nr 178, poz. 1479 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i Nr 226, poz. 1648, z 2007 r. Nr 123, poz. 849, z 2008 r. Nr 96, poz. 620 i Nr 214, poz. 1344, z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 22, poz. 119, Nr 62, poz. 504, Nr 98, poz. 817, Nr 108, poz. 911, Nr 115, poz. 963, Nr 190, poz. 1475, Nr 201, poz. 1540 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 34, poz. 191, Nr 40, poz. 227, Nr 125, poz. 842 i Nr 182, poz. 1228, z 2011 r. Nr 39, poz. 201 i 202, Nr 112, poz. 654, Nr 185, poz. 1092, Nr 217, poz. 1280 i Nr 240, poz. 1431, z 2012 r. poz. 908, z 2013 r. poz. 628, z 2014 r. poz. 287, 619 i 707 oraz z 2015 r. poz. 21, 396, 431 i 541.

§ 257. Jeżeli w ocenie prezesa sądu zachodzi potrzeba rozstrzygnięcia kwestii wskazanych w art. 339 K.p.k. lub w art. 344 K.p.k. wydaje on zarządzenie o wyznaczeniu posiedzenia, w którym wskazuje:

- 1) czas i miejsce posiedzenia;
- 2) przedmiot posiedzenia;
- 3) sędziego lub sędziów do rozpoznania sprawy ze wskazaniem przewodniczącego posiedzenia i sędziego sprawozdawcy;
- 4) osoby, które należy wezwać lub zawiadomić o posiedzeniu.

§ 258. Do wykonywania czynności przewidzianych w dziale V, prezes sądu może pisemnie upoważnić przewodniczącego wydziału lub innego sędziego.

§ 259. W wypadkach, o których mowa w art. 349 K.p.k., lub w razie przekazania wniosku dowodowego przez prokuratora zgodnie z art. 321 § 6 K.p.k., prezes sądu, przewodniczący wydziału lub inny upoważniony sędzia wydaje zarządzenie o wyznaczeniu posiedzenia. W wypadku, o którym mowa w art. 367a § 1 K.p.k., prezes sądu, przewodniczący wydziału lub inny upoważniony sędzia powinien wydać zarządzenie o wyznaczeniu posiedzenia, chyba że jest to niecelowe z uwagi na wyznaczony termin rozprawy lub z innych ważnych przyczyn. Przepis § 257 stosuje się.

§ 260. 1. Wydając zarządzenie, o którym mowa w art. 350 § 2 K.p.k., przewodniczący składu orzekającego ma na względzie, aby zarządzić sprowadzenie na pierwszy termin rozprawy wszystkich dowodów, które mają być przeprowadzone w sprawie, chyba że zachodzą uzasadnione okoliczności stojące temu na przeszkodzie lub inaczej wynika z zarządzeń wydanych na posiedzeniu, o którym mowa w art. 349 K.p.k.

2. Przewodniczący składu orzekającego niezwłocznie rozpoznaje wnioski dowodowe stron i stosownie do art. 352 K.p.k., również po wydaniu zarządzenia, o którym mowa w art. 350 § 2 K.p.k., zarządza sprowadzenie dowodów na rozprawę, kierując się względami wskazanymi w ust. 1.

§ 261. 1. Przewodniczący wydziału wydaje pisemne zarządzenia o sposobie załatwienia pism wpływających do wydziału.

2. Pisma stanowiące wnioski procesowe powinny być niezwłocznie skierowane do rozpoznania, a inne pisma powinny być załatwione w terminie do 30 dni.

§ 262. Przewodniczący wydziału co najmniej raz w miesiącu sprawdza zapisy w kontrolce spraw zagrożonych przedawnieniem i bieg postępowania w sprawach objętych kontrolą, a w razie potrzeby wydaje stosowne zarządzenia.

§ 263. 1. Przewodniczący wydziału niezwłocznie po uprawomocnieniu się orzeczenia lub po zwrocie akt z sądu drugiej instancji stwierdza prawomocność orzeczenia, czyniąc stosowną wzmiankę na jego oryginale i wydaje zarządzenie w przedmiocie jego pełnego wykonania. Jeżeli w wydanym orzeczeniu brak jest rozstrzygnięcia, w szczególności co do dowodów rzeczowych, kosztów sądowych, poręczeń majątkowych, zaliczenia tymczasowego aresztowania, przewodniczący kieruje sprawę na posiedzenie w celu wydania postanowienia w tym przedmiocie.

2. W wydziale, w którym utworzono sekcję wykonywania orzeczeń, kierownik sekcji może zwrócić akta sprawy w celu wydania postanowienia w tym przedmiocie.

§ 264. 1. Kierownik sekretariatu wskazuje referentowi, że dane z Krajowego Rejestru Karnego znajdujące się w aktach sprawy pochodzą sprzed 6 miesięcy.

2. Kierownik sekretariatu wskazuje referentowi, że w aktach sprawy brak jest informacji o stosowanych środkach wychowawczych lub poprawczych względem osoby, która nie ukończyła 21 lat.

3. Kierownik sekretariatu wskazuje referentowi, że informacja, o której mowa w art. 213 § 1a K.p.k., znajdująca się w aktach sprawy pochodzi sprzed 12 miesięcy.

§ 265. 1. Jeżeli strona, która złożyła wniosek o zwolnienie od kosztów procesu, nie wykaże w sposób należyty, że ze względu na sytuację rodzinną, majątkową i wysokość dochodów poniesienie ich byłoby zbyt uciążliwe, prezes sądu lub referendarz sądowy wyznaczy jej odpowiedni termin do uzupełnienia wniosku.

2. Po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu lub w przypadku wątpliwości, co do sposobu wykazania przez stronę niemożności poniesienia kosztów procesu, sprawę kieruje się na posiedzenie, w celu merytorycznego rozpoznania wniosku.

§ 266. 1. W przypadku wydania zarządzenia o przyjęciu apelacji, sąd pierwszej instancji przedstawia sądowi odwoławczemu apelację wraz z aktami sprawy po dołączeniu do nich dowodów doręczenia wszystkich zawiadomień o przyjęciu apelacji.

2. Przedstawiając Sądowi Najwyższemu kasację, do akt sprawy dołącza się odpis orzeczenia zaskarżonego kasacją, poprzedzającego go orzeczenia sądu pierwszej instancji oraz wniesionych od tego orzeczenia środków odwoławczych.

Rozdział 2

Zawiadomienia, wezwania, doręczenia

§ 267. 1. Jeżeli przepisy przewidują obowiązek zawiadamiania organów administracji publicznej, urzędów lub instytucji o wszczęciu i ukończeniu postępowania, zawiadomienia takiego dokonuje sąd pierwszej instancji.

2. O wszczęciu postępowania sąd zawiadamia tylko wówczas, gdy zawiadomienia takiego nie dokonano w toku postępowania przygotowawczego.

3. Zawiadomienie o ukończeniu postępowania może również nastąpić przez przesłanie odpisu prawomocnego orzeczenia z informacją, że postępowanie w sprawie ukończono.

4. Zawiadomienie o wszczęciu postępowania powinno być dokonane przed terminem pierwszej rozprawy, a o ukończeniu postępowania – najpóźniej w terminie 14 dni od uprawomocnienia się orzeczenia lub od daty zwrotu akt sądowi pierwszej instancji.

§ 268. Do doręczeń, zawiadomień, wezwań i innych pism sądowych w sprawach, w których ma zastosowanie art. 184 K.p.k., stosuje się w odpowiednim zakresie przepisy dotyczące postępowania z dokumentami stanowiącymi informacje niejawne.

§ 269. 1. O terminach rozpoznawania spraw na rozprawach lub na posiedzeniach z udziałem stron zawiadamia się oskarżyciela publicznego przez doręczenie mu wokandy, które powinno nastąpić bezzwłocznie po jej sporządzeniu, nie później niż 7 dni przed wyznaczonym terminem sprawy. W pilnych przypadkach sąd może dokonać zawiadomienia w inny sposób.

2. Zawiadamiając oskarżyciela publicznego o terminach czynności sądowych lub doręczając mu odpisy orzeczeń w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe, sąd przesyła również zawiadomienia i odpisy właściwemu finansowemu organowi postępowania przygotowawczego.

§ 270. W razie wydania orzeczenia kończącego postępowanie karne przeciwko osobie, której w innej sprawie warunkowo umorzono postępowanie, warunkowo zawieszono wykonanie kary lub którą warunkowo przedterminowo zwolniono, sąd pierwszej instancji przesyła odpis tego orzeczenia ze wzmianką o prawomocności właściwemu sądowi, chyba że postępowanie ukończono wyrokiem uniewinniającym lub umorzeniem postępowania.

Rozdział 3

Stosowanie środków zapobiegawczych i postępowanie z osobami pozbawionymi wolności

§ 271. Wnioski o zastosowanie tymczasowego aresztowania w postępowaniu przygotowawczym, które wpłynęły po godzinach urzędowania sądu i w dniach wolnych od pracy, przyjmuje sędzia lub, na jego zarządzenie, upoważniony pracownik w siedzibie właściwego wydziału sądu.

§ 272. Bezpośrednio po wpłynięciu wniosku o zastosowanie środka zapobiegawczego sędzia wydaje zarządzenie o wyznaczeniu posiedzenia.

§ 273. Przesłuchanie podejrzanego poprzedzające podjęcie decyzji w przedmiocie zastosowania przez sąd tymczasowego aresztowania w postępowaniu przygotowawczym odbywa się w siedzibie sądu w wyznaczonym przez prezesa sądu pomieszczeniu, przy zapewnieniu niezbędnych środków bezpieczeństwa.

§ 274. 1. Jeżeli stan zdrowia podejrzanego, stwierdzony przez lekarza wydaniem odpowiedniego zaświadczenia, uniemożliwia doprowadzenie go do sądu, przesłuchanie wyjątkowo może nastąpić w placówce służby zdrowia, w której podejrzany przebywa.

2. Jeżeli w czasie przesłuchania podejrzany powołuje się na zły stan zdrowia lub doznane obrażenia ciała, przewodniczący posiedzenia zarządza zbadanie go przez lekarza.

3. Jeżeli poddanie podejrzanego badaniom lekarskim nie jest możliwe lub w znacznym stopniu utrudnione, po zastosowaniu tymczasowego aresztowania umieszcza się go w odpowiednim zakładzie leczniczym wskazanym w wykazie, o którym mowa w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 260 § 2 K.p.k. Po otrzymaniu zaświadczenia lekarza o stanie zdrowia należy rozważyć kwestię utrzymania tymczasowego aresztowania i przekazania tymczasowo aresztowanego do aresztu śledczego. W postępowaniu przygotowawczym świadectwo lekarza przekazuje się prokuratorowi.

§ 275. Po przesłuchaniu podejrzanego i ogłoszeniu przez sąd postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania, sąd doręcza podejrzanemu, za pokwitowaniem, odpis tego postanowienia, ze wskazaniem daty i godziny doręczenia, wraz z pouczeniem o terminie i sposobie zaskarżenia. W razie odmowy złożenia podpisu lub przeszkody w jego złożeniu należy uczynić o tym stosowną wzmiankę na postanowieniu.

§ 276. 1. W postanowieniu o zastosowaniu oraz przedłużeniu stosowania tymczasowego aresztowania należy wskazać datę i godzinę terminu, do którego tymczasowe aresztowanie ma trwać. W postanowieniu o zastosowaniu tymczasowego aresztowania należy ponadto wskazać datę i godzinę rzeczywistego pozbawienia wolności (art. 265 K.p.k.).

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli nie nastąpiło zatrzymanie podejrzanego lub oskarżonego, w szczególności z powodu jego ukrywania się lub nieobecności w kraju.

§ 277. Odpis postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania wraz z nakazem przyjęcia należy doręczyć funkcjonariuszom konwojującym tymczasowo aresztowanego, z poleceniem doprowadzenia go do aresztu śledczego. W nakazie przyjęcia sąd zaznacza, że tymczasowo aresztowany pozostaje do dyspozycji prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze.

§ 278. 1. O zastosowaniu i uchyleniu w postępowaniu sądowym tymczasowego aresztowania w odniesieniu do osoby będącej obywatelem państwa obcego sąd zawiadamia, na wniosek tej osoby lub – jeżeli wynika to z przepisów prawa międzynarodowego – z urzędu, właściwy terytorialnie urząd konsularny lub właściwe przedstawicielstwo dyplomatyczne. W odniesieniu do obywateli państw obcych, z którymi Rzeczypospolita Polska nie utrzymuje stosunków dyplomatycznych, oraz osób korzystających z prawa azylu zawiadomienie kieruje się do właściwej w sprawach konsularnych komórki organizacyjnej podległej ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych.

2. Zawiadomienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania, o którym mowa w ust. 1, zawiera, poza danymi osobowymi, określeniem obywatelstwa i miejsca zamieszkania, oznaczenie dokumentu tożsamości, treść zarzutu objętego aktem oskarżenia wraz z kwalifikacją prawną czynu i podstawą prawną tymczasowego aresztowania, datę zatrzymania i miejsce osadzenia.

§ 279. Do rozpatrywania przez sąd wniosków wojewody, organu Straży Granicznej lub Policji o umieszczenie cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub zastosowanie wobec niego aresztu w celu wydalenia, stosownie do art. 394, art. 398 i art. 401 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650) stosuje się odpowiednio:

- 1) przepisy § 274–277;
- 2) § 278 z tym, że zawiadomienie, o którym mowa w tym przepisie następuje za zgodą cudzoziemca, chyba że przepisy prawa międzynarodowego stanowią inaczej.

§ 280. 1. W przypadku, gdy po zastosowaniu tymczasowego aresztowania, nie ma osoby zobowiązanej do sprawowania pieczy nad mieszkaniem i mieniem podejrzanego, sąd zleca właściwemu organowi, instytucji, a w razie konieczności – Policji, dokonanie niezbędnych czynności mających na celu zabezpieczenie lokalu i mienia aresztowanego, uwzględniając w miarę możliwości uwagi zgłoszone przez podejrzanego.

2. W przypadku zastosowania tymczasowego aresztowania wobec wychowanka zakładu poprawczego lub nieletniego umieszczonego w schronisku dla nieletnich sąd zawiadamia właściwy sąd rodzinny.

§ 281. Przepisy § 271–277 oraz § 280 stosuje się odpowiednio, gdy sąd rozstrzyga w przedmiocie dalszego trwania tymczasowego aresztowania w wypadku, o którym mowa w art. 279 § 3 K.p.k.

§ 282. 1. W razie uchylenia przez sąd tymczasowego aresztowania, a następnie uwzględnienia przez sąd odwoławczy zażalenia w tym przedmiocie, po ponownym osadzeniu podejrzanego, nie wydaje się postanowienia o tymczasowym aresztowaniu, chyba że upłynął okres, do którego tymczasowe aresztowanie miało trwać.

2. W przypadku określonym w ust. 1, a także w razie wydania przez sąd odwoławczy postanowienia w przedmiocie tymczasowego aresztowania, w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu rejonowego odmawiające zastosowania tymczasowego aresztowania w postępowaniu przygotowawczym – dokumentację niezbędną do ponownego osadzenia podejrzanego przygotowuje sąd odwoławczy.

3. Jeżeli podejrzany jest obecny na sali rozpraw w trakcie posiedzenia sądu odwoławczego, który wydaje postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania, przewodniczący posiedzenia wydaje zarządzenia niezbędne do jego zatrzymania.

§ 283. 1. Tymczasowo aresztowany w postępowaniu przygotowawczym pozostaje do dyspozycji tego prokuratora, na którego wniosek środek ten został zastosowany. Po wniesieniu aktu oskarżenia do sądu tymczasowo aresztowany pozostaje do dyspozycji tego sądu.

2. W przypadku przekazania akt sprawy innemu sądowi albo zwrotu sprawy z uwagi na nieuwzględnienie wniosku, o którym mowa w art. 335 § 1 K.p.k., przekazuje się tymczasowo aresztowanego do dyspozycji właściwego sądu lub prokuratora, o czym zawiadamia się zakład karny lub areszt śledczy oraz tymczasowo aresztowanego.

3. O zastosowaniu lub przedłużeniu stosowania tymczasowego aresztowania sąd, który zastosował tymczasowe aresztowanie lub do dyspozycji, którego pozostaje tymczasowo aresztowany, zawiadamia niezwłocznie po powzięciu tej informacji organ prowadzący przeciwko tymczasowo aresztowanemu postępowanie w innej sprawie.

§ 284. Przepisy § 274 ust. 2 i 3, § 277, § 280 i § 282 stosuje się odpowiednio, jeżeli tymczasowe aresztowanie zastosowano po wniesieniu aktu oskarżenia do sądu.

§ 285. 1. W postępowaniu sądowym odpis postanowienia sądu o tymczasowym aresztowaniu, wraz z nakazem przyjęcia wystawionym dla administracji aresztu śledczego, przesyła się do właściwej według miejsca zamieszkania oskarżonego jednostki Policji, dołączając nakaz doprowadzenia oskarżonego do aresztu śledczego. Jeżeli oskarżony jest już pozbawiony wolności, pisma te, z wyjątkiem nakazu doprowadzenia, przesyła się dyrektorowi zakładu karnego lub aresztu śledczego, w którym oskarżony przebywa.

2. Jeżeli tymczasowe aresztowanie następuje na podstawie postanowienia sądu, wydanego w okolicznościach, o których mowa w art. 100 § 2 K.p.k., zarządza się, aby organ wykonujący postanowienie o tymczasowym aresztowaniu doręczył oskarżonemu odpis tego postanowienia.

§ 286. 1. Zgody na wydanie z aresztu śledczego osoby tymczasowo aresztowanej w celu uczestniczenia w czynnościach procesowych w innej sprawie udziela organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje. Wniosek o udzielenie tej zgody powinien wskazywać rodzaj czynności, dla której przeprowadzenia tymczasowo aresztowany ma być doprowadzony.

2. O udzieleniu zgody organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, zawiadamia bezpośrednio administrację zakładu karnego lub aresztu śledczego albo inną jednostkę, w której tymczasowo aresztowany przebywa. W przypadku nieudzielenia zgody zawiadamia się o tym sąd lub prokuratora występującego o udzielenie zgody, wskazując termin, w którym doprowadzenie będzie mogło nastąpić.

§ 287. 1. Żądania doprowadzenia osoby pozbawionej wolności do sądu powinny być ograniczone do istotnej potrzeby, przy czym dzień i godzina czynności powinny być wyznaczone z uwzględnieniem możliwości komunikacyjnych lub organizacyjnych, związanych z doprowadzeniem i odprowadzeniem osoby konwojowanej. Zarządzenia doprowadzenia do sądu osób przebywających w tym samym zakładzie karnym lub areszcie śledczym powinny uwzględniać, w miarę możliwości, doprowadzenie ich w tym samym terminie.

2. W celu doprowadzenia do sądu osoby pozbawionej wolności należy wysłać:

- 1) nakaz wydania do administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego albo innej jednostki, w której osoba ta przebywa;
- 2) nakaz doprowadzenia do jednostki Policji, w której terytorialnym zasięgu działania znajduje się dany zakład karny lub areszt śledczy albo inna jednostka, w której osoba ta przebywa.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w razie wydania polecenia przetransportowania osoby pozbawionej wolności do odpowiedniego zakładu leczniczego albo z zakładu leczniczego do zakładu karnego lub aresztu śledczego.

§ 288. 1. W przypadku gdy konieczne jest, przed przeprowadzeniem czynności, przetransportowanie osoby pozbawionej wolności do zakładu karnego lub aresztu śledczego właściwego ze względu na miejsce przeprowadzenia czynności, sędzia wydaje zarządzenie o:

- 1) wysłaniu do właściwej jednostki Policji nakazu doprowadzenia wraz z pisemnym poleceniem przetransportowania tej osoby do zakładu karnego lub aresztu śledczego;
- 2) wysłaniu nakazu wydania do administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego, z którego osoba ta będzie doprowadzona do sądu, z podaniem informacji o mającym nastąpić przetransportowaniu.

2. Jeżeli dyrektor aresztu śledczego lub zakładu karnego powiadomił, że przetransportowanie może być zrealizowane przez Służbę Więzienną, a sąd wyraził zgodę na taką formę przetransportowania, powiadamia się o tym jednostkę Policji, do której wysłano nakaz wymieniony w ust. 1 pkt 1.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, należy bezzwłocznie po przeprowadzeniu czynności zawiadomić administrację zakładu karnego lub aresztu śledczego o jej zakończeniu, a następnie wydać polecenie przetransportowania osoby pozbawionej wolności do zakładu karnego lub aresztu śledczego, w którym poprzednio przebywała, chyba że sąd przeprowadzający czynność postanowi inaczej.

§ 289. 1. Nakazy wydania oraz wezwania dla osób pozbawionych wolności wysyła się do administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego, a nakazy doprowadzenia do właściwych jednostek Policji – najpóźniej na 14 dni przed datą czynności sądowej, a w terminie krótszym, w przypadku odroczenia wydania wyroku lub w innych wyjątkowych przypadkach.

2. W nakazach doprowadzenia należy zamieścić informację umożliwiającą Policji zorientowanie się co do koniecznej liczebności konwoju, a w szczególności dane dotyczące zarzucanego czynu i dotychczasowej karalności osoby pozbawionej wolności, oraz wskazać osoby, które podczas jazdy i oczekiwania na przesłuchanie mogą być obiektem agresji ze strony innych osób z nimi przewożonych.

§ 290. Na dokumentach wysyłanych przez sądy do administracji aresztów śledczych i zakładów karnych umieszcza się także sygnaturę akt prokuratorskich.

§ 291. 1. Zarządzenia o zgodzie na widzenie z tymczasowo aresztowanym do czasu wydania nieprawomocnego wyroku w sprawie wydaje sędzia sądu, do którego dyspozycji osoba ta pozostaje, lub przewodniczący wydziału.

2. Jeżeli zarządzenie o zgodzie na widzenie z tymczasowo aresztowanym dotyczy cudzoziemca, sędzia sądu, do którego dyspozycji osoba ta pozostaje, powinien uwzględniać zasady i terminy określone w konwencjach konsularnych oraz innych umowach międzynarodowych, jeżeli zostały zawarte z państwem, którego obywatelem jest tymczasowo aresztowany.

3. Zarządzenie o zgodzie na widzenie, oprócz danych wymienionych w art. 94 K.p.k., powinno zawierać w szczególności:

- 1) imię i nazwisko oraz adres osoby odwiedzającej;
- 2) numer dokumentu tożsamości;
- 3) wskazanie stopnia pokrewieństwa z aresztowanym;
- 4) termin jego ważności;
- 5) określenie sposobu kontaktu z tymczasowo aresztowanym w trakcie widzenia;
- 6) czytelny podpis sędziego, ponadto powinno być opatrzone okrągłą pieczęcią sądu.

4. Oryginał zarządzenia o zgodzie na widzenie doręcza się osobie odwiedzającej, zaś jego odpisy pozostawia się w aktach sprawy oraz przesyła do właściwego aresztu śledczego.

5. Jeżeli sąd, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, postanowił, że tymczasowo aresztowany nie może zostać przeniesiony do zakładu karnego po wydaniu wyroku skazującego przez sąd pierwszej instancji, albo jeżeli tymczasowo aresztowany nie wyraża zgody na stosowanie wobec niego regulaminu wykonania kary pozbawienia wolności, uprawnienie do wydania zarządzenia o zgodzie na widzenie z tymczasowo aresztowanym przysługuje temu sądowi, aż do czasu uprawomocnienia się wyroku.

§ 292. Przewodniczący rozprawy lub posiedzenia może wydać zarządzenie o zgodzie na widzenie z tymczasowo aresztowanym w sądzie przy sposobności rozprawy lub posiedzenia. W zarządzeniu, którego odpis doręcza się dowódcy konwoju, wskazuje się miejsce oraz czas trwania widzenia, nie dłuższy niż 15 minut.

§ 293. Wydając zarządzenie o zgodzie na widzenie właściwego przedstawiciela dyplomatycznego lub konsularnego z tymczasowo aresztowanym cudzoziemcem, należy uwzględnić zasady i terminy określone w przepisach prawa międzynarodowego, jeżeli obowiązują w stosunkach z państwem, którego obywatelem jest tymczasowo aresztowany.

§ 294. 1. Korespondencję osoby tymczasowo aresztowanej cenzuruje sędzia sądu, do którego dyspozycji osoba ta pozostaje, lub przewodniczący wydziału.

2. Ocenzurowana korespondencja podlega oznakowaniu pieczęcią o treści: „Ocenzurowano, dnia ... podpis ...”. Pieczęć przystawia się na korespondencji.

3. Korespondencja osób tymczasowo aresztowanych będących cudzoziemcami adresowana do urzędu konsularnego jest przesyłana z uwzględnieniem zasad i terminów określonych w konwencjach konsularnych i innych umowach międzynarodowych, jeżeli zostały zawarte z państwem, którego obywatelem jest tymczasowo aresztowany.

4. Korespondencja przekazywana przez tymczasowo aresztowanego do urzędu konsularnego jest przesyłana z uwzględnieniem zasad i terminów określonych w przepisach prawa międzynarodowego, jeżeli obowiązują w stosunkach z państwem, którego obywatelem jest tymczasowo aresztowany.

§ 295. 1. Jeżeli tymczasowo aresztowany pozostaje do dyspozycji sądu, sędzia, któremu przydzielono daną sprawę, lub przewodniczący wydziału bezzwłocznie wydaje zarządzenie o zgodzie na korzystanie przez niego z aparatu telefonicznego. Tylko w wypadku, gdy zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 217c § 2 K.k.w., sędzia, któremu przydzielono daną sprawę lub przewodniczący wydziału w tym samym terminie wydaje zarządzenie o odmowie wyrażenia zgody na korzystanie z aparatu telefonicznego.

2. W wypadku gdy tymczasowo aresztowany pozostaje do dyspozycji kilku organów, sędzia, któremu przydzielono daną sprawę, lub przewodniczący wydziału bezzwłocznie nawiązuje kontakt z tymi organami, celem uzyskania stanowiska każdego z nich w przedmiocie wyrażenia zgody na korzystanie z aparatu telefonicznego lub w przedmiocie wyznaczenia organu uprawnionego do wyrażenia takiej zgody.

3. Kierownik sekretariatu bezzwłocznie informuje dyrektora aresztu śledczego, w którym tymczasowo aresztowany przebywa, do dyspozycji ilu organów i w jakich sprawach tymczasowo aresztowany pozostaje.

4. Zarządzenie w przedmiocie wyrażenia zgody na korzystanie przez tymczasowo aresztowanego z aparatu telefonicznego doręcza się tymczasowo aresztowanemu, obrońcy i dyrektorowi aresztu śledczego, w którym tymczasowo aresztowany przebywa.

5. Zażalenie na zarządzenie o odmowie wyrażenia zgody na korzystanie z aparatu telefonicznego sąd powinien rozpoznać w ciągu 48 godzin od chwili otrzymania zażalenia.

§ 296. 1. Sąd, który wydał postanowienie w przedmiocie utrzymania lub przedłużenia tymczasowego aresztowania podejrzanego lub oskarżonego, przesyła administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego odpis tego postanowienia odpowiednio wcześniej tak, aby właściwa jednostka otrzymała go najpóźniej na 3 dni robocze przed upływem terminu aresztowania określonego w postanowieniu o zastosowaniu tego środka lub jego przedłużeniu. W razie stwierdzenia, że administracja zakładu karnego lub aresztu śledczego nie otrzymała dokumentu w tym terminie, prezes sądu, przewodniczący wydziału lub sędzia dyżurny przekazuje bezzwłocznie telefaksem, pocztą elektroniczną lub poprzez bezpośrednie doręczenie, informację o treści postanowienia i zarządza niezwłoczne przesłanie odpisu postanowienia oraz innych niezbędnych dokumentów administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w razie nieuwzględnienia wniosku prokuratora o przedłużenie tymczasowego aresztowania na dalszy czas oznaczony lub uchylenia przez właściwy sąd postanowienia przedłużającego tymczasowe aresztowanie.

§ 297. Zawiadomienie o wystąpieniu do sądu apelacyjnego z wnioskiem o przedłużenie tymczasowego aresztowania na czas przekraczający okres 2 lat sąd, przed którym sprawa się toczy, wysyła niezwłocznie do administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego.

§ 298. 1. Po wydaniu przez sąd, w stosunku do osoby pozbawionej wolności, wyroku skazującego na karę pozbawienia wolności, do administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego należy przesłać niezwłocznie zawiadomienie wskazujące: kwalifikację prawną czynu przypisanego sprawcy, orzeczoną karę i podstawę jej wymierzenia, dane w przedmiocie zaliczenia tymczasowego aresztowania, a także posiadane informacje dotyczące osoby skazanego oraz informację o tym, że wyrok nie jest prawomocny.

2. Po wydaniu przez sąd odwoławczy, w stosunku do osoby pozbawionej wolności, prawomocnego wyroku skazującego na karę pozbawienia wolności, do administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego należy przesłać niezwłocznie odpis prawomocnego wyroku wraz z nakazem przyjęcia lub postanowienia o przedłużeniu tymczasowego aresztowania.

3. Jeżeli osoba pozbawiona wolności została doprowadzona do sądu, zawiadomienie i informacje, o których mowa w ust. 1, doręcza się za pośrednictwem dowódcy konwoju, a w razie braku takiej możliwości – także za pośrednictwem policji sądowej lub upoważnionego pracownika sądowego.

§ 299. 1. W razie uchylenia tymczasowego aresztowania wobec oskarżonego doprowadzonego do sądu i pozostającego do jego dyspozycji w danej sprawie, przewodniczący rozprawy lub posiedzenia zarządza bezzwłocznie zwolnienie tymczasowo aresztowanego, jeżeli nie jest on pozbawiony wolności w innej sprawie, oraz wydanie zwalnianemu, w razie potrzeby, zaświadczenia potwierdzającego najważniejsze dane personalne, a także wskazującego datę

i okoliczności uzasadniające zwolnienie. O zwolnieniu zawiadamia się te organy lub instytucje, które zawiadomiono o zastosowaniu tymczasowego aresztowania.

2. Przewodniczący rozprawy lub posiedzenia zarządza bezzwłoczne wysłanie do administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego nakazu zwolnienia wraz z odpisem postanowienia.

3. W razie uchylecia tymczasowego aresztowania w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie o tymczasowym aresztowaniu lub w razie uznania bezzasadności lub nielegalności zatrzymania w wyniku rozpoznania zażalenia na zatrzymanie, przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

§ 300. 1. Poręczenie majątkowe w postaci pieniędzy, papierów wartościowych lub przedmiotu zastawu składa się do depozytu danego sądu. Zasady przechowywania depozytu regulują odrębne przepisy. Pokwitowanie przyjęcia do depozytu dołącza się do protokołu przyjęcia poręczenia.

2. Poręczenie majątkowe w postaci pieniędzy składający poręczenie wpłaca na rachunek wskazany przez sąd. Dowód wpłaty dołącza się do protokołu przyjęcia poręczenia.

3. Przyjęcie poręczenia majątkowego w postaci hipoteki następuje przez dołączenie do protokołu przyjęcia poręczenia odpisu księgi wieczystej, stwierdzającego dokonanie wpisu hipoteki z tytułu poręczenia.

§ 301. W przypadku zastosowania dozoru Policji lub przełożonego wojskowego sąd zawiadamia o tym właściwy organ, dołączając odpis postanowienia o zastosowaniu dozoru. Sąd zwraca się również do właściwego organu o bezzwłoczne zawiadomienie o naruszeniu przez oskarżonego obowiązków nałożonych przy zastosowaniu dozoru.

§ 302. O uchyleniu lub zmianie środka zapobiegawczego w postaci poręczenia lub dozoru zawiadamia się poręczającego albo organ sprawujący dozór.

§ 303. 1. Przed zawieszeniem postępowania z powodu niemożności ujęcia oskarżonego lub przed wydaniem postanowienia o poszukiwaniu oskarżonego listem gończym, należy wyczerpać możliwości ustalenia jego adresu za pośrednictwem właściwego terenowo organu do spraw ewidencji ludności i Centrum Personalizacji Dokumentów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Centralnego Zarządu Służby Więziennej lub w Krajowym Rejestrze Karnym dokonać ustaleń, czy oskarżony nie przebywa w areszcie śledczym lub zakładzie karnym, a w razie bezskuteczności tej drogi – zwrócić się do jednostki Policji właściwej według ostatniego miejsca zamieszkania lub pobytu oskarżonego z poleceniem wszczęcia poszukiwań.

2. W razie wydania postanowienia o poszukiwaniu oskarżonego listem gończym, sąd może odstąpić od poszukiwań, o których mowa w ust. 1.

3. W razie wydania postanowienia o poszukiwaniu oskarżonego listem gończym, do listu gończego dołącza się odpis postanowienia o tymczasowym aresztowaniu, a także nakaz przyjęcia oskarżonego dla administracji aresztu śledczego.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, nakaz przyjęcia może być wystawiony na areszt śledczy nieokreślony z nazwy.

§ 304. O odwołaniu poszukiwań lub listu gończego zawiadamia się niezwłocznie jednostkę Policji, która na zarządzenie sądu dokonywała poszukiwań.

§ 305. 1. W razie zastosowania środka zapobiegawczego w postaci nakazu opuszczenia przez oskarżonego lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym i wskazania oskarżonemu – na jego wniosek – miejsca pobytu w placówce zapewniającej miejsca noclegowe, odpis postanowienia w tym przedmiocie przesyła się tej placówce.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w razie przedłużenia stosowania środka zapobiegawczego, o którym mowa w ust. 1, gdy oskarżony nadal przebywa w placówce.

§ 306. O zastosowaniu przez sąd środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia oskarżonego w czynnościach służbowych lub w wykonywaniu zawodu albo w postaci nakazu powstrzymania się od określonej działalności lub prowadzenia określonego rodzaju pojazdów zawiadamia się odpowiednie urzędy, instytucje i organy samorządu zawodowego.

§ 307. 1. W razie zastosowania środka zapobiegawczego w postaci zakazu opuszczania kraju przez oskarżonego, odpis postanowienia w tym przedmiocie przesyła się Straży Granicznej, a w przypadku cudzoziemca – właściwemu urzędowi konsularnemu oraz Straży Granicznej.

2. W razie zastosowania środka zapobiegawczego połączonego z zatrzymaniem dokumentu paszportowego albo z zakazem wydania takiego dokumentu, odpis postanowienia w tym przedmiocie przesyła się organowi paszportowemu właściwemu ze względu na siedzibę sądu, który wydał stosowne postanowienie w tym zakresie.

3. Paszport lub inny dokument upoważniający do przekroczenia granicy przechowuje się w szafie pancерnej znajdującej się w pomieszczeniu odpowiednio zabezpieczonym, wskazanym przez prezesa sądu.

4. Zwrot dokumentów, o których mowa w ust. 3, następuje za pokwitowaniem.

5. W razie nieodebrania dokumentu, o którym mowa w ust. 3, w terminie 30 dni od doręczenia wezwania do jego odebrania, sąd zwraca ten dokument właściwemu ze względu na siedzibę sądu organowi paszportowemu, a w przypadku cudzoziemca – właściwemu urzędowi konsularnemu, o czym należy pouczyć w wezwaniu.

6. W przypadku gdy zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci zakazu opuszczania kraju jest związane z uchyleniem tymczasowego aresztowania, odpis postanowienia, o którym mowa w ust. 1, przesyła się również dyrektorowi aresztu śledczego wraz z pismem informującym, gdzie ma być przekazany paszport zwalnianego lub inny dokument uprawniający go do przekroczenia granicy.

7. O uchyleniu lub zmianie środka zapobiegawczego w postaci zakazu opuszczania kraju połączonego z zatrzymaniem dokumentu, o którym mowa w ust. 3, zawiadamia się organ paszportowy właściwy ze względu na siedzibę sądu, który wydał postanowienie w tym przedmiocie oraz Straż Graniczną, a w przypadku cudzoziemca – właściwy urząd konsularny oraz Straż Graniczną.

§ 308. O zastosowaniu przez sąd środka zapobiegawczego w postaci zakazu łączenia się, podziału lub przekształcenia się podmiotu zbiorowego w czasie prowadzenia postępowania przeciwko niemu, a także zakazu obciążania w tym czasie bez zgody sądu swego majątku lub zbywania bez takiej zgody określonych przez sąd składników majątkowych zawiadamia się organ prowadzący właściwy rejestr lub ewidencję oraz organ powołany do nadzoru nad tym podmiotem.

Rozdział 4

Postępowanie w sprawach europejskiego nakazu aresztowania i poszukiwań międzynarodowych

§ 309. 1. Sąd okręgowy, wydając europejski nakaz aresztowania, zwany dalej „nakazem”, powinien dążyć do objęcia nim wszystkich spraw, w których oskarżony (skazany) jest poszukiwany.

2. Sprawy w toku, dotyczące tego samego oskarżonego, przewodniczący wydziału kieruje łącznie do rozpoznania na posiedzenie w przedmiocie wydania nakazu.

§ 310. 1. W przypadku, gdy miejsce pobytu osoby ściganej jest znane, sąd okręgowy, który wydał nakaz, przekazuje go bezpośrednio właściwemu organowi sądowemu państwa wykonania nakazu.

2. Odpis nakazu, o którym mowa w ust. 1, sąd okręgowy przesyła Ministrowi Sprawiedliwości w terminie 14 dni od dnia jego wydania.

3. Wraz z odpisem nakazu sąd przesyła Ministrowi Sprawiedliwości:

- 1) odpis postanowienia w przedmiocie wykonania nakazu lub wyciąg z protokołu posiedzenia w przedmiocie wydania nakazu;
- 2) informację, do jakiego państwa nakaz został przesłany do wykonania.

§ 311. 1. W przypadku, gdy miejsce pobytu osoby ściganej nie jest znane, a istnieje podejrzenie, że może ona przebywać na terytorium państwa uczestniczącego w Systemie Informacyjnym Schengen, zwanym dalej „SIS”, sąd okręgowy, który wydał nakaz, przesyła w formie dokumentu elektronicznego odpis nakazu (PDF), jego tłumaczenie na język angielski (DOC, TXT lub RTF) i wniosek o wszczęcie poszukiwań międzynarodowych (PDF), w sposób zapewniający poufność i integralność przekazywanych danych, bezpośrednio na adres poczty elektronicznej Biura SIRENE, po czym dokonuje bezzwłocznie wpisu danych tej osoby do SIS.

2. Po ustaleniu miejsca pobytu osoby ściganej sąd okręgowy, który wydał nakaz, przekazuje go właściwemu organowi sądowemu państwa wykonania nakazu, a odpis wraz z dokumentami wymienionymi w § 310 ust. 3 przesyła Ministrowi Sprawiedliwości.

3. Jeżeli w przypadku, o którym mowa w ust. 2 lub w § 310 ust. 1, okaże się, że osoba ścigana przebywa na terytorium państwa uczestniczącego w SIS, sąd okręgowy, który wydał nakaz, przesyła w formie dokumentu elektronicznego nakaz (PDF) i jego tłumaczenie na język angielski (DOC, TXT lub RTF), w sposób zapewniający poufność i integralność przekazywanych danych, bezpośrednio na adres poczty elektronicznej Biura SIRENE, po czym dokonuje bezzwłocznie wpisu danych tej osoby do SIS.

4. Sąd okręgowy niezwłocznie przesyła telefaksem do Biura SIRENE informację o dacie dokonania wpisu danych osoby ściganej do SIS, przesłaniu odpisu nakazu i jego tłumaczenia na język angielski oraz wniosku o wszczęcie poszukiwań międzynarodowych na adres poczty elektronicznej Biura SIRENE.

§ 312. Sąd okręgowy, wykonując nakaz wydany przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej, przesyła Ministrowi Sprawiedliwości:

- 1) odpis postanowienia w przedmiocie wydania nakazu wraz z informacją, w jakim terminie od daty zatrzymania osoby ściganej rozpoznano sprawę;
- 2) odpis nakazu przetłumaczony na język polski;
- 3) informację, w jakim terminie osoba ścigana została przekazana właściwemu organowi sądowemu państwa wydania nakazu;
- 4) kopię pism przesyłanych właściwemu organowi sądowemu państwa wydania nakazu, zawierających informację o przyczynach niedotrzymania terminów rozpoznania sprawy i przekazania osoby ściganej.

§ 313. 1. Po wydaniu postanowienia o odmowie wykonania nakazu dotyczącego osoby poszukiwanej za pośrednictwem SIS sąd okręgowy informuje bezzwłocznie Biuro SIRENE o konieczności dokonania zastrzeżenia w SIS, że osoba ta nie może zostać zatrzymana na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z przestępstwem lub przestępstwami, będącymi przedmiotem rozstrzygnięcia.

2. W przypadku uchylecia postanowienia, o którym mowa w ust. 1, sąd okręgowy informuje bezzwłocznie Biuro SIRENE o konieczności usunięcia dokonanego zastrzeżenia w SIS.

§ 314. Przepisy § 311 ust. 1, 3 i 4 oraz § 313 stosuje się odpowiednio w przypadku ustalenia, że osoba ścigana przebywa, lub gdy istnieje podejrzenie, że może ona przebywać na terytorium państwa uczestniczącego w SIS niebędącego państwem członkowskim Unii Europejskiej.

§ 315. W razie niedotrzymania ustawowych terminów do rozpoznania sprawy w przedmiocie wykonania nakazu wydanego przez inne państwo, sąd okręgowy właściwy do rozpoznania sprawy niezwłocznie zawiadamia o tym Ministerstwo Sprawiedliwości, wskazując przyczyny niedotrzymania terminów.

Rozdział 5

Dostęp do danych Systemu Informacyjnego Schengen

§ 316. Do czynności prezesa sądu należy zapewnienie organizacyjnych i technicznych mechanizmów zabezpieczających dane SIS przed nieuprawnionym dostępem, zniszczeniem, zmianą lub ich utratą, jak również zapewnienie zgodności podejmowanych w danym sądzie działań z obowiązującymi przepisami o dostępie do danych SIS.

§ 317. Prezes sądu okręgowego wyznacza spośród sędziów tego sądu jedną lub więcej osób odpowiedzialnych za całodobowe kontakty z Biurem SIRENE. Sędziowie ci powinni posiadać uprawnienie do dostępu do danych SIS. Wyznaczeni sędziowie powinni posiadać telefon komórkowy umożliwiający stały kontakt oraz adres poczty elektronicznej. Numery telefonów oraz adresy poczty elektronicznej udostępnia się Biuru SIRENE oraz bezzwłocznie aktualizuje w przypadku ich zmiany.

§ 318. 1. Osoba uprawniona do dostępu do danych SIS (użytkownik) obowiązana jest przestrzegać zasad należytej ostrożności w zakresie korzystania z udostępnionych jej funkcji SIS oraz zasad bezpieczeństwa przy przetwarzaniu danych, w szczególności w przypadkach czasowego opuszczenia stanowiska pracy, zakończenia pracy oraz korzystania z zewnętrznych informatycznych nośników danych.

2. Dostęp użytkownika do danych SIS nie powinien trwać dłużej, niż jest to konieczne do dokonania wpisu lub wglądu do danych.

§ 319. Przetwarzanie danych SIS może odbywać się wyłącznie przy użyciu funkcji przewidzianych w systemie, po uprzednim dokonaniu w nim uwierzytelnienia przez użytkownika.

§ 320. W przypadku zaistnienia podejrzenia, że osoba uczestnicząca w czynnościach sądowych może być poszukiwana za pośrednictwem SIS, można dokonać sprawdzenia danych tej osoby w SIS. W razie uzyskania informacji, że sprawdzana osoba jest poszukiwana za pośrednictwem SIS, bezzwłocznie zawiadamia się o tym Policję lub inny uprawniony organ.

§ 321. 1. Wpisów, modyfikacji oraz usunięcia danych SIS w sprawach pozostających na etapie postępowania rozpoznawczego i wykonawczego osób poszukiwanych, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 2007 r. o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym (Dz. U. z 2014 r. poz. 1203), zwanej dalej „ustawą o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Systemie Informacji Wizowej”, dokonuje się bezzwłocznie.

2. Wpisów do SIS danych osób poszukiwanych, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 lub 2 ustawy o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Systemie Informacji Wizowej, dokonuje się bezzwłocznie w przypadku ustalenia, że osoba poszukiwana przebywa lub zaistnienia podejrzenia, że może ona przebywać na terytorium państwa uczestniczącego w SIS.

3. Wpisów do SIS danych osób, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 ustawy o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Systemie Informacji Wizowej, można dokonywać w przypadku ustalenia, że osoby te przebywają, lub zaistnienia podejrzenia, że mogą one przebywać na terytorium państwa uczestniczącego w SIS oraz gdy uzasadnia to waga lub charakter sprawy.

4. Wpisów do SIS danych przedmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 7 ustawy o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Systemie Informacji Wizowej, można dokonywać w przypadku ustalenia, że przedmioty te znajdują się lub zaistnienia podejrzenia, że mogą one znajdować się na terytorium państwa uczestniczącego w SIS oraz gdy uzasadnia to waga lub charakter sprawy.

5. Wpisów danych do SIS dokonuje się zgodnie z danymi zawartymi w Powszechnym Elektronicznym Systemie Ewidencji Ludności (PESEL).

§ 322. Obowiązkiem sędziego, któremu przydzielono daną sprawę, w której podjęto czynności poszukiwawcze za pośrednictwem SIS, jest dbałość o aktualność danych wpisanych do SIS, w tym o bezzwłoczną modyfikację lub usunięcie danych nieaktualnych, w szczególności jeżeli osoba, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 lub 2 ustawy o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym, została przekazana do dyspozycji sądu właściwego do rozpoznania sprawy, nakaz został uchylony lub nastąpiło przedawnienie karalności przestępstwa. Sędzia ten, nie rzadziej niż co 3 miesiące oraz nie później niż miesiąc przed upływem terminu wygaśnięcia danych wpisanych do SIS, dokonuje kontroli akt sprawy, w której dokonano wpisu i podejmuje stosowne działania zmierzające do zapewnienia aktualności tych danych.

§ 323. W sytuacjach innych niż wymienione w § 313 ust. 1, jeżeli wykryty zostanie wpis mogący wymagać zastrzeżenia w SIS, że dana osoba nie będzie poszukiwana na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przy jego użyciu, sąd bezzwłocznie informuje Biuro SIRENE o konieczności dokonania takiego zastrzeżenia.

§ 324. 1. Po każdorazowym wglądzie lub przetworzeniu danych w SIS tworzy się wydruk z czynności lub notatkę urzędową, które dołącza się do akt sprawy.

2. Wydruki, które nie są przydatne dla postępowania, podlegają zniszczeniu.

§ 325. W przypadku braku bezpośredniego dostępu do danych SIS spowodowanego przyczynami niezależnymi od sądu wpisów do SIS dokonuje się za pośrednictwem centralnego organu technicznego Krajowego Systemu Informatycznego.

Rozdział 6

Współpraca sądów z krajowymi punktami kontaktowymi Europejskiej Sieci Sądowej i przedstawicielem krajowym w Eurojust

§ 326. Zwracając się o udzielenie informacji mających na celu ułatwienie współpracy w sprawach karnych z właściwym organem państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub innego państwa, w którym ustanowiono punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej, w szczególności o:

- 1) informację o prawie i praktyce tego państwa,
- 2) ustalenie w tym państwie organu właściwego do wykonania wniosku o pomoc prawną lub o udzielenie informacji dotyczącej stanu realizacji tego wniosku,
- 3) ustalenie w tym państwie organu właściwego do wykonania europejskiego nakazu aresztowania lub innego orzeczenia podlegającego wzajemnemu uznawaniu lub o udzielenie informacji dotyczącej stanu realizacji tego nakazu lub orzeczenia

– sąd występuje do krajowego punktu kontaktowego Europejskiej Sieci Sądowej w Ministerstwie Sprawiedliwości lub w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury.

§ 327. Na wniosek krajowego punktu kontaktowego Europejskiej Sieci Sądowej sąd udziela informacji, o których mowa w § 326.

§ 328. Sąd może zwrócić się do przedstawiciela krajowego w Eurojust o udzielenie informacji lub o pomoc w sprawach należących do kompetencji Eurojust, które podlegają jurysdykcji Rzeczypospolitej Polskiej lub w które Rzeczpospolita Polska jest bezpośrednio zaangażowana, w szczególności o:

- 1) pomoc w ustaleniu organu właściwego w państwie członkowskim Unii Europejskiej do wykonania wniosków o pomoc prawną, europejskich nakazów aresztowania oraz innych orzeczeń podlegających wzajemnemu uznawaniu, a ponadto o koordynowanie, monitorowanie i ułatwianie ich wykonania, w tym przez pośredniczenie w kontaktach między sądem a właściwym organem państw członkowskich Unii Europejskiej;
- 2) koordynowanie innych działań prowadzonych lub nadzorowanych przez sąd z działaniami właściwych organów państw członkowskich Unii Europejskiej.

§ 329. 1. W przypadku wystąpienia przez przedstawiciela krajowego w Eurojust sąd niezwłocznie udziela informacji koniecznych do wykonywania zadań Eurojust.

§ 330. Odmawiając rozpatrzenia wystąpienia Eurojust z powodu zagrożenia bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej lub zagrożenia bezpieczeństwa osoby sąd może ograniczyć się do podania tych powodów.

§ 331. 1. Informacje:

- 1) o postępowaniu w sprawie o przestępstwo bezpośrednio dotyczące co najmniej trzech państw członkowskich Unii Europejskiej, gdy wnioski o udzielenie międzynarodowej pomocy prawnej lub o wykonanie orzeczenia podlegającego wzajemnemu uznawaniu zostały przekazane do co najmniej dwóch państw członkowskich Unii Europejskiej, jeżeli:
 - a) przedmiotem postępowania jest czyn zagrożony karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 5 lat, będący przestępstwem:
 - fałszowania oraz obrotu fałszywymi pieniędzmi lub innymi środkami płatniczymi,
 - handlu ludźmi,
 - łapownictwa i płatnej protekcji,
 - na szkodę interesów finansowych Unii Europejskiej,
 - nielegalnego obrotu bronią palną, amunicją lub ich istotnymi częściami,
 - nielegalnego wytwarzania, przetwarzania, przemytu środków odurzających, prekursorów, środków zastępczych lub substancji psychotropowych lub obrotu nimi,
 - o charakterze terrorystycznym,
 - przeciwko ochronie danych gromadzonych, przechowywanych, przetwarzanych lub przekazywanych w systemie informatycznym,
 - przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego,
 - udziału w zorganizowanej grupie albo związku mającym na celu popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego,
 - wprowadzania do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł,
 - b) z materiału dowodowego wynika, że przestępstwo może powodować poważne skutki transgraniczne, skutki dla Unii Europejskiej lub może dotyczyć innych państw członkowskich Unii Europejskiej niż te, które są bezpośrednio zaangażowane,
- 2) o sprawach, w których może wystąpić kolizja jurysdykcji,
- 3) o sprawach, w których powtarzają się trudności z wykonywaniem wniosków o udzielenie międzynarodowej pomocy prawnej, wykonaniem europejskiego nakazu aresztowania lub innego orzeczenia podlegającego wzajemnemu uznawaniu – sąd niezwłocznie przekazuje przedstawicielowi krajowemu w Eurojust, o ile nie zostały one przekazane w postępowaniu przygotowawczym.

2. Przy przekazywaniu informacji, o których mowa w ust. 1, sąd wskazuje:

- 1) w przypadku określonym w ust. 1 pkt 1:
 - a) przedmiot postępowania,
 - b) imię, nazwisko, datę urodzenia, zawód, miejsce zamieszkania oskarżonego i jego numer PESEL, o ile go posiada,

- c) imię, nazwisko, datę urodzenia, zawód, miejsce zamieszkania pokrzywdzonego i jego numer PESEL, o ile go posiada,
 - d) zaangażowane państwa członkowskie,
 - e) krótki opis przestępstwa i jego kwalifikację prawną,
 - f) informacje o skierowanych wnioskach o międzynarodową pomoc prawną, ich zakresie i o stanie ich realizacji,
 - g) w przypadku postępowań o przestępstwa o charakterze terrorystycznym – dodatkowo informacje o treści prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie karne oraz o ewentualnych powiązaniach z innymi postępowaniami karnymi;
- 2) w przypadku określonym w ust. 1 pkt 3:
- a) państwa członkowskie, między którymi może wystąpić kolizja jurysdykcji,
 - b) przedmiot postępowania,
 - c) imię, nazwisko, datę urodzenia, zawód, miejsce zamieszkania oskarżonego i jego numer PESEL, o ile go posiada,
 - d) imię, nazwisko, datę urodzenia, zawód, miejsce zamieszkania pokrzywdzonego i jego numer PESEL, o ile go posiada,
 - e) krótki opis przestępstwa i jego kwalifikację prawną.

Rozdział 7

Postępowanie w sprawach wystąpienia do państwa członkowskiego Unii Europejskiej oraz w sprawach wystąpienia państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie kary pozbawienia wolności

§ 332. 1. Sąd okręgowy, kierując wystąpienie o wykonanie prawomocnego orzeczenia w przedmiocie kary pozbawienia wolności, zwane dalej „wystąpieniem”, do właściwego sądu lub innego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej, zwanego dalej „państwem wykonania orzeczenia”, przesyła Ministrowi Sprawiedliwości:

- 1) odpis prawomocnego i podlegającego wykonaniu orzeczenia skazującego na karę pozbawienia wolności;
- 2) odpis wystąpienia w przedmiocie wykonania kary pozbawienia wolności;
- 3) odpis zaświadczenia zawierającego wszystkie istotne informacje umożliwiające prawidłowe wykonanie orzeczenia.

2. Odpis orzeczenia, wystąpienia oraz zaświadczenia, o których mowa w ust. 1, sąd okręgowy przesyła Ministrowi Sprawiedliwości w terminie 14 dni od wydania orzeczenia w przedmiocie wystąpienia.

3. Informację o prawomocnej decyzji właściwego sądu lub innego organu państwa wykonania orzeczenia w przedmiocie wykonania lub odmowy wykonania orzeczenia, skazującego na karę pozbawienia wolności sąd okręgowy przesyła Ministrowi Sprawiedliwości w terminie 14 dni od jej otrzymania.

4. Jeżeli skazany, którego dotyczy wystąpienie, przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, sąd okręgowy informuje Ministra Sprawiedliwości w terminie 14 dni od przekazania skazanego w jakim terminie od daty uprawomocnienia się decyzji w przedmiocie wykonania orzeczenia, skazany został przekazany sądowi lub innemu organowi państwa wykonania orzeczenia.

5. W razie niedotrzymania terminu, o którym mowa w art. 611tf § 1 K.p.k., sąd okręgowy niezwłocznie zawiadamia o tym Ministra Sprawiedliwości, wskazując przyczyny niedotrzymania terminu.

§ 333. 1. Sąd okręgowy, w razie skierowania przez państwo członkowskie Unii Europejskiej, zwane dalej „państwem wydania orzeczenia”, wystąpienia o wykonanie w Rzeczypospolitej Polskiej prawomocnie orzeczonej kary pozbawienia wolności, przesyła Ministrowi Sprawiedliwości odpis postanowienia w przedmiocie wykonania orzeczenia w terminie 14 dni od wydania postanowienia.

2. Wraz z odpisem postanowienia, o którym mowa w ust. 1, sąd okręgowy przesyła Ministrowi Sprawiedliwości:

- 1) odpis orzeczenia o karze pozbawienia wolności państwa wydania orzeczenia wraz z zaświadczeniem zawierającym wszystkie istotne informacje umożliwiające prawidłowe wykonanie orzeczenia oraz wystąpienie o jego wykonaniu, przetłumaczone na język polski;
- 2) informację, w jakim terminie od daty otrzymania orzeczenia wraz z innymi dokumentami rozpoznano sprawę.

3. W razie niedotrzymania terminów, o których mowa w art. 611 tj. K.p.k., sąd okręgowy niezwłocznie zawiadamia o tym Ministra Sprawiedliwości, wskazując przyczyny niedotrzymania terminów.

Rozdział 8

Czynności w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu przyspieszonym

§ 334. Dla zapewnienia niezwłocznego rozpoznawania spraw w postępowaniu przyspieszonym ustala się następujące godziny urzędowania w sądach rejonowych:

- 1) w dni robocze, soboty i dni wolne od pracy od godz. 8⁰⁰ do godz. 20⁰⁰ – w sądach o limicie etatów sędziowskich powyżej 35;
- 2) w soboty i dni wolne od pracy od godz. 8⁰⁰ do godz. 16⁰⁰ – w pozostałych sądach.

§ 335. 1. Prezes sądu rejonowego, jeżeli jest to niezbędne do opanowania wpływu spraw podlegających rozpoznaniu w postępowaniu przyspieszonym, zarządza odpowiednio dłuższe godziny urzędowania sądu, a w sądzie o limicie etatów sędziowskich powyżej 50 może zarządzić całodobowe rozpoznawanie tych spraw.

2. Zmiana godzin urzędowania sądu, ustalonych dla rozpoznawania spraw w postępowaniu przyspieszonym, może nastąpić również na wniosek właściwego prokuratora rejonowego lub komendanta właściwej jednostki Policji.

§ 336. 1. Przepis § 334 stosuje się odpowiednio do punktów informacyjnych Biura Informacyjnego Krajowego Rejestru Karnego działających przy sądach.

2. Dla zapewnienia dostępu do danych zgromadzonych w Krajowym Rejestrze Karnym, w związku z rozpoznawaniem spraw w postępowaniu przyspieszonym, prezes sądu, przy którym działa punkt informacyjny Biura Informacyjnego Krajowego Rejestru Karnego, może zarządzić odpowiednio dłuższe godziny urzędowania punktu.

3. O wydaniu zarządzeń, o których mowa w ust. 2 oraz w § 335 ust. 1, prezes sądu informuje niezwłocznie Dyrektora Biura Informacyjnego Krajowego Rejestru Karnego.

§ 337. 1. W godzinach urzędowania sądu, ustalonych dla rozpoznawania spraw w postępowaniu przyspieszonym, wyznaczeni sędziowie i pracownicy sądu przebywają w siedzibie właściwego sądu rejonowego.

2. Można zarządzić przebywanie wyznaczonego sędziego oraz pracownika sądu w soboty i dni wolne od pracy oraz w określonych godzinach w dni robocze, poza siedzibą sądu, w warunkach stałego kontaktu telefonicznego

§ 338. Zarządzenia, o których mowa w § 335, § 336 ust. 2 i § 337 ust. 2, może wydać również prezes właściwego sądu okręgowego.

§ 339. Prezesi sądów okręgowych i rejonowych zapewniają organizację rozpoznawania spraw w postępowaniu przyspieszonym, w tym ustalają dyżury sędziów orzekających.

§ 340. Prezes sądu rejonowego w przypadku, o którym mowa w § 337 ust. 2, ustala z właściwym prokuratorem rejonowym sposób nawiązania kontaktu z wyznaczonym sędzią.

§ 341. Prezes sądu rejonowego ustala wykaz sędziów i pracowników sądu, wyznaczonych do pełnienia czynności w godzinach urzędowania sądu, ustalonych dla rozpoznawania spraw w postępowaniu przyspieszonym, i przekazuje go niezwłocznie właściwemu prokuratorowi rejonowemu.

Rozdział 9

Czynności w sprawach o wykroczenia

§ 342. 1. Wykaz spraw, o których mowa w art. 65 § 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz. 395, z późn. zm.⁸⁾), zwanej dalej „K.p.w.”, doręcza się oskarżycielowi publicznemu, niezwłocznie po jego sporządzeniu.

2. Sprawy z udziałem tych samych stron lub osób należy, w miarę możliwości, wyznaczyć w tym samym dniu, w następującej po sobie kolejności.

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 765 i 1247, z 2014 r. poz. 486, 579, 786 i 969 oraz z 2015 r. poz. 21, 396 i 841.

§ 343. W razie śmierci oskarżyciela posiłkowego sąd zawiadamia o możliwości i terminie wstąpienia w prawa zmarłego tylko znane sądowi osoby najbliższe.

§ 344. W przypadku wydania przez sąd zarządzenia o którym mowa w art. 82 § 4 K.p.w. stosuje się odpowiednio przepis § 280.

§ 345. 1. Zarządzając na podstawie art. 82 § 5 pkt 1 K.p.w., zatrzymanie paszportu lub innego dokumentu upoważniającego do przekroczenia granicy, sąd wydaje ukaranemu pokwitowanie stwierdzające fakt zatrzymania tego dokumentu i zawiadamia o tym właściwy ze względu na siedzibę sądu organ paszportowy oraz Straż Graniczną, a w przypadku cudzoziemca – właściwy urząd konsularny oraz Straż Graniczną.

2. Do sposobu przechowywania i zwrotu dokumentów, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy § 307 ust. 3–5.

§ 346. W razie gdy w postanowieniu o uchyleniu prawomocnego mandatu karnego sąd nakazał podmiotowi, na którego rachunek przekazano grzywnę, zwrot uiszczonej kwoty, niezwłocznie zawiadamia się ten podmiot oraz ukaranego poprzez przesłanie im odpisów postanowienia.

§ 347. 1. Przekazane przez Policję do sądu prawo jazdy przechowuje się do czasu wydania przez sąd merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie, a następnie zwraca właścicielowi lub przekazuje organowi właściwemu do spraw komunikacji.

2. Do sposobu przechowywania i zwrotu prawa jazdy stosuje się odpowiednio przepisy § 307 ust. 3–5.

Rozdział 10

Wykonywanie orzeczeń sądowych

Oddział 1

Przepisy ogólne

§ 348. 1. Każde orzeczenie, które staje się wykonalne z chwilą uprawomocnienia, powinno być skierowane do wykonania bezzwłocznie, nie później niż 14 dni od daty uprawomocnienia lub od daty zwrotu akt sądowi pierwszej instancji. Postanowienia wydane w postępowaniu wykonawczym wykonalne z chwilą wydania powinny być skierowane do wykonania w dniu ich wydania.

2. Datę skierowania orzeczenia do wykonania stanowi data podpisania przez prezesa sądu lub upoważnionego sędziego zarządzenia o jego wykonaniu.

§ 349. 1. W razie gdy z mocy przepisów szczególnych właściwy do wykonania orzeczonych kar lub środków jest sąd inny niż ten, który orzekał w danej sprawie, odpisy wydanych w postępowaniu wykonawczym orzeczeń, których treść podlega odnotowaniu przez sąd orzekający, należy przesłać temu sądowi z powołaniem się na sygnaturę jego akt.

2. W sprawach, w których właściwy do wykonania orzeczenia jest kurator sądowy, odpis orzeczenia należy przesłać do zespołu kuratorskiej służby sądowej wraz z zarządzeniami dotyczącymi sposobu wykonywania orzeczenia.

§ 350. W razie zaistnienia okoliczności skutkujących powstaniem obowiązku sporządzenia karty rejestracyjnej lub zawiadomienia na podstawie przepisów o Krajowym Rejestrze Karnym kartę taką lub zawiadomienie sporządza się i przesyła niezwłocznie nie później jednak niż w ciągu 14 dni od zaistnienia tych okoliczności.

§ 351. 1. Informację gospodarczą o powstaniu zaległości w uiszczeniu w całości lub części należności, o których mowa w art. 12a § 1 K.k.w., przekazuje do wszystkich biur informacji gospodarczej sędzia, do którego obowiązków to należy, niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 14 dni od upływu terminu uiszczenia tej należności.

2. W przypadku częściowego lub całkowitego uiszczenia lub ściągnięcia należności, o których mowa w art. 12a § 1 K.k.w., ich umorzenia, wygaśnięcia albo upływu okresu przedawnienia ich wykonania, jak też powzięcia wiarygodnej informacji, że przekazana informacja gospodarcza jest nieprawdziwa, sędzia, do którego obowiązków to należy niezwłocznie, nie później niż w ciągu 14 dni od zaistnienia któregośkolwiek z tych zdarzeń, występuje do wszystkich biur informacji gospodarczej, którym przekazano informację gospodarczą, z żądaniem aktualizacji lub usunięcia informacji gospodarczej, przekazując do biura aktualne dane.

3. Na wniosek skazanego sędziego, do którego obowiązków to należy bezzwłocznie, chyba że nie upłynęły jeszcze terminy określone w ust. 1 lub 2, występuje do biura informacji gospodarczej z wnioskiem o uzupełnienie, uaktualnienie, sprostowanie lub usunięcie informacji gospodarczej, jeżeli jest ona niekompletna, nieaktualna, nieprawdziwa lub została udostępniona lub jest przechowywana z naruszeniem ustawy.

4. Na wniosek skazanego sędziego, do którego obowiązków to należy informuje podmiot, który otrzymał informację gospodarczą od biura, o uzupełnieniu, uaktualnieniu, sprostowaniu lub usunięciu informacji gospodarczej dotyczącej skazanego, jeżeli podmiot ten zwróci się z takim zapytaniem na piśmie i przedstawi kopię otrzymanej informacji gospodarczej.

5. Przekazywanie informacji, żądań aktualizacji lub usunięcia informacji gospodarczych oraz wniosków o uzupełnienie, uaktualnienie, sprostowanie lub usunięcie informacji gospodarczych do biur informacji gospodarczej następuje w sposób określony w regulaminie, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1015 i 1188 oraz z 2015 r. poz. 396).

§ 352. 1. W przypadku skazania na karę pozbawienia wolności wychowanka zakładu poprawczego sąd, który wydał wyrok w pierwszej instancji, bezzwłocznie, po uprawomocnieniu się orzeczenia, wysyła sądowi rodzinnemu wykonującemu środek poprawczy odpis wyroku wraz z informacją o osadzeniu nieletniego w zakładzie karnym.

2. Informację o osadzeniu nieletniego w zakładzie karnym przesyła się również do Ministerstwa Sprawiedliwości.

§ 353. Sąd bezzwłocznie zawiadamia Krajowy Rejestr Karny o wykonaniu kar i środków karnych, z wyłączeniem środków określonych w art. 22 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2013 r., poz. 186, z późn. zm.⁹⁾) oraz w art. 28 § 1 pkt 4 K.w., a także o wykonaniu środków kompensacyjnych i przypadku.

§ 354. Przepisy tego rozdziału stosuje się odpowiednio w celu wykonania wyroku skazującego na karę aresztu orzeczoną za wykroczenie.

Oddział 2

Kara pozbawienia wolności

§ 355. W celu wykonania kary pozbawienia wolności sąd, który wydał wyrok w pierwszej instancji podejmuje bezzwłocznie wszystkie czynności zmierzające do osadzenia skazanego w areszcie śledczym, określone w art. 11 K.k.w.

§ 356. 1. Wezwanie skazanego na karę pozbawienia wolności do stawienia się w areszcie śledczym powinno zawierać pouczenie o skutkach niestawiennictwa.

2. O terminie wyznaczonym skazanemu do stawiennictwa prezes sądu lub upoważniony sędzia zawiadamia administrację właściwego aresztu śledczego położonego najbliżej miejsca stałego pobytu skazanego, zobowiązując ją jednocześnie do zawiadomienia sądu o niezgłoszeniu się skazanego w tym terminie.

3. Polecając Policji doprowadzenie skazanego do aresztu śledczego, prezes sądu lub upoważniony sędzia przesyła jednostce Policji właściwej według ostatniego miejsca pobytu skazanego nakaz doprowadzenia i wskazuje areszt śledczy położony najbliżej miejsca jego stałego pobytu, do którego doprowadzenie ma nastąpić.

§ 357. 1. W razie zawieszenia postępowania wykonawczego lub odroczenia wykonania kary pozbawienia wolności, co do której orzeczenie skierowano do wykonania, prezes sądu lub upoważniony sędzia niezwłocznie przesyła odpis postanowienia o zawieszeniu lub odroczeniu do właściwego zakładu karnego lub aresztu śledczego oraz zawiadamia jednostkę Policji, której polecono doprowadzenie skazanego.

2. O zawieszeniu postępowania wykonawczego lub odroczeniu wykonania kary pozbawienia wolności żołnierzowi zasadniczej służby wojskowej albo osobie powołanej do pełnienia takiej służby, zawiadamia się dowódcę jednostki, w której skazany pełni służbę, albo właściwą komendę uzupełnień, pouczając o treści art. 157 K.k.w.

3. W razie odroczenia wykonania kary pozbawienia wolności na podstawie art. 336 § 1 K.k., do zawiadomienia należy dołączyć pouczenie o treści § 3 i § 4 tego przepisu oraz o treści art. 158 K.k.w.

4. Wnioski o wykonanie prawomocnie orzeczonej przed dniem 1 lipca 2015 r. kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego w trybie przepisów ustawy z dnia 7 września 2007 r. o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego (Dz. U. z 2010 r. Nr 142, poz. 960, z późn. zm.¹⁰⁾) są rozpoznawane przez sąd w zależności od ilości wolnych miejsc w systemie dozoru elektronicznego, pozostałych po wprowadzeniu do wykonania w tym systemie kar ograniczenia wolności, środków karnych i środków zabezpieczających.

⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 1036, 1149, 1247 i 1304, z 2014 r. poz. 312, 1215 i 1328 oraz z 2015 r. poz. 396.

¹⁰⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 217, poz. 1280, z 2012 r. poz. 692 oraz z 2013 r. poz. 509 i 915.

§ 358. Przepisy niniejszego oddziału stosuje się również do zastępczej kary pozbawienia wolności, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

Oddział 3

Kara ograniczenia wolności

§ 359. 1. W celu wykonania kary ograniczenia wolności właściwy organ postępowania wykonawczego przesyła odpis lub wyciąg z wyroku ze wzmianką o wykonalności:

- 1) podmiotom wymienionym w art. 56 § 2–4 K.k.w. – w przypadku orzeczenia wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne;
- 2) podmiotowi zatrudniającemu skazanego – w przypadku orzeczenia potrącenia wynagrodzenia za pracę;
- 3) właściwemu zespołowi kuratorskiej służby sądowej – w przypadku orzeczenia obowiązków, o których mowa w art. 72 § 1 pkt 4–7a K.k.

2. Do odpisu lub wyciągu z wyroku dołącza się pouczenie o obowiązku zawiadomienia właściwego organu postępowania wykonawczego o dacie rozpoczęcia wykonywania kary ograniczenia wolności oraz o obowiązkach, o których mowa w art. 58 § 1 i 2 oraz art. 59 K.k.w. Podmioty, o których mowa w art. 56 K.k.w., należy również pouczyć o treści art. 83 K.k.

3. Jeżeli kara ograniczenia wolności ma być wykonywana w okręgu innego sądu niż sąd, który wydał wyrok w pierwszej instancji, należy przesłać temu sądowi odpis lub wypis z wyroku wraz z uzasadnieniem, jeżeli zostało sporządzone, ze wzmianką o wykonalności, oraz odpisy dokumentów z akt sprawy, niezbędnych dla prawidłowego wykonania kary.

4. Zarządzając wykonanie kary ograniczenia wolności, polegającej na potrąceniach części wynagrodzenia za pracę skazanego, należy zawiadomić uprawnionego o mających nastąpić na jego rzecz potrąceniach.

§ 360. 1. W celu wykonania orzeczenia w przedmiocie zastępczej kary pozbawienia wolności określonej w art. 65 § 1 K.k.w. oraz zastępczej kary aresztu określonej w art. 23 § 1 K.w. prezes sądu lub upoważniony sędzia podejmuje czynności zmierzające do osadzenia skazanego albo ukaranego w areszcie śledczym, położonym najbliżej jego miejsca stałego pobytu, określone w art. 11 K.k.w. i przepisach dotyczących wykonania kary pozbawienia wolności. Przepisy § 356 stosuje się odpowiednio.

2. O zawieszeniu postępowania wykonawczego prezes sądu lub upoważniony sędzia niezwłocznie zawiadamia właściwy zakład karny lub areszt śledczy i jednostkę Policji, której polecono doprowadzenie skazanego do jednostki penitencjarnej.

3. Jeżeli skazanym jest żołnierz zasadniczej służby wojskowej lub osoba powołana do pełnienia takiej służby, zawiadamia się również dowódcę jednostki, w której skazany pełni służbę, i właściwą komendę uzupełnień.

4. Sąd dokonując zamiany pozostałej do odbycia kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, w trybie przepisów ustawy z dnia 7 września 2007 r. o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego, na karę ograniczenia wolności w formie obowiązku pozostawania w miejscu stałego pobytu lub w innym wyznaczonym miejscu, z zastosowaniem systemu dozoru elektronicznego, niezwłocznie zawiadamia sąd penitencjarny dotychczas właściwy do wykonania kary pozbawienia wolności w tym systemie oraz organ dozoru.

§ 361. W razie orzeczenia kary ograniczenia wolności wobec żołnierza zasadniczej służby wojskowej lub osoby powołanej do czynnej służby wojskowej, kierując do wykonania tę karę, dokumenty, o których mowa w § 359, przesyła się do dowódcy właściwej jednostki wojskowej wraz z pouczeniem o treści art. 323 § 5 K.k.

Oddział 4

Kary orzeczone na podstawie art. 37b lub art. 87 § 2 K.k.

§ 362. 1. W celu wykonania kary orzeczonej na podstawie art. 37b lub art. 87 § 2 K.k. sąd nadzorujący wykonanie kary pozbawienia wolności zawiadamia sąd właściwy do nadzoru nad wykonaniem kary ograniczenia wolności, przez przesłanie mu odpisu prawomocnego wyroku, oraz podejmuje bezzwłocznie wszystkie czynności zmierzające do osadzenia skazanego w zakładzie karnym, określone w art. 11 K.k.w.

2. Sąd nadzorujący wykonanie kary pozbawienia wolności bezzwłocznie zawiadamia sąd właściwy do nadzoru nad wykonaniem kary ograniczenia wolności o wykonaniu kary pozbawienia wolności.

3. Sąd penitencjarny bezzwłocznie zawiadamia sąd właściwy do nadzoru nad wykonywaniem kary pozbawienia wolności o warunkowym zwolnieniu skazanego z odbycia tej kary lub o udzielonej przerwie w karze, przesyłając mu również odpis wydanego postanowienia. Sąd nadzorujący wykonanie kary pozbawienia wolności bezzwłocznie zawiadamia o warunkowym zwolnieniu skazanego z odbycia tej kary lub o udzielonej przerwie w karze sąd właściwy do nadzoru nad wykonaniem kary ograniczenia wolności, przesyłając mu odpis postanowienia wydanego przez sąd penitencjarny.

4. W razie zaistnienia przeszkód prawnych do niezwłocznego wykonania kary pozbawienia wolności sąd nadzorujący wykonanie kary pozbawienia wolności bezzwłocznie zawiadamia o tym sąd właściwy do nadzoru nad wykonywaniem kary ograniczenia wolności, przesyłając mu również odpis wydanego postanowienia.

5. W razie ustania przeszkód prawnych do niezwłocznego wykonania kary pozbawienia wolności sąd nadzorujący wykonanie kary pozbawienia wolności lub sąd penitencjarny informuje o tym sąd właściwy do nadzoru nad wykonywaniem kary ograniczenia wolności oraz podejmuje bezzwłocznie wszystkie czynności zmierzające do osadzenia skazanego w zakładzie karnym. Otrzymanie informacji nie stanowi dla sądu nadzorującego wykonanie kary ograniczenia wolności podstawy do wstrzymania wykonywania kary ograniczenia wolności ani zawieszenia postępowania wykonawczego.

§ 363. 1. Sąd właściwy do nadzoru nad wykonywaniem kary ograniczenia wolności niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w § 362 ust. 2–4, kieruje do wykonania karę ograniczenia wolności.

2. Jeżeli sąd nadzorujący wykonywanie kary ograniczenia wolności zawiesił postępowanie wykonawcze, niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w § 362 ust. 2–4, podejmuje czynności w celu rozważenia podjęcia tego postępowania.

3. Sąd właściwy do nadzoru nad wykonywaniem kary ograniczenia wolności nie rzadziej niż co 6 miesięcy od dnia otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w § 362 ust. 1, ustala w sądzie nadzorującym wykonywanie kary pozbawienia wolności, czy istnieją podstawy do skierowania do wykonania kary ograniczenia wolności albo do podjęcia zawieszono postępowania wykonawczego. Ustalenie to nie jest konieczne, jeżeli sąd właściwy do nadzoru nad wykonywaniem kary ograniczenia wolności w okresie tym otrzymał zawiadomienie, o którym mowa w § 362 ust. 2–4.

Oddział 5

Grzywna

§ 364. W celu wykonania grzywny prezes lub upoważniony sędzia sądu, który wydał wyrok w pierwszej instancji bezzwłocznie zarządza wpisanie grzywny do dziennika należności sądowych i wzywa skazanego do jej uiszczenia w terminie ustawowym. Wezwanie powinno zawierać pouczenie o skutkach nieuiszczenia grzywny w wyznaczonym terminie.

§ 365. W celu wykonania orzeczenia w przedmiocie zastępczej kary pozbawienia wolności określonej w art. 46 § 1 K.k.w., art. 186 § 1 ustawy z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy oraz zastępczej kary aresztu określonej w art. 25 § 2 K.w. prezes sądu lub upoważniony sędzia podejmuje czynności zmierzające do osadzenia skazanego albo ukaranego w areszcie śledczym, położonym najbliżej jego miejsca stałego pobytu, określone w art. 11 K.k.w. i przepisach dotyczących wykonania kary pozbawienia wolności.

§ 366. 1. Prezes sądu lub upoważniony sędzia przekazuje na rachunek bankowy dysponenta Funduszu Pracy uiszczoną przez skazanego lub ściągniętą w drodze egzekucji grzywnę, orzeczoną za wykroczenie z art. 119–123 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149 i 357).

2. W przypadku gdy skazany częściowo uiszczył grzywnę lub gdy częściowo została ona ściągnięta w drodze egzekucji, a pozostałą część kary wykonał w formie pracy społecznie użytecznej, o której mowa w art. 45 K.k.w., lub zastępczej kary pozbawienia wolności, o której mowa w art. 46 K.k.w., prezes sądu lub upoważniony sędzia częściowo uiszczoną lub częściowo ściągniętą w drodze egzekucji grzywnę przekazuje na rachunek bankowy dysponenta Funduszu Pracy i informuje go o wykonaniu przez skazanego kary w całości.

Oddział 6

Środki karne

§ 367. Przesyłając odpis wyroku, którym orzeczono zakazy wymienione w art. 180 i art. 181 K.k.w., poucza się o treści art. 185 K.k.w.

§ 368. 1. W razie orzeczenia przepadku przedmiotu załączonego do akt sprawy, przechowywanego w sądzie lub innym miejscu, przesyła się odpis wyroku lub wyciąg z orzeczenia przechowywającemu, z zaznaczeniem daty jego uprawo-

mocnienia i poleceniem przekazania przedmiotu właściwemu urzędowi skarbowemu lub innym organom uprawnionym do wykonania orzeczenia o przypadku na podstawie przepisów szczególnych.

2. Wykonanie orzeczenia o zarządzeniu zniszczenia przedmiotu, o którym mowa w art. 195 K.k.w., należy do kierownika sekretariatu. Protokół z czynności zniszczenia przedmiotu dołącza się do akt sprawy.

§ 369. Wykonując orzeczenie o przypadku przedmiotów pochodzących z przestępstwa lub wykroczenia skarbowego, zabezpieczonych przez urząd celny, przesyła się temu urzędowi odpis lub wyciąg orzeczenia ze wzmianką o wykonalności.

§ 370. W razie orzeczenia podania wyroku do publicznej wiadomości przez sądu lub upoważniony sędzia stwierdza prawidłowość sporządzonego wyciągu z wyroku i zarządza jego podanie do publikacji.

Oddział 7

Warunkowe umorzenie postępowania, warunkowe zawieszenie wykonania kary i warunkowe przedterminowe zwolnienie

§ 371. W razie warunkowego umorzenia postępowania karnego, warunkowego zawieszenia wykonania kary i warunkowego przedterminowego zwolnienia przez sądu lub upoważniony sędzia określa terminy, w których akta powinny podlegać kontroli w szczególności pod kątem wykonywania obowiązków nałożonych na skazanego oraz określa sposób kontroli wykonywania obowiązków nałożonych na skazanego, a także wydaje inne odpowiednie zarządzenia.

§ 372. 1. W razie gdy osobę, wobec której warunkowo umorzono postępowanie, warunkowo zawieszono wykonanie kary lub którą warunkowo przedterminowo zwolniono, oddano pod dozór, który ma być wykonywany w okręgu innego sądu, przez lub upoważniony sędzia sądu, który orzekł dozór w pierwszej instancji, przesyła odpis orzeczenia lub wyciąg z orzeczenia w tym przedmiocie, ze wzmianką o wykonalności, odpowiednio – właściwemu sądowi rejonowemu lub sądowi penitencjarnemu, w którego okręgu dozór ma być wykonywany, dołączając odpisy dokumentów z akt sprawy, niezbędnych dla prawidłowego wykonywania dozoru.

2. W razie zarządzenia wykonania warunkowo zawieszonych kary bądź odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia stosuje się odpowiednio § 355. Do wezwania do stawienia się skazanego w areszcie śledczym, położonym najbliższej miejsca jego stałego pobytu, załącza się odpis postanowienia zarządzającego wykonanie warunkowo zawieszonych kary lub odwołującego warunkowe przedterminowe zwolnienie.

Oddział 8

Zabezpieczenie majątku

§ 373. 1. W razie wydania postanowienia o zabezpieczeniu na podstawie art. 291 K.p.k. przez sądu lub upoważniony sędzia przesyła niezwłocznie właściwemu organowi egzekucyjnemu odpis postanowienia, zaopatrzone w klauzulę wykonalności, oraz przekazuje posiadane informacje o majątku oskarżonego. Informacje te należy przekazywać w miarę dokonywania ustaleń w tym zakresie, również po wydaniu postanowienia o zabezpieczeniu.

2. W razie uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, w której wydano postanowienie, o którym mowa w ust. 1, przez sądu lub upoważniony sędzia przesyła niezwłocznie odpis tego orzeczenia do wiadomości organowi egzekucyjnemu dokonującemu zabezpieczenia.

3. W razie uchylenia lub upadku zabezpieczenia przez sądu lub upoważniony sędzia przesyła niezwłocznie właściwemu organowi egzekucyjnemu odpowiednio odpis postanowienia albo informację o upadku.

Oddział 9

Ułaskawienie

§ 374. W postępowaniu o ułaskawienie, sporządzone przez sąd opinie pozytywne o skazanym dołącza się do akt sprawy w opieczetowanej i zaklejonej kopercie.

§ 375. Rozpoznając sprawę o ułaskawienie, sąd powinien zgromadzić wszystkie niezbędne dokumenty do jej rozstrzygnięcia, a zobowiązany jest do zebrania danych dotyczących okoliczności, o których mowa w art. 563 K.p.k. W razie potrzeby sąd może zwracać się o takie dane do osoby, która wniosła prośbę lub do skazanego.

§ 376. Sądy udzielają Prokuratorowi Generalnemu w postępowaniu ułaskawieniowym informacji o skazanym i sprawie karnej, której dotyczy to postępowanie, jeśli są w ich posiadaniu i nie wymaga to zwracania się przez sąd do innych organów.

§ 377. 1. W stosunku do skazanego przebywającego w zakładzie karnym lub areszcie śledczym postanowienie o ułaskawieniu wykonuje sąd pierwszej instancji, a w przypadku gdy akt łaski dotyczy warunkowego przedterminowego zwolnienia – sąd penitencjarny.

2. W razie zaistnienia wątpliwości co do wykładni postanowienia o ułaskawieniu sąd wykonuje to postanowienie w zakresie niebudzącym wątpliwości, a w pozostałej części wstrzymuje się z wykonaniem postanowienia i zwraca się za pośrednictwem Prokuratora Generalnego do Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej celem ich rozstrzygnięcia.

3. W razie stwierdzenia, że postanowienie o ułaskawieniu dotyczy orzeczenia nieistniejącego lub osoby, co do określenia której tożsamości istnieją wątpliwości, sąd zwraca się za pośrednictwem Prokuratora Generalnego do Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o zajęcie w tej kwestii stanowiska. Do czasu zajęcia stanowiska sąd wstrzymuje czynności związane z wykonaniem postanowienia.

4. Jeżeli z postanowienia o ułaskawieniu wynika obowiązek bezzwłocznego zwolnienia skazanego z zakładu karnego lub aresztu śledczego, sąd pierwszej instancji lub sąd penitencjarny doręcza administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego odpis postanowienia o ułaskawieniu, nakaz zwolnienia oraz odpis zarządzenia o zwolnieniu skazanego na skutek zastosowania prawa łaski.

5. Jeżeli postanowienie o ułaskawieniu dotyczy skazanego pozostającego na wolności, sąd pierwszej instancji bądź sąd penitencjarny zwraca się pisemnie do ułaskawionego o przybycie do sądu w oznaczonym terminie w celu wręczenia odpisu postanowienia o ułaskawieniu. W takim wypadku odpis postanowienia o ułaskawieniu wręcza skazanemu prezes sądu lub upoważniony sędzia. W razie niestawiennictwa odpis postanowienia o ułaskawieniu doręcza się ułaskawionemu.

6. Wręczenie odpisu postanowienia o ułaskawieniu może nastąpić w uroczystej formie. Z wręczenia odpisu postanowienia o ułaskawieniu sporządza się notatkę, którą włącza się do akt sprawy.

7. Po dokonaniu czynności związanych z wykonaniem aktu łaski w postaci warunkowego przedterminowego zwolnienia sąd penitencjarny przesyła akta sprawy, wraz z odpisem postanowienia o ułaskawieniu, sądowi, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji.

8. O wszystkich przypadkach ułaskawienia zawiadamia się Biuro Informacyjne Krajowego Rejestru Karnego. W razie gdy ułaskawienie dotyczy darowania lub skrócenia okresu obowiązywania zastosowanych środków karnych, zawiadamia się ponadto odpowiednie organy, instytucje, pracodawcę lub organizacje.

9. Jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nie skorzystał z prawa łaski, zawiadomienie w tym przedmiocie sąd pierwszej instancji w każdym wypadku doręcza skazanemu.

Oddział 10

Środki zabezpieczające

§ 378. Zasięgając opinii, o której mowa w art. 201 K.k.w., sąd przesyła do komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających odpis orzeczenia o zastosowaniu środka zabezpieczającego wraz z opinią biegłych o stanie zdrowia psychicznego sprawcy, w celu wskazania miejsca wykonywania środka zabezpieczającego.

§ 379. Sąd przesyłając odpis orzeczenia o zastosowaniu środka zabezpieczającego, o którym mowa w art. 93a § 1 pkt 2 i 3 K.k., poucza kierownika podmiotu leczniczego, w którym wykonywany jest ten środek zabezpieczający, o obowiązku niezwłocznego poinformowania sądu o niestawiennictwie sprawcy na terapię lub terapię uzależnień. Wzywając sprawcę do stawiennictwa w podmiocie leczniczym, sąd poucza o konsekwencjach uchylania się od wykonywania orzeczonego środka zabezpieczającego.

§ 380. Sąd poucza kierownika zakładu psychiatrycznego, w którym wykonywany jest środek zabezpieczający, o obowiązku przysyłania opinii o stanie zdrowia sprawcy umieszczonego w tym zakładzie wynikającym z art. 203 K.k.w. oraz o skutkach jego niewykonania.

Oddział 11

Należności sądowe

§ 381. Postanowienie ustalające wysokość kosztów procesu wydaje sąd pierwszej instancji, który orzekał w danej sprawie, niezwłocznie po uprawomocnieniu się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, jeśli rozstrzygnięcia w tym przedmiocie nie zapadły wcześniej.

DZIAŁ VI

Przepis przejściowy i końcowy

§ 382. Przepis § 3 ust. 2 stosuje się do sądów tworzonych po wejściu w życie rozporządzenia.

§ 383. Traci moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia z 23 lutego 2007 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 259).

§ 384. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: *B. Budka*